

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 13/št. 134-135

julij-avgust 2017

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Ljudmil Dimitrov, Štefan Kardoš, Breda Karun, Franc Kattinig, Črt Poglajen in Arjan Pregl

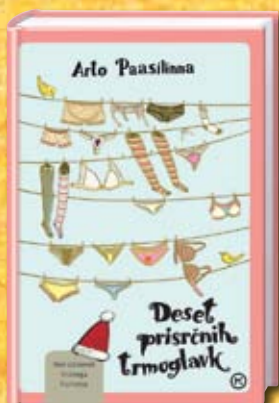
Naslovni intervju ob izidu novih knjig:

umetnostni zgodovinar dr. NOAH CHARNEY

o Jožetu Plečniku in Slovencih

buklaplus

Tokrat predstavljamo več kot 125 novih knjig. Beremo se spet septembra 2017!

Nov odmerek žlahtnega humorja Arta Paasilinne.

Smešna in tragična pripoved o fantu, ki odrašča v indijanskem rezervatu.

Romaneska mojstrovina o glasbenem mojstru – Dmitriju Šostakoviču.

Izšlo s podporo programa EU Ustvarjalna Evropa

Pulitzerjev nagrajenec razkriva resnico o Trumpovi poti na vrh.

Inteligentna kriminalka, ki razkriva, kako se lahko spomin poigra z umom.

Nadaljevanje romantične uspešnice *Ob tebi*, ki je osvajala tudi na filmskih platnih

Ni pravega poletja brez dobre knjige

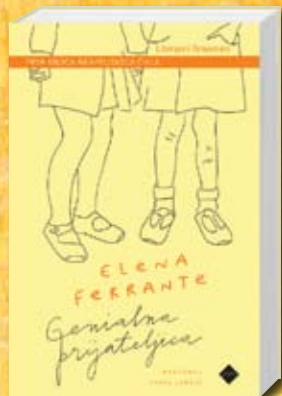
© Mladinska knjiga
Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

Duhovita (skoraj) detektivka
z akterji s francoske literarne scene.

Izšlo s podporo
programa EU
Ustvarjalna Evropa

Eden najboljših portretov prijateljstva
v svetovni književnosti.

3 za 2

Ob nakupu dveh knjig iz akcije
Poletno branje si tretjo
– žepnico iz posebnega izbora –
izberite

BREZPLAČNO

V knjigarnah Mladinske knjige
in na www.emka.si

Akcija traja do 31. 7. 2017 in velja do prodaje zalog oz. razdelitve daril.

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in Pisci

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Sabina Burkeljca, Jedrt Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc, Sonja Juvan, Aljaž Krivec, Pia Marincelj, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivc Poljanšek, Kristina Sluga, Žiga Valetič**Gostujoči pisci:**

Ida Mlakar Črnič, Veronika Rot Gabrovec, Manca Košir, Svetlana Slapšak, Đurđa Strsoglavc, Boštjan Videmšek

Strip: Živa Šorn

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografije na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelj je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

buklaplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

Ali pri nas res izhaja preveč knjig?

Samo Rugelj

Poletje je že prestavilo v višjo prestavo in večina novih knjig, ki so namenjene za letošnje poletno branje, je že izšla. Marsikaj od tega predstavljamo tudi v tokratni številki revije *Bukla*. Ker se je pred nekaj tedni končal tradicionalni, letos že 15. založniški kongres, ki je poleg drugega postregel tudi z najnovejšimi rezultati založniške panoge, pa se tokrat morda velja posvetiti nečemu, kar naj bi bila pregovorno visoka številka, in na to pogledati malce drugače. Gre za število izdanih knjig v Sloveniji. To se v zadnjih nekaj letih giblje okoli 5000 knjižnih naslovov letno, na kar je padlo s približno tisoč izvodov višjega maksimuma, ki ga je slovensko založništvo dosegalo v svojih najbolj bujnih letih.

Tako v medijih kot med strokovno javnostjo vsake toliko časa slišim izjavo, da v Sloveniji izhaja »preveč knjig«. Če imam priložnost, potem tistega, ki izreče kaj takega, pobaram, ali mi lahko malce natančneje opredeli, konkretno katerih knjig je preveč in zakaj. Tu pa se debata običajno konča. Nihče ne želi biti preveč konkreten, nihče ne želi s prstom pokazati na določen knjižni naslov, na določen žanr knjig ali pa celo na določeno založbo, ki naj bi bila odvečna. Morda so najnovejši podatki iz NUK-a o številu knjižnih izidov v lanskem letu prava priložnost, da malo podrobneje pogledamo v strukturo izdanih knjig. Ne toliko v vsebinskem smislu, temveč bolj glede na to, kdo so tisti, ki knjige izdajajo, in koliko je sploh knjig, ki izhajajo na tisti prvotni, klasični način, ko založnik, ki mu je to osnovni poklic, založi knjigo iz lastnih sredstev, potem pa stroške pokriva s prodajo knjig na javnih in zasebnih trgih.

Po podatkih NUK-a so torej leta 2016 izšle 4903 nove knjige. Od te številke je naprej treba odšteti število 1227. To je namreč število učbenikov, ki so izšli lani in spadajo v segment učbeniškega založništva. Ostane še 3676 knjig, ki jih lahko smatramo za klasične knjižne naslove. Seveda se vse skupaj tu šele začne.

Če natančneje pogledamo število vseh založnikov – bodisi založb, bodisi samozaložnikov –, potem vidimo, da je lani knjige izdalo kar 1300 različnih subjektov. Seveda je med temi 1300 založniki večina takih, ki so izdali samo po eno publikacijo, ki se uvršča v kategorijo knjige. Takih je bilo lani kar 865. To so pogosto priložnostne knjižne izdaje, ki so jih založila razna društva, muzeji in druge organizacije, potem samozaložbe (največkrat pesniških zbirk), ki jih izdajo sami avtorji in drugo. Nekaj je med njimi tudi izobraževalnih ustanov in drugih, ki izdajo po en učbenik ali monografijo letno, vendar jih ni veliko.

So ti knjižni naslovi tisto, kar v osnovi smatramo za knjige? Formalno seveda spadajo v to kategorijo, v praksi pa ti knjižni naslovi ne vstopajo v klasičen knjigotrski proces. Le težko jih boste našli v kaki knjigarni, pa tudi v knjižnicah po navadi – seveda obstajajo izjeme – niso resneje zastopani.

Če izhajamo iz potrebnega celovitega nastopa knjige na domačem knjižnem trgu (knjigarne, knjižnice itn.), potem te knjige omenjenega kriterija vsekakor ne izpolnjujejo. Zato lahko od odštejemo še kakih 800 knjig (ocenjeno nekako 65 knjižnih naslovov je med temi založniki ene knjige izdajatelj učbenikov). Ostane nam torej 2876 knjižnih naslovov, a tudi tu še ni konec. Odšteti moramo še naprej.

Tudi tiste, ki izdajo dve ali pa tri knjige letno, lahko še vedno smatramo za priložnostne založnike. To so razne zveze in zavodi, muzeji, šolski (in drugi) centri in društva, ki izdajajo predstavitvene publikacije za krepitev in prepoznavanje njihovega delovanja. Seveda tudi to niso vedno knjige, ki jih najdete v knjigarnah ali knjižnicah, gre bolj za interno ali pa specializirano distribucijo, saj so mnoge od teh publikacij brezplačne, v nekaterih primerih pa se tudi prodajajo na kakih dogodkih in podobno.

Tudi število teh založnikov ni zanemarljivo. Založnikov, ki so lani izdali po dve knjigi, je bilo lani torej 166 (skupaj so izdali 332 knjig), založnikov s tremi knjigami pa je bilo lani 74 (skupaj so izdali 222 knjig). Skupaj so izdali 554 knjig in mislim, da nobenemu ne naredimo krivice, če zaokrožimo, da je le dobra četrtina teh naslovov občutneje prisotna na knjižnem trgu. Če torej iz tega segmenta od obstoječe številke odštejemo 400 knjig, nam ostane manj kot 2500 knjig, ki jih izda manj kot 200 založnikov (natančno 195 založnikov je lani izdalo več kot tri knjige).

Do zdaj smo izdane knjižne naslove odštevali od spodaj. Morda je čas, da preobrnemo perspektivo in naredimo še nekaj odštevanja od zgoraj navzdol. Največja slovenska knjižna založnika sta Mladinska knjiga s Cankarjevo založbo (lani 604 knjig) in založba Učila (236 knjig). Skupaj sta izdali 840 knjig. Gre vsekakor za t. i. povsem integrirani založbi, ki imata obe tudi dovolj razprostranjene knjigarniške verige (ter seveda druga prodajna mesta), tako da lahko delujeta povsem samostojno in skoraj neodvisno od preostalega knjižnega trga (ter preostale knjižne ponudbe). Njihovih izdaj vsekakor ne moremo imeti za »višek«, saj imajo bodisi tržno funkcijo (se pokrivajo s prodajo na trgu) ali pa javno funkcijo (subvencionirani program Mladinske knjige in Cankarjeve založbe). Mladinska knjiga izdaja tudi učbenike, tako da lahko od prejšnje številke (2476 knjig) odštejemo le kakih 700 knjig in pridemo na približno 1776 knjižnih naslovov. To so torej knjižni naslovi, ki izhajajo pri založnikih, ki izdajo več kot tri knjige, razen največjih dveh slovenskih založb.

To je vsekakor precej, precej nižja številka od na začetku navedene številke. Ostala je samo še dobra tretjina. A tudi tu se vse skupaj ne konča. Tudi med založniki, ki izdajajo štiri ali več knjig, je ogromno takih, ki seveda niso klasični založniki: tu so razna ministrstva, fundacije, podjetja, muzeji itn., ki tako ali drugače redno izdajajo razne publikacije. Za pokušino: založnikov, ki so izdali po 4 knjige, je bilo lani 38 (skupaj so torej izdali 152 knjig), a med njimi sem našel samo štiri klasične knjižne založnike, ki svoje knjige ponujajo na celotnem trgu. Podobno je tudi pri tistih, ki so izdali 5 knjig. Takih založnikov je bilo lani 25 (skupaj torej izdanih 125 knjig), vendar pa med njimi najdete samo šest klasičnih knjižnih založnikov, preostalo so nekonvencionalne knjižne izdaje (seveda tudi učbeniki itn.). Skupno število knjižnih naslovov, ki so jih izdali založniki štirih ali petih knjig, je 277 in ne moremo mnogo zgrešiti, če jih od prejšnje številke odštejemo še 150 in pridemo (1776 – 150) do številke 1626.

Žal ne gre končati že tu. Tudi med 130 založniki, ki izdajo 6 knjig in več, niso samo založniki, ampak razni javni zavodi, skladi, tudi javna agencija za knjigo (lani 7 knjig), inštituti, uradi (denimo Statistični urad Republike Slovenije – lani 7 knjig) in podjetja (denimo Lek – lani 7 knjig). Knjig iz teh kategorij je dobesedno še na stotine. Recimo, da jih je 300. Nova številka je torej 1326.

Poleg tega so nam zdaj pri vrhu založnikov z največ izdanimi knjigami ostale založbe, kot je na primer ZRC SAZU (lani 75 knjig), zato pojdimo nazaj na spodnji konec lestvice. Med založniki, ki izdajo več kot 7 knjig, je tudi večina javno sofinanciranih založnikov. Ko tako odštejete še vse te knjige (recimo še 300), ki jih ne moremo imeti za »višek«, saj so tako ali drugače javno financirane in je torej javno ugotovljeno, da so potrebne, pridemo na številko okoli 1000, morda še manj.

To številko, ki predstavlja le petino izhodiščne številke, lahko štejemo za število knjig, ki so izšle zunaj naših dveh največjih založb, in so torej izšle pri preostalih slovenskih založnikih, ki sledijo ideji klasičnega knjižnega trženja: založiti in izdati knjigo z lastnimi sredstvi, potem pa stroške izidov (stroški avtorskih honorarjev, tiska, dela idr.) povrniti s prodajo na trgu.

Poleg samostojnega knjižnotrženega krogotoka, ki je vzpostavljen pri založbah Mladinska knjiga in Učila, prav teh približno 1000 knjižnih naslovov predstavlja tržno jedro slovenskega založništva. Seveda so znotraj tega zastopani vsi žanri, od precejšnjega števila otroških knjig prek priročnikov in druge stvarne literature do že precej bolj redkih primerkov leposlovja, ki lahko v Sloveniji večinoma izhaja samo še ob kakih drugačnih podpori (prej smo omenjali samo slovensko javno sofinanciranje knjig, a poleg tega so tu še evropske in druge knjižne podpore).

Na tej točki se velja vrniti na začetek uvodnika in na nedavni slovenski založniški kongres. Na njem je bilo izpostavljeno, da če upoštevamo revalorizirano vrednost slovenskega knjižnega trga, se je ta v obdobju od leta 2008 pa do 2016, zmanjšal za skoraj polovico. To je finančna slika knjižnega založništva kot gospodarske panoge.

Število knjižnih naslovov se je, kot je tudi že bilo omenjeno, v zadnjih petih letih znižalo za 1000, s približno 6000 na 5000. Na prvi pogled to znižanje ni nič posebnega, pač 1000 knjig manj, še zmeraj jih ostaja veliko. Kako pa to zglada na drugi pogled?

Če ste zgornje besedilo prebrali podrobneje, ste dobili kar dober vpogled v številke slovenske knjižne produkcije. Na eni strani je skupna številka vseh izdanih knjig, na drugi pa najprej veliko število učbenikov, potem množica knjig, ki jih izdajajo občasni in priložnostni založniki, potem nekaj velikih in samozadostnih založniških sistemov ter javno (so)financirane knjige iz raznih institucij in založb. Kaj še ostane? Ja, vmes so tisti majhni in gibki založniki, ki niso del nobenega sistema (nekateri od njih za del lastnega programa prejemajo tudi javna sredstva), ki se trudijo na tem knjižnem vrtu vzgojiti še nekaj lastnega pridelka, z njim pa zaslužiti toliko, da lahko izdajajo nove knjige. Prav ti so bili v zadnjem obdobju najbolj na prepihu in zmanjšanje števila knjižnih naslovov se je najbolj poznalo ravno pri njih.

V skupnem seštevku to pomeni, da je – kar se tiče številke – velik del slovenskega založništva precej stabilen, upad števila knjižnih naslovov pa je bil v zadnjih letih najbolj povezan s tistim delom izdanih knjig, ki so izšle na tržni osnovi. Z nekaj rezerve lahko rečemo, da je število takih izdaj – ob predpostavki, da so preostali segmenti ostali na istih nivojih – padlo na polovico. In kaj to pomeni za prihodnost?

Nič dobrega. Ko sem pred tedni pisal o razpadu velike knjigo-trške mreže na Hrvaškem in potem predpoletno pozval bralce mojih zapisov, naj si za počitnice privoščijo kako knjigo ali dve, sem naletel na komentar prevajalke, sicer strastne bralke in kupovalke knjig, ki je potožila, da jo taki odkriti pozivi motijo, celo blokirajo. To mi je dalo misliti. Zato ne bom več tako neposreden.

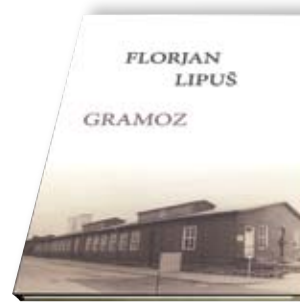
Če celo tisti, ki tako ali drugače živijo od knjig, ob neposrednem (rdečem) alarmu, da se je obseg slovenskega založništva skrčil za polovico (kar seveda neposredno vpliva na količino denarja, ki je namenjen za produkcijo knjig), ne želijo, da se o nujnosti kupovanja slovenskih knjig piše neposredno, potem smo tisti, ki se tako ali drugače ukvarjamo s knjigami, res na hudi preizkušnji, kako to posredovati javnosti.

Zato mi tokrat na koncu ostane le eno vprašanje: Se vam še vedno zdi, da v Sloveniji izhaja preveč knjig?

Gramoz

Florjan Lipuš

Litera, zbirka Piramida,
2017, t. v., 88 str., 22,90 €, JAK

Že prve strani kratkega romana jasno nakazujejo, da se bo pred nami izrisal svojevrsten pogled na vojno. Slednja je namreč stalnica, nikoli se ne konča, vmesna obdobja so le čas priprave na naslednjo vojno. Luciden pogled na (vaško) medvojno življenje tako postane univerzalen, a hkrati specifično vezan na kontekst vojne. Različne generacije, tako ali drugače zaznamovane z vojno in taborišči, odgovorne same sebi (še ena poanta Lipuševega besedila), nehote reproducirajo vojno stanje oz. bolje: vojno logiko. *Gramoz* je izrazito polnokrvno napisano besedilo, ki skuša na novo osmisliti obče pojme, hkrati pa nenehno prehaja med pogledom družbe in posameznika ter odkriva njune stične točke. > ALJAŽ KRIVEC

Starec in jaz

Sarival Sosič

Litera, zbirka Piramida,
2017, t. v., 203 str., 22,90 €, JAK

Prozni prvenec Sarivala Sosiča je knjiga o odnosu fanta, ki izstopa iz povprečja, in starca, profesorja glasbe, komponista, čudaka, ljubitelja umetnosti in lepote. Vse naštetostarec prenaša na fanta, »pozitivnega upornika« – poučuje ga glasbo in pripravlja na življenje. Starec in fant sobivata, še bolj kot starčeve besede se namreč vanj vtiskuje starčev način življenja, njegov odnos do sveta, njegova drža in filozofija. Na začetku in koncu romana so ista vrata (kot so ista vrata vstopa v rojstvo in smrt) – vmes se dogaja življenje (roman), v katerem je treba vztrajati – še posebej ob glasbi in besedi, ki nam pri tem pomagata. Presenetljiva, posebna, drugačna knjiga. > SABINA BURKELJCA

Opazovani

urejanje: Gabriela Babnik

Društvo slovenskih pisateljev in UMco,
2017, m. v., 125 str., 12,90 €

V sodelovanju Društva slovenskih pisateljev in založbe UMco je kot popestritev programa 22. Slovenskih dnevov knjige izšla zbirka petih kratkih zgodb večkrat nagradjenih slovenskih pisateljic in pisateljev. Izbrano izhodišče v vojaerstvu, opazovanju drugih ter posledično v nadzorovanju in manipuliranju že v osnovi predpostavlja sodobno zgodbo in jo tudi dobi. Polona Glavan si za svoje opazovanje izbere Maksa, ki dela v trgovini in poklicno opazuje ter si ustvarja mnenja o kupcih, ti pa včasih vplivajo tudi na vrednote njega samega. Mojca Kumerdej podrobno motri človeka, ki opazuje ljudi v nadzorni sobi železniške postaje, medtem ko Davorin Lenko v dialoški zgodbi zapiše kaotični pogovor psihiatra in človeka, ki ga tarejo duševne tegobe s paranoidno shizofrenijo na čelu (»Čutim, da drugi nadzorujejo moje misli in čustva ...«), bremeni pa ga tudi kazni zaradi pedofilije. Samo Rugelj doda tekaškim zgodbam iz partnerstva s Fuzbalerjem in Boksarjem nov realistično-fikijski obrat, Ana Schnabl pa pripravi zgodbo o štirinajstletni pianistki Klari, ki jo mama obsedeno uči perfekcionizma in samokontrole. > ŽIGA VALETIČ

Arjan Pregl je uveljavljen likovni umetnik, ki se je v zadnjih letih začel profilirati tudi kot pisatelj. Sprva je beseda postala njegov medij v kolumnah in zašiljenih, pogosto družbenokritičnih zapisih na Facebooku, za katere se zdi, da vsakič znova dosežejo določen odziv, ne več nujno zamejen na platformo, na kateri so bili objavljeni. Za Pregla likovnika sta značilna humor in družbena kritika, pogosto izražena v klasičnih formah, in zdi se, da podobno velja za Pregla pisatelja. O razmerju med enim in drugim ter o specifikah kratkoprozne zbirke *O ženski, ki ni hotela z balkona* smo govorili z avtorjem.

Nedolžna zafrkljivost in družbene realije

O ženski, ki ni hotela z balkona

Arjan Pregl

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2017, m. v., 92 str., 25 €, JAK

Bukla: V tvojem prvencu smo priča hitrim in poantiranim besedilom, za katera se zdi, da z vsemi močmi težijo k posredovanju osrednjega obrata. Kako si razmišljal o literarnem slogu pisanja besedil v zbirki?

Pregl: Nisem toliko vnaprej razmišljal o slogu. Mislim, da se je moje pisanje kratkih zgodb razvijalo precej organsko, odkar sem pred več kot desetimi leti začel pisati na blogu. Takrat sem pod psevdonimom Kinky Tone objavljaval zelo kratke zapise, v smislu: »Nisem seznanjen s pojavom skupinskega kuštranja.« Na začetku je šlo skorajda za šalo, že kmalu pa me je takšna destilirana oblika zapisovanja povsem prevzela. Razvil sem nekakšen alter ego, v imenu katerega sem pisal, a tudi opazoval svet okoli sebe skozi njegove oči. Čeprav takrat še ni šlo, vsaj zavestno ne, za pisateljevanje (leta 2007 sem sicer za eno od zgodb celo dobil nagrado Airbeletrine), pa od takrat naprej skoraj vsak dan artikuliram svoje misli, če ne drugega v svojih zapisih na družabnih omrežjih. Kar pa se tiče obratov, res se pojavijo v večini mojih zgodb. Še ko se ne, deluje prav to kot nenavaden ... obrat.

Bukla: Za tvoje likovno ustvarjanje sta pogosto značilni humorna nota in družbena kritika. Prvo je prisotno tudi v zbirki, medtem ko neposredne družbene kritike ni toliko. Je kakšen poseben razlog za to? Kako vidiš prehajanje med medijema?

Pregl: Prehajanje se mi dogaja že dolgo. Pri slikarstvu sem že od začetka v nasprotju z modernistično doktrino »brez naslova« uporabljal naslove, ki so soustvarjali celoto. Zelo me zanima dobesednost. Dobesedno sem upodabljal fraze (tristo kosmatih, briti norca, streljati kozle ...), v knjigi imam nekaj zapletov, ki temeljijo v dobesednem razumevanju fraz. Pa zgodbo »1000 besed«, ki ima natanko 1000 besed in seveda govori o sliki. Zelo me zanima tudi neprevedljivost. Med mediji in med jeziki. Pri besedah je to takoj jasno, pri podobah, ki se jih drži mit, da so univerzalne, pa malo manj. Če na primer panjsko končnico pokažemo kakemu Indijcu, jo bo težko razumel brez razlage. Včasih je tudi težko razumeti, da v našem okolju vsakdanje podobne nagca, pribitega na križ, ne moremo razumeti brez spremene besedila. Skratka, zdi se mi zelo plodno področje za ustvarjanje.

Glede družbene kritike. Eden glavnih razlogov mojega pisanja na Facebooku je bil, da sem neposredno navezovanje na dnevno politiko izključil iz svojega slikarstva. Ker je nevarnost, da postane potem umetnost povsem enoplastna, plakarna. Mislim, da je tako tudi pri mojih kratkih zgodbah, dnevno političnost puščam na internetu in v kolumnah. Mislim pa, da če takšne neposredne navezave odzameš, lahko nastane družbena kritičnost manj neposredna, a bolj poglobljena.

Bukla: Osnovna zastavitev besedil v zbirki je pogosto vpeta v razmerja z erotično napetostjo. Gre za nekaj, kar se je preprosto izpisalo, ali za načrtovano potezo?

Pregl: Hm, tukaj bi lahko kaj navrgel o erotiki ustvarjanja. Res pa je tudi, da v moji knjigi od erotike hitro pridemo do umora, prostitucije in celo ... Bom raje nehal.

Bukla: V tvojih besedilih je zaznati »nedolžno« zafrkljivost, za katero se zdi, da je sama sebi namen (česar ne mislim slabšalno), spet drugač imajo besedila jasne navezave na neke družbene realije. Kako eno sobiva z drugim?

Pregl: V spremni besedi k ameriški izdaji Danila Harmsa pisec opozarja, da so ga Američani najprej dojemali kot družbenokritičnega, zato ker v kaki od zgodb recimo ljudje kar izginejo. In da to lahko beremo kot neposredno kritiko stalinizma, kjer so ljudje tudi izginjali sredi noči. A štos je v tem, nadaljuje pisec, da se Harmsa res lahko ima za protisovjetskega, ampak ne zaradi tega, ker bi njegove zgodbe neposredno opisovale družbene realije, temveč zato, ker ni sledil logiki opevanja napredka, poveličevanju delavstva ipd. Kot na žalost vemo, je tudi Harms na koncu »izginil« zaradi sistema. Sam si domišljam, da tudi ta moja »nedolžna zafrkljivost« odraža družbene realije.

Bukla: Kaj pa tista besedila v resnejšem tonu? Tudi taka je mogoče najti v zbirki.

Pregl: Ja, v neki zgodbi imam begunsko krizo, v drugi izkoriščane gradbene delavce, v tretji holokavst ... A sam dejansko ne ločujem med tovrstnimi in »nedolžno zafrkljivimi« zgodbami. Mislim, da delujejo po podobni logiki. Pri vsaj eni od zgodb poskušam tudi nakazati, da besedne igre niso le odraz neke zafrkljivosti, marveč so lahko posledica globoke osebne in družbene travme.

Pri teh »resnih« gre seveda tudi za poskus empatije, razmišljanja o širšem kontekstu, ampak obenem se mi zdi zelo pomemben ta zasuk v perspektivi, da se bralec (in na začetku jaz kot pisec) znajde(m) v točki, ki je ne pričakuje(m). Mislim, da je to lahko vsaj tako učinkovito kot pisanje neposredno družbenokritičnih zapisov.

Bukla: Ob zbirki imam občutek, da njeno celoto narekuje predvsem tvoj prepoznaven glas oz. prepoznaven glas tvojega pripovedovalca. Sem spregledal kakšno rdečo nit knjige?

Pregl: Tukaj bi lahko omenil Raymonda Roussla, ki sem mu v knjigi namenil zgodbo. Sam je šele po smrti dovolil izdati razlago, po kakšnem ključu je pisal knjige. Ampak ne, mislim, da si dobro postavil to s prepoznavnim glasom, kar jemljem kot kompliment, in pa idejo obratov. Pri čemer je enkrat obrat spektakularen, spet drugač, hm ... spektakularno brezzeven.

Bukla: Kot pisec si se nam že prej razkril prek svojih objav na Facebooku ter kolumn. Prve imajo strukturo aforizma, šal, za slednje pa se zdi, da postajajo bolj in bolj poglobljene in elaborirane. Kam se v tem kontekstu umeščajo besedila iz zbirke?

Pregl: Zares se mi zdi, da ne delam velike razlike med zvrstmi besedil. Tako se tudi pri kolumnah trudim, da imajo neko dramatično strukturo, kjer je vrhunec na sredini ali zopet v končnem razpletu. Pri spletnih objavah poskušam s čim manj sredstvi zajeti neko širšo celoto. Trudim pa se, da kratkih kratkih zgodb ne dojemam kot aforizme ali vice (čeprav imajo nekatere zelo sorodno strukturo). Skratka, na Facebooku si privoščim tudi enopomenški štos, pri literaturi se poskušam temu izogibati.

Bukla: Kako dojemaš svojo vlogo v kulturnem prostoru? Zdi se mi, da tvoja aktivnost prek družbenih omrežij, literarno ustvarjanje, pisanje za medije in ne nazadnje nastop na Urnih zgodbah pričajo o neki želji po več kot le mentalni prisotnosti?

Pregl: Nimam neke začrtane agende svojega nastopanja v javnosti. Pišem, komentiram in slikam po notranjem občutku. Tudi na redke trenutke, ko se mi že zdi, da bi lahko imel moj »glas« celo kak učinek, me streznijo na

... pišem, komentiram
in slikam po notranjem
občutku ...

Foto: Tatjana Pregl Kobe

Arjan Pregl

primer rezultati referendumov, kjer so v zadnjih letih vedno zmagala prav nasprotna stališča od tistih, ki sem jih vehementno zagovarjal.

Bukla: V svojih objavah na družbenih omrežjih se resnih tem pogosto lotevaš s humorjem, ki hkrati razkrije neke logične zmote javnega diskurza ali poskuse manipulacije. Se ti zdi, da lahko to z vidika recepcije vpliva na resnost tvojega dela? Kako v tem pogledu vidiš potezo, da si bil s strani Kluba knjižnih izdajalk in preprodajalk izbran za najbolj seksi knjižnega ustvarjalca? Podobno gre po eni strani za opozarjanje na neki resen problem kulturnega prostora, ki se izraža skozi šaljivost.

Pregl: Satira, ironija, besedne igre so zadnje čase precej na slabem glasu. In v veliki meri upravičeno. Na internetu je zdaj polno nezavezujočih besednih domislic, ki probleme le relativizirajo. Esej Davida Fosterja Wallacea *Proti ironiji* je še vedno zelo relevantno besedilo. On je jasno opozarjal, da postmodernistično samonanašalno ironijo zdaj uporabljajo že TV-reklame in dajejo potem gledalcu občutek, kako je pameten ... in zraven potem še kaj kupi. Glede tega se z njim popolnoma strinjam. Dober humor razumem kot nekaj, če se slikovito izrazim, kar zareže natančno v boleče gnojne bule družbe, slab humor pa te bule prekriva s pudrom ali pa vanje le drega, da še bolj bolijo. A tudi od Wallaceovega eseja je minilo že dvajset let in so se danes pojavili tudi problemi t. i. iskrenih besedil. Pa naj gre za zanosne narodnobuditeljske pesmi, ki so že na meji nacionalizma, romantičnega pisanja, ki le utrjuje družbene vloge, ali pa za povsem politične govore, ki se sklicujejo na iskrenost (»on ne govori narejeno, on pove tako, kot je«). Ali pa igrajo neposredno na čustva: strašenje pred tujci, čustveno ustrahovanje mladih žensk s stališča »iskrene« ljubezni do nerojenih otrok. Hočem reči, ne ironija ne iskrenost nista sami po sebi slabi, zelo pomembno je, kako se ju uporablja.

Kar se tiče nagrade za »najbolj seksi knjižnega ustvarjalca« se mi zdi zadeva zelo simpatična. Seveda gre lahko, kot ugotavljaš, za šaljiv komentar seksualizacije vsega, je pa to dejansko napol interni dogodek Kluba knjižnih izdajalk in preprodajalk, ki ima namen, da se en večer družimo, spoznamo in si kaj zanimivega povemo. Malo daljši opis nagrade se glasi, da gre za »zanimivega, prodornega, nadarjenega, navdihujočega, izvirnega, zabavnega knjižnega ustvarjalca«, naziv, ki je pred menoj pripadel tudi Boštjanu Gorencu - Pižami, Izarju Lunačku, Arnetu Hodaliču in še nekaterim, zato sem bil po začetni skepsi na to priznanje zelo ponosen.

Bukla: Kakšno usodo pa napoveduješ knjigi in zakaj?

Pregl: Nagrade, denar in slavo, seveda! No, ali pa zaradi zgoraj naštetih razlogov zamahovanje z roko v smislu, »a to je tisti slikar, ki piše in se šali«. Mogoče bo najbolj natančno, če parafraziram žal mnogo prezgodaj umrlega ameriškega komika Mitcha Hedberga: ali se bo ljudem knjiga zdela hudo dobra ali pa popolnoma zanič ... ali pa jim bo OK.

Vrane, čečkarije in konfeti

Zbornik festivala prihajajoče literature Alpe Adria
urejanje: Kristina Kočan
Litera, 2017, m. v., 175 str., 10 €

Zbirka enaindvajsetih literarnih del mladih perspektivnih ustvarjalcev iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije je rezultat Alpe Adria Festivala prihajajoče književnosti, ki je letos pod okriljem založbe Litera in ob finančni podpori Zveze Alpe Jadran potekal v Mariboru. V zborniku je predstavljeno ustvarjanje reprezentativnih prihajajočih piscev, ki so v svoji državi že dobro zastopani in pogosto tudi nagrajani. Kratke zgodbe, pesmi ter odlomki daljših proznih besedil

... v zborniku je predstavljeno ustvarjanje reprezentativnih prihajajočih piscev ...

odslukavajo situacijo sodobnega človeka v skupnem evropskem prostoru med Alpami in Jadranom. Umetniška dela se med seboj, pričakovano, precej razlikujejo, tematsko se gibljejo vse od iskanja identitete, občutka pripadanja, eksistencialne krize ter iskanja upanja in smisla,

dotikajo pa se tudi socialnopolitičnih vprašanj in zgodovinskih vplivov. Vsa dela družijo melanholična občutja in pesimizem. V nastajanje knjige so bili vključeni tudi perspektivni študenti z oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete v Mariboru, ki so se imeli priložnost izkazati s kakovostnimi prevodi in opozoriti na njihovo težo v literarnih delih. > PIA MARINCELJ

ŽE IMATE SVOJO?

LITERA

Založba Litera
Naročila in informacije:
Gospodarska 86
2000 Maribor
tel.: 041 398 916
www.zalozba-litera.org

Poznam te črne stvari

Marcello Potocco

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2017, m. v., 77 str., 19 €, JAK

V peti pesniški zbirki slovenskega literarnega komparativista, teoretika, pesnika in prevajalca skozi prozopoetične fragmente odzvanja razdvojenost človeka, v samotnih nočeh razmišljujočega o izzvenelih odnosih, ter njegova vdanost praznini in vztrajanje v veri, ohranjanju upanja, ki je pravzaprav že davno umrlo. Čakanje konca, ki je neizbežno. Ker tako krvavo potrebujemo drugega, ker si tako želimo, da bi bili ljudje dobri in da bi našli nekoga zase. Pesnik prevprašuje mejo med realnostjo ter zapisi in spomini, ki se zdijo kot slabe kopije preteklosti. Opozarja na odtujenost ljudi, na nevidne berače, ki besede menjajo za kovance in rišejo drobna znamenja. Je vlak, je potovanje. In vedno utrujen, ljubezni lačen človek, ki bije boj s samim seboj. Pesmi so razdeljene v šest sklopov, nekatere zelo osebne, intimne, druge nagovarjajo slehernika, saj vendar vsak dobro pozna ... tiste črne stvari. > PIA MARINCEL

Naval

Kristina Hočevar

ŠKUC, zbirka Lambda,
2017, m. v., 133 str., 25 €, JAK

Kristina Hočevar

Avtoričina šesta pesniška zbirka že z zunanjimi znaki narekuje nekoliko samosvoje branje, saj je fizično razdeljena na tri zaporedno oštevilčene zvezke. Slednji niso izrazito tematsko razločeni, prej se zdi, da gre za nekakšno prihajanje v »valovih« in končno v skupnem »navalu«. Zdi

se, da je pesmi, ki jih zaznamujejo številne beline, mogoče brati v različnih zaporedjih, bralci pa lahko segamo po idejno nabitih besednih zvezah (verzih), ki skozi intimno, vezano celo na medosebna razmerja, razkrivajo občedružbeno. Zbirka s skrbno izbranim jezikom in močnim notranjim trenjem, ki vznemirja tako na oblikovni kot vsebinski ravni ter izrisuje povsem specifičen, čeprav vsem nam znan svet. > ALJAŽ KRIVEC

(O)graditi srečo

Majda Artač Sturman

Mladika Trst, 2017, m. v., 85 str., 12 €

Pisateljica in pesnica Majda Artač Sturman se – ponovno pri tržaški založbi Mladika – po triletnem premoru vrača s četrto pesniško zbirko, v kateri se načrtno otrese sodobnih potez, razen takrat, kadar se z avtobusi

vozi po Trstu ali pa ko opazuje druge kraje. Celotako je njeno oko pozorno bolj na svet, slečen civilizacije. Iz pesmi vejeta preprosto, a kljub temu ne povsem lahko življenjsko bogastvo ter trezna radost, ki se bori proti življenjskim kalupom. Že naslov je večplasten ... Ograditi srečo pred drugimi? Je ograjena sreča še svobodna? Jo je treba graditi ali sama po sebi že je? Stisnjeni zobje in neomajni pogled, letni časi, otroci, kuhinjska peč. Vse to jo sestavlja. > ŽIGA VALETIČ

Najboljša leta naših življenj

Izbrane pesmi 1991–2004

Zvonko Karanović

prevod: Urban Vovk

LUD Šerpa, zbirka Klasična šerpa,
2017, m. v., 110 str., 16 €

Čeprav je Karanović (1959) eden najpomembnejših sodobnih srbskih pesnikov s statusom »kulturnega pesnika urbanih generacij«, je pričujoči izbor njegove poezije, ki zajema obdobje med letoma 1991 in 2004, prvi slovenski knjižni prevod. »Pesnik podzemlja in družbenega roba,« kot si pravi, se v veliki meri napaja pri ameriški beatniški poeziji, filmu in popkulturi. Izbor daje vtis zastrašujoče realističnega portreta generacije, ki je mladostni upor zamenjala za udobno in sprizajneno sedenje na kavču, od koder gleda »dolgometražno srhljivko na pustih zemljah«. »Opisati jo / ali zapreti oči,« za Karanovića ni nobenega dvoma: opisati jo s široko razprtimi očmi. Avtorjevo mojstrsko upesnjevanje izpraznjenosti in brutalnosti vsakdana pride še posebej do izraza v dveh precej dolgih pesmih v prozi, ki premišljeno uokvirjata zbirko – *Velika utrujenost* in *Temna magistrala* – in v katerih je na tematski ravni združena vsa avtorjeva poezija. > KRISTINA SLUGA

Obljubljena dežela

Lirični zapisi s potovanj

Lev Detela

Ved, 2017, m. v., 96 str., 27,54 €

Vsestranski literat Detela, ki živi v Avstriji in ustvarja tako v slovenskem kot nemškem jeziku, je kljub častitljivi starosti 78 let še vedno poln ustvarjalne moči. Njegova nova zbirka je nekakšen pesniški potopis, razdeljen v cikle, ki so jih navdihnili obiski posameznih dežel (Kanarski otoki, Egipt, Madeira itd.). Trenutni vtisi, ki jih navdihuje razkošna scenerija barv in vonjav, se nevsiljivo prepletajo s pomembnimi, pogosto bolečimi, dogodki iz preteklosti (pesem *Guanči* o usodi izumrlih praprebivalcev Kanarskih otokov) ali sedanosti (pesem *Dogodek pri Egiptčanskem muzeju* o uporu na trgu Tahrir). Iz celote še posebej izstopa cikel *Obljubljena dežela* o današnjem položaju nemirnega Sinaja in tragični usodi Sirije. > KRISTINA SLUGA

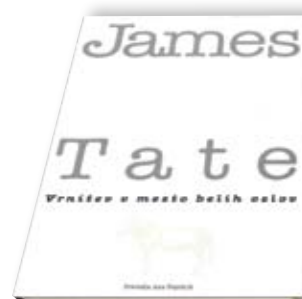
Vrnitev v mesto belih oslov

Izbrane pesmi v prozi

James Tate

prevod: Ana Pepelnik

LUD Šerpa, zbirka Klasična šerpa,
2017, m. v., 141 str., 16 €, JAK

Zbirka je izbor pesmi v prozi iz zadnjih treh Tatovih pesniških zbirk: *Vrnitev v mesto belih oslov*, *Vojaki duhovi* in *Kupola skritega paviljona*, nastalih v letih od 2004 do 2015. Tate (1943–2015), ki velja za enega kanonskih sodobnih ameriških pesnikov, se v teh nadrealističnih, absurdnih, tragikomičnih, humoristnih in sarkastičnih pesmih (zlahka bi jih zamenjali s kratkimi kratkimi zgodbami) loteva običajnega vsakdana pa tudi aktualnih družbenih tem, kot je npr. ameriško vpletanje v mednarodne vojne. Ravno s prej omenjenimi slogovnimi značilnostmi (ki spominjajo tako na Gogolja kot Buzzatija, čeprav niso tako izvirne) pa šele izostri ali razkrije pravo podobo resničnosti. > KRISTINA SLUGA

Kot suho zlato

Marko Kravos

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2017, pt. v., 95 str., 22,95 €, JAK

Nova zbirka samoniklega tržaškega pesnika je grajena izjemno premišljeno; razdeljena je na posamezne cikle, vsak od njih pa združuje dvanajst šestvrstičnic, sestavljenih iz treh dvovrstičnih kitic. Posamezne cikle uvajajo tipični mediteranski obroki, denimo »oljčno olje s kruhom, kozarec črnega«, s čimer avtor ne poskrbi le za duha, ampak tudi za meso. Oboji užitki pa so odmerjeni skrajno premišljeno – kot suho zlato. To pa zato, kot ugotavlja v spremni besedi Ivo Svetina, ker želi Kravos v današnjem svetu podob besedam vrniti pomen. Vitalistične Kravosove pesmi največkrat upesnjujejo impresije iz narave ali vsakdana ter v povsem nedolžno humoren, besedno igriv, včasih malce bodikav zapis ujete erotične trenutke.

... v svetu podob besedam vrniti pomen ...

Ker so pesmi nenaslovljene, zadnja beseda posamezne pesmi pa je hkrati ključ do razumevanja njene celote, spominjajo na uganke, zato bralca pogosto vračajo k prebranemu. > KRISTINA SLUGA

Ti na S

Primož Čučnik

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2017, m. v., 95 str., 19 €, JAK

Po prozni in esejistični zbirki ter zbirki izbrane poezije se avtor vrača z *izvirno poezijo*. Pravzaprav prvo po simbolnem obratu, ki jo je predstavljala

konceptualno zastavljena pesniška zbirka *Mikado*. *Ti na S* zaznamuje izrazito zgoščen pesniški izraz, množica v verze spesjenih idej, ki pa se uspešno izognejo prenapetosti izraza ali bombastičnosti s svojevrstno zavezanostjo intimnemu, ki temu navkljub redko preči mejo snovne intimnosti. V zbirki ne gre iskati izrazite poantiranosti ali celo angažiranosti, zato pa izrazito zavezanost pesniškemu jeziku vse do točke, ko se ta osamosvoji kot sam svoj diskurz. Avtorski glas ostaja (tudi tokrat) prepoznaven, a hkrati ponudi nov, čeprav manj radikalen zasuk. > ALJAŽ KRIVEC

Vsakdanje geometrije

Peter Svetina

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2017, m. v., 93 str., 19 €, JAK

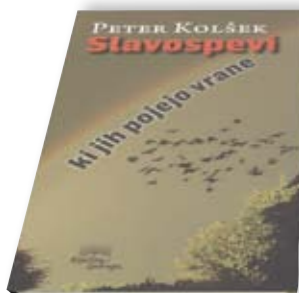

Sodba, da se pesmi v neki zbirki osredotočajo na podrobnosti iz vsakodnevne življenja ter jim pripišejo nov in širši pomen, je bržkone med (naj)bolj izrabljenimi, pa naj bo še tako točna. In čeprav je to morda prvi vtis ob pričujoči knjigi, se kaj hitro zazdi, da je v tem primeru *nov in širši pomen* že stvar izdatne interpretacije. Svetinova poezija nima potrebe po tovrstni potezi, saj ji vsakdanjost kot taka zadostuje. Ta je sama na sebi dovolj topla, dovolj zafrkljiva in nežna, da je vredna ubeseditve. K njej se prilega naravni jezik, morda le na videz *vsakdanji*, vsekakor pa po eni strani dovolj komunikativen, spet po drugi pa ravno prav evokativen, da je zanimiv najrazličnejšim bralcem. > ALJAŽ KRIVEC

Slavospevi, ki jih pojejo vrane

Peter Kolšek

Knjižna zadruga,
2017, m. v., 85 str., 25 €, JAK

Nekdanji kulturni publicist in še vedno pesnik pred bralce polaga 50 novih pesmi, razdeljenih v dva cikla. *Večerni* se začne s pesmijo *Adijo* ali slovesom od (poklicnega) življenja in nadaljuje v mehkobnih, tihih, tudi nostalgичnih tonih, ki spremljajo boleče zavedanje

o človeški minljivosti in majhnosti v primerjavi z neskončnostjo sveta, enako pa so uglašene tudi impresije iz narave. Drugi, *jutranji* cikl, je vseeno nekoliko vedrejši, vpet v današnji čas (pesem *Vlahi*, *znova* o beguncih je odlična parafraza Murnove pesmi *Vlahi*), več pesmi pa izraža avtorjevo še vedno živo zanimanje za pomen in vlogo jezika, literature in umetnikov, ki se jim pokloni z zagonetnim portretom treh slovenskih pesnikov: *Mali*, *Srednji* in *Veliki mojster*. V spremnem zapisu Iva Svetine beremo, da je Kolšek eden redkih sodobnih pesnikov, ki ne podleže trenutnim modnim muham in eden tistih, ki ga odlikuje »veščina pesnjenja, ki je hkrati globina misli«. > KRISTINA SLUGA

... »veščina pesnjenja, ki je hkrati globina misli« ...

ERVIN FRITZ

VELIKA RADOST vse zbirke

Izdala Knjižna zadruga v Ljubljani 2017

VELIKA RADOST je knjiga, ki je nastajala več kot šestdeset let. V njej je sedemnajst pesniških zbirk od prve, ciklostirane, iz leta 1960 do najnovejše iz leta 2014 in nezbranih pesmic, ki so nastale še zadnja leta.

Knjiga je vezana v rdeče platno, po obliki in teži pa še najbolj spominja na opeko. Lepo je v šestdesetih letih zgnesti svojo opeko, mogoče enega od uporabnih zidakov slovenske umetnosti. Imeti srečo in dolgo življenje za tako delo pa je redka sreča. Zato ima knjiga zbranih pesmi naslov VELIKA RADOST.

knjižna zadruga

Štefan Kardoš (1966), eden najbolj prepoznavnih slovenskih pisateljev, je bil za svoj roman *Rizling polka* (2007) nagrajen tudi s kresnikovo nagrado. V svojih delih z inovativnimi pripovednimi postopki pogosto tematizira prekmursko življenje, njegovo pisanje pa dosega nov vrh z romanom *Vse moje Amerike*. Gre za kroniko izseljevanja Prekmurcev v obljubljeni deželici v iskanju boljšega življenja, po drugi strani pa preizkušnja za njenega zapisovalca, saj avtor zaradi okoliščin postane tudi eden od junakov tega dela. Roman *Vse moje Amerike* je vsekakor eno od najbolj prepričljivih del iz prve polovice tega leta, ki bo s svojim literarnim zamahom in ambicijo gotovo zaznamoval letošnjo romaneskno letino.

»Amerik je zame mnogo in nobena od njih ni geografska entiteta!«

Vse moje Amerike

Štefan Kardoš

Litera, zbirka Piramida,
2017, t. v., 311 str, 23,90 €, JAK

Bukla: Koliko časa je nastajal roman in kako se je rodila ideja zanj?

Kardoš: Moj ded Šandor Novak je kar naprej pripovedoval o svojih mladostnih letih v Ameriki; bolj je bil dementen, bolj je sijala iz njegovega spomina ameriška epizoda iz davne preteklosti, njegove Amerike pa smo vsi imeli že čez glavo. Pisati sem začel leta 2011 in predvideno zadnje poglavje tudi že objavil, a potem se mi je zazdelo, da romana ne bom mogel napisati, če ne bom dedovega pensilvanskega Betlehema izkusil tudi fizično. Vmes so prišle še druge stvari, kar nekaj časa sem prebiral betlehemske časopise iz obdobja od 1924 do 1931 in vso mogočo drugo literaturo, povezano z migracijami tistega časa. Roman bi potem po pogodbi moral oddati 15. septembra 2016, pa sem teden pred tem doživel zdravstveno kalvarijo. Zdelo se je že, da ne bom mogel napisati ničesar več, a mi je do maja letos potem vseeno uspelo spraviti skupaj tisto manjkajočo četrtino ali malo več.

Bukla: Koliko se je od začetne zasnove spremenila njegova struktura? Na kateri točki ste se odločili, da postanete eden od junakov tega romana? Zakaj?

Kardoš: Prvotno je bil roman zamišljen kot linearna pripoved v desetih poglavjih, časovno čez skoraj vse 20. stoletje: od dedovega rojstva v ZDA in prihoda s starši nazaj v takratni ogrski del avstro-ogrske monarhije, njegove ponovne vrnitve v ZDA in nato dokončnega prihoda nazaj v takratno Jugoslavijo leta 1931 prek druge svetovne vojne, poveljnega komunističnega časa pa do njegove smrti ob koncu 20. stoletja. V nekem trenutku sem nepričakovano uvidel, da vsa mitologija, fantazmagorija in mobilizacija čustev okoli pisanja romana o dedu Amerikancu temelji na nekem lažnem, izmišljenem vzgibu, spominski premestitvi zelo čustvenega trenutka v mojem življenju z enega na drugi dogodek oz. osebo. Zato to ni več mogla biti

le zgodba o dedu, ampak tudi in predvsem o varljivosti in nezanesljivosti mojega spomina in s tem povezanim procesom pisanja romana o dedu. To je bistveno vplivalo tudi na zgradbo romana, ki ni več mogla biti linearna, in tudi pripovedovalec se ni več mogel skrivati za okrajšavami in psevdonimi.

Bukla: Zdi se, da ste roman napisali tudi zato, da ste izpolnili obljubo, ki ste (si) jo dali. Ste tudi zato velik del besedila napisali v prekmurščini (celo s slovarčkom na koncu), da bi bil roman čim bolj avtentičen ne glede na to, da je zato za nekoga, ki ni iz Prekmurja, težji za branje?

Kardoš: S to obljubo samemu sebi in dedu je križ. Morda je bila izmišljena naknadno, morda je v resnici sploh ni bilo in je vzniknila v spominu sama od sebe za nazaj. Morda sem roman napisal zaradi izmišljene obljube. Prekmurščina pa mora biti taka, kot je, ne glede na ceno težavnosti branja; v romanu je spet ni tako veliko, daje pa barvo tistemu času. A ne samo to. To je prekmurščina z začetka 20. stoletja, tako so pisali npr. v betlehemskega tedniku *Amerikanski Szlovecov glász*, črkopis je madžarski; skladensko je ta prekmurščina zelo drugačna od današnje, veliko besedja pa ne razumemo več niti Prekmurci. Po trianonski odločitvi so se prekmurški (ogrski) Slovenci v Betlehemu znašli v zelo zapletenem položaju, na njih so prek svojih ljudi pritiskale tajne službe SHS in Madžarske, mnogi so se pod vplivom vendske teorije izrekli za Vende in zahtevali ponovno priključitev Prekmurja k Madžarski. V tamkajšnji prekmurški katoliški cerkvi sv. Jožefa so bojkotirali duhovnika Murna s Kranjskega, ker ni znal prekmurščine in ga zato niso razumeli, prekmurščino pa je menda žaljivo označeval kot jezik, ki je »zmešan kot svinjske krvavice«. Madžar dr. Stiegler, duhovnik v prekmurški evangelični cerkvi sv. Ivana, pa se je naučil prekmurščino tako dobro, da je v tem jeziku napisal celo 7 ali 8 dramskih iger. Tudi zaradi njegovega vpliva so se potem mnogi tamkajšnji Prekmurci opredeljevali za Vende. Ta arhaična prekmurščina v romanu, tako drugačna od kranjske slovenščine in tudi današnje prekmurščine, je jezik betlehemskega (ogrskega) Slovenca v času po trianonski določitvi novih meja; že prehod v gajico je bil zanj kulturni šok, tako kot je za sodobnega bralca šok spopad z njegovo arhaično prekmurščino.

Bukla: Kaj ste odkrili, ko ste na svojem popotovanju po Ameriki raziskovali ameriške usode svojih sorodnikov? Koliko je v pensilvanskem Betlehemu še živ duh Prekmurcev?

Kardoš: Po osamosvojitvi Slovenije je interes za »staro domovino« tam narasel, v Ameriki je postalo moderno iskati svoje korenine. Betlehem in

MERILO
DOBRIH KNJIG
JE ČLOVEK.

Polica Dubova

www.policadubova.org

zbirka SOLARIS – žlahtna fantastika

Polica Dubova

Ustavljajna Evropa

Foto: T. Pinter

Štefan Kardoš

Murska Sobota sta medtem postali pobrateni mesti. Vendar zelo redki govorijo tudi jezik svojih prednikov iz »stare domovine«. Po nekaterih ocenah si je kruh v Betlehemu (za stalno ali samo začasno) v pol stoletja našlo celo okrog 20.000 Prekmurcev. Tam so si Prekmurci zgradili dve cerkvi, imeli so hotele, restavracije, obrtne delavnice, društva, Slovenski dom, izdajali so dva časopisa v prekmurščini, enega izrazito pro-socialističnega, delavskega, drugega prokapitalističnega, pisali, prevajali in uprizarjali so gledališke igre v prekmurščini, od Molièra do Lehárja, ali povsem izvirna dela. Betlehem je bil takrat nekakšno središče meščansko-delavske prekmurske kulture, ki je ruralno Prekmurje sicer ni imelo. Nujno bi bilo v Betlehem poslati podiplomskega študenta ali raziskovalca, da bi skušal zbrati vse to gradivo, ki je morda še ostalo po družinskih arhivih, npr. izgubljene številke, celo letnike časopisov, prevode literarnih del, morebiti bi se našlo še kako izvirno literarno besedilo itn. Trenutni župan Betlehema Donchez ima prekmurske korenine, priložnost je idealna.

Bukla: Vaš ded je s trebuhom za kruhom odšel v Ameriko, vi ste na študij odšli v Ljubljano. Kakšne so vzporednice med njegovimi in vašimi časi?

Kardoš: Ded je bil v ZDA rojen, tam je preživel tudi najlepša mladostna leta, zato je Betlehem z leti vse bolj postajal njegova Itaka. Ko je postajal dementen, se je iz pozabe na koncu oglašala samo še ameriška mladost, na vsak način je hotel nazaj v Ameriko. Jaz pa sem se zafrkaval in ga pri tem spodbujal, kajti še bolj kot on sem si želel pobegniti iz Križevcev, goričke evangeličanske vasi in cerkvene občine, ki je na eni strani zamejena z etnično mejo z Madžari, na drugi s katolištvom, iz okolja, v katerem je etika dela najpomembnejši del človekove identitete. Samo da ideja moje Amerike ni bila tako mogočna in enoznačna kot njegova, Amerik je bilo zame mnogo in z leti je vse bolj postajalo jasno, da nobena od njih ni geografska entiteta.

Bukla: Lahko poveste še kaj o vaših naslednjih projektih?

Kardoš: Ne vem zagotovo. Vse, kar sem napisal do zdaj, sem napisal pod pritiskom pogodbenih rokov, poslej pa se bom dosledno izogibal kakršnemu koli pritisku, in če brez tega pritiska ne bom uspel napisati ničesar, potem pač ne bom napisal ničesar. Želel pa bi zapisati t. i. križevske zgodbe, spomine prednikov, ki bodo sicer šli v pozabo, so pa te zgodbe tako nenavadne in drugačne, da bi jih bilo škoda prepustiti pozabi. Ali jih bom poskušal samo zapisati ali iz njih izvleči kaj več oz. jih kako drugače vpeti v širšo literarno formo, pa še ne vem.

MIKLAVŽ KOMELJ LIEBESTOD

Naslov pesniške knjige *Liebestod* je vzet iz Wagnerjeve opere *Tristan in Izolda*. V sklicevanju na sporočilo tega radikalnega umetniškega dela, ki je zaobrnilo uveljavljene predstave o razmerju med življenjem in smrtjo, poskuša ta knjiga skozi različne pesniške oblike in postopke intervenirati v mehanizme naše simbolne realnosti.

Trda vezava, 444 str., 24,90 €

SEBASTIJAN PREGELJ VDIH. IZDIH.

Izjemno izpisana prilika in hkrati angažirano pisanje, ki se svojsko odziva na aktualno begunsko krizo.

Trda vezava, 191 str., 22,90 €

JOANNA BATOR PEŠČENA GORA

Feminističen, ikonoklastičen, jezikovno svež in z epskim zamahom izpisan roman, ki skozi številne drobne in ganljive zgodbe izrisuje prepričljiv panoramski portret povojne poljske družbe z njenimi etničnimi, religioznimi, patriarhalnimi in drugimi mitologijami.

Trda vezava, 465 str., 24,90 €

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Zagotovite si knjige po prednaročniški ceni na spletni strani www.goga.si ali po telefonu (07 393 08 01).

GOGA

www.goga.si

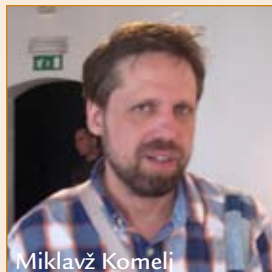
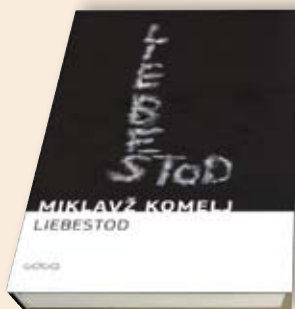
Založba Goga z novimi knjigami in poletnim dogajanjem na terasi pred knjigarno Goga v Novem mestu skrbi tudi za kakovostno in pestro poletje. V Trubarjevi hiši literature v Ljubljani je bila tik pred iztekom šolskega leta predstavitev Liebestoda, pesniške zbirke Miklavža Komelja in romana Vdih. Izdih Sebastijana Pregelja.

Tujstvo poezije in med ljudmi

Liebestod

Miklavž Komelj

Goga, 2017, t. v., 458 str., 24,90 €, JAK

Miklavž Komelj

Naslov Komeljeve pesniške zbirke *Liebestod* je seveda povezan z Wagnerjevo opero *Tristan in Izolda*: »Tristan sliši neke tihe mile zvoke, ki presežejo dihotomijo med simbolnim in realnim. Ta opis smrti v naslovu je povezan s poskušanjem neke zaobrnitve v tem razmerju. Nikoli nisem pristal na splošno koncepcijo življenja kot nasprotja smrti, v kateri je življenje definirano kot življenje od tujih smrti. Vedno mi je bil bližji obrat po Michelangelu, da živim od svoje smrti.«

Ste vedeli, da je za glasilke petje manj obremenjujoče kot običajni govor? Slednji je, kot je poudaril Komelj, zanje le deviacija. Tako njegova poezija besedno govorico približuje glasbi. Avtor skozi 444 strani prepleta prozne zapise (Pismo, Potovanje, Po tisoč letih), sonete, balade, pesmi kot prepise na tleh najdenega listka, obvestila hišnega sveta ... Večina je nastala v času zadnjih treh let, nekaj pa je tudi pesmi iz starejših let (Prepis soneta iz leta 1989, pesmi iz leta 1991), ker ga je zanimalo vzpostavljane časovne distance. Vmes so tudi sanje, pa epitaf Tomažu Šalamunu, Pes Ksvet, Klic Juretu Deteli ...

Eva Vrbnjak, izvršna urednica, je poudarila, da gre za Komeljevo do zdaj najbolj posebno delo, po načinu, kako je napisano, sam avtor pa dodaja, da je zbirka velika rehabilitacija fanatizma. Umetnost ga potrebuje in mu je zavezana. »Zanimalo me je branje kot poetsko dejanje, kako je branje tisto, ki lahko vse spremeni v poezijo. Zavestno kažem poezijo v generativnem stanju v odnosu do branja. Specifičnost poezije je, da v njej jezik bere samega sebe. In seveda je zmožen samokritike. Poezija ni ločen prostor od siceršnje govornice, je specifičen prostor, kjer ta govornica najde, sreča, problematizira samo sebe ... V poeziji je transcendentalni pogled na jezik in pokaže, kako nam je lastni jezik tuj. Preko te tujosti odpira novo možnost pogovora z bitji iz tujih svetov. Poezija ukinja iluzijo neke enojezičnosti, poskuša vzpostavljati interakcijo z mnogimi jeziki, ne gre samo za interakcijo med človeškimi jeziki,« je poudaril avtor.

Ste vedeli, da je za glasilke petje manj obremenjujoče kot običajni govor? Slednji je, kot je poudaril Komelj, zanje le deviacija. Tako njegova poezija besedno govorico približuje glasbi. Avtor skozi 444 strani prepleta prozne zapise (Pismo, Potovanje, Po tisoč letih), sonete, balade, pesmi kot prepise na tleh najdenega listka, obvestila hišnega sveta ... Večina je nastala v času zadnjih treh let, nekaj pa je tudi pesmi iz starejših let (Prepis soneta iz leta 1989, pesmi iz leta 1991), ker ga je zanimalo vzpostavljane časovne distance. Vmes so tudi sanje, pa epitaf Tomažu Šalamunu, Pes Ksvet, Klic Juretu Deteli ...

Vdih. Izdih.

Sebastijan Pregelj

Goga, 2017, t. v., 191 str., 22,90 €, JAK

Sebastijan Pregelj

Foto: T. Petelinšek

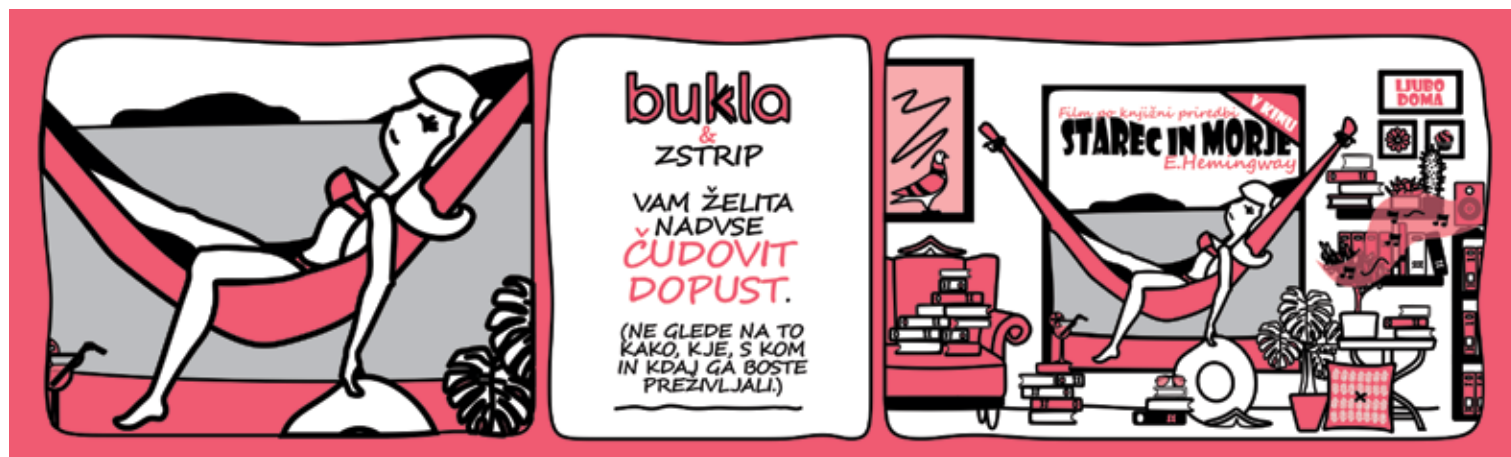
Tujost ljudi in sveta pa je ena od rdečih niti novega romana Sebastijana Pregelja *Vdih. Izdih.* Do zdaj sta pri Gogi izšla dva njegova romana *Leta milosti* in *Kronika pozabljanja*, oba sta bila tudi finalistata za nagrado kresnik. V najnovejšem romanu

Pregelj združuje fantazijski, utopični in realni svet odraslih in otrok.

»Zanimalo me je vprašanje tujcev, tujstva, beguncev in begunstva. Ko postaneš roditelj, drugače gledaš na svet in življenje, zato je otroški svet v tej zgodbi morda močnejše prisoten. Pisal sem o času in o ljudeh. Kaj smo postali, v kaj smo se spremenili. Izgubili smo občutek drug za drugega, za naravo. Postali smo brezbrizni. Živimo življenje, ki si ga nismo mogli niti predstavljati. Precejšen del romana je o tem, da živimo v strahu, v temi. Po drugi strani pa obstaja veliko stvari, ki jih lahko naredimo sami, da bi bil svet boljši, pravičnejši. Ne smemo dovoliti, da drugi delajo za nas. Ne smemo dovoliti, da nam, recimo, zaprejo pitno vodo, in se šele potem zbudimo. Ljudje, ki ne obupajo, se ne prepustijo, so junaki mojih tokratnih zgodb. Tisti, ki naredijo, kar je prav.« Sebastijan Pregelj torej prepleta globalno in intimno. Soljudi, nas samih, tihih opazovalcev. Njegov roman lahko beremo tudi kot angažirano delo, saj se odvija na begunsko krizo. »Danes verjetno na begunce gledamo drugače kot takrat, ko so prečkali Slovenijo. Pozorni smo na to, kar se nam zdaj »servira«, po televiziji, radiu, spletu. Pozabili smo, da begunci še vedno so, da živijo v slabih razmerah v boju za lastno preživetje. Mi smo jim vrata v boljše življenje zaprli, niti pripravili jih nismo. Tega ne vidimo več.«

Novo mesto short Druga edicija festivala *Novo mesto short* bo izpostavila najboljše slovenske avtorje in avtorice kratke proze, izdane v letu 2016. V sodelovanju z Društvom slovenskih literarnih kritikov bo 31. avgusta razglasitev 4 finalistov, ki bodo s svojimi kratkoproznimi zbirkami kandidirali za nagrado *Novo mesto*.

Program vseh dogodkov je na www.goga.si.

Modro okrasje

Katharina Winkler

prevod: Ana Jasmina Oseban

Modrijan, zbirka Bralec,

2017, m. v., 198 str., 16,90 €, JAK

Katharina Winkler

Brutalni patriarhat turškega moškega nad nemočno ženo in njenimi otroki v tem romanu, napisanem po resnični zgodbi, z branjem dobiva vse bolj marogasto modre odtenke. Modro okrasje iz naslova so žal modrice v raznih odtenkih, ki jih zadajajo možje svojim ženam v dolini, kjer živi tragična junakinja romana. Filiz

je mlada Turkinja, ki se zagleda v prelepega Yunusa in sanjari, da bo postala njegova žena. To se tudi zgodi, četudi brez blagoslova njenega očeta, s tem pa Filiz vstopi v pekel. Yunus se po poročni noči prelevi v surovega moškega, ki se mu za to, da pretepe svojo ženo in se ob tem še ves čas spolno izživlja nad njo, ni treba izmišljati kakšnega posebnega razloga: vse kaže, kot da ima ta način obnašanja že v krvi. Otroci, ki jih Filiz rojeva enega za drugim, njihova pot na Zahod itn., pa te nasilnosti ne ublažijo, temveč jo samo še stopnjujejo, tako da je pretepena Filiz večkrat bližje smrti kot življenju. Vseeno Filiz počasi zloga svojo sestavljanko za beg proti svobodi, ta pot pa je posejana z vse bolj okrutnimi udarci. Roman je kot svoj prvenec v intenzivnem, zgoščenem slogu kratkih poglavij in preprostih odrezanih stavkov, s katerimi stopnjuje naše občutje nemoči glavne junakinje, napisala avstrijska pisateljica Katharina Winkler (1979) in z njim tako rekoč prek noči zaslovela ter bila zasuta s pohvalami in nagradami. > SAMO RUGELJ

Seznam mojih želja

Grégoire Delacourt

prevod: Špela Žakelj

Celjska Mohorjeva družba,

2017, m. v., 133 str., 18 €

Drobni roman, ki je postal velika uspešnica in bil prodan v milijonski nakladi, v sebi skriva preprosto, a tehno poanto: Kako lahko veliko denarja spremeni človekovo življenje? Jocelyne je ženska na pragu srednjih let, ki ji je uspela redka poteza z verjetnostjo ena proti milijon: poročila se je z moškim, ki mu je ime Jocelyn. Z njim živi dokaj običajno življenje v majhnem francoskem mestu, v katerem ima trgovinico z ročnimi deli, ob tem pa piše blog z imenom desetzlatihprstov. Njeno življenje je uravnovešeno, njuna otroka sta že odrasla in od doma ter vsak s svojo vizijo življenja pred seboj, njene želje včasih segajo prek njenih zmognosti, njena neuresničena strast pa občasno trči ob rob družbene sprejemljivosti. Vse to dobi novo dimenzijo, ko se Jocelyne posreči nekaj še manj verjetnega od tega, da se je poročila z moškim s tako rekoč povsem enakim imenom, kot ga ima sama: na loteriji zadane več kot osemnajst milijonov evrov. Dobitek si da izplačati s čekom, ki ga potem skriva doma, sama pa si začne izmišljati in zapisovati svoje spiske želja, ki jih zadeti denar vsekakor lahko uresniči. Vse to ostane v območju njene domišljije, dokler čeka po naključju ne najde njen mož ... Toplo izpisana zgodba o tem, kaj v življenju resnično šteje, je kot eno svojih uspešnic napisal francoski pisatelj Grégoire Delacourt (1960), ki je nekdanji delal v oglaševanju, dokler ni zaslovel s prvencem *Družinski pisatelj*, za katerega je bil večkrat nagradjen. > SAMO RUGELJ

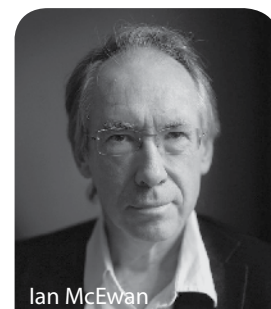
Cementni vrt

Ian McEwan

prevod: Miriam Drev

Cankarjeva založba,

2017, t. v., 175 str., 22,95 €, JAK

Ian McEwan

Resnično zanimivo je več kot štirideset let po izidu *Cementnega vrta*, prvenca Iana McEwana (1948), ki ima skupaj s pričujočim zdaj v slovenščini že deset prevedenih romanov, brati njegovo prvo romaneskno delo, saj ob izidu izvirnika še ni bilo jasno, kaj bo

iz tega avtorja. McEwan se je v prvem, dokaj kratkem romanu, ki ga je izvrstno prevedla Miriam Drev, lotil precej nenavadne teme: rahlo disfunkcionalne družine, zakonskega para s štirimi otroki, v katero v kratkem razmaku udarita dve smrti. Najprej umre oče, ki je v zadnjem obdobju življenja že v napetem odnosu z vse večjimi sinovi, saj se znotraj družine vzpostavljajo nova razmerja vpliva, potem pa ne dolgo zatem zbolijo in umre še mati. Otroci se znajdejo pred vprašanjem, kaj jim bo prinesla najava materine smrti zunanjemu svetu, in ugotovijo, da bo to povzročilo razpad njihove skupnosti, saj bi najmlajše odpeljali v skrbništvo. Zato se odločijo, da bodo mater pokopali, dobesedno zacementirali kar v hiši in skušali živeti naprej. Najstarejša, Jack in Julie, zato prevzmeta vodstveno, skorajda starševsko funkcijo v novi »družini«, med njimi pa začne rasti tudi seksualna napetost. Ko se Julie začne dobivati s fantom Derekom, se že tako bizarna situacija še bolj zapleta ... Vsekakor eden bolj subverzivnih McEwanovih romanov. > SAMO RUGELJ

Nekaj divjih rož

Alexandre Bergamini

prevod: Katja Zakrajšek

Modrijan, 2017, m. v., 128 str., 14,90 €

Francoski pisatelj, pesnik in potepuh Alexandre Bergamini (1968) ima v slovenščino že preveden angažirani popotopis *Gola Indija*, s katerim nas je popeljal stran od tamkajšnjih turističnih znamenitosti in neposredno v trebuh Indije. Nekaj podobnega stori tudi v mojstrsko izpisanem delu *Nekaj divjih rož* iz leta 2016, ko ga v Berlinu med obiskom muzeja pritegne fotografija, na kateri sta posneta dva tovariša, preživelca iz taborišča Sachsenhausen. En od njiju je nizozemski jud A. B., drugi pa njegov prijatelj T. Mast. Bergamini v njuni medsebojni postavitvi in sozrotništvi vidi več kot tovarištvo, morda homoseksualca in par, zato ga ta fotografija požene v raziskovanje zgodovinskih arhivov, obisk koncentracijskih taborišč in poskus navezave stika z moškima, saj želi priti do resnice s fotografije. S svojim neumornim raziskovanjem pa Bergamini pred nami zariše sodobno refleksijo holokavsta, pri čemer ugotavlja, kako se je ta denimo odrazil na otrocih in drugih sorodnikih nacistov (Göbbelsova vnučkinja, hči edinega sina, ki ga Magda Göbbels ni ubila, se je recimo spreobrnila v judaizem, nečak in nečakinja Hermanna Göringa sta se sterilizirala, da ne bi bilo več nobenega Göringa), kako se koncentracijska taborišča spreminjajo v spektakelske turistične destinacije, in kako se arhivski dokumenti počasi sesipljejo v prah, s čimer se izgublja spomin na ta strahotna zgodovinska dogajanja. Občutljivo izpisana moralka. > SAMO RUGELJ

... občutljivo izpisana moralka ...

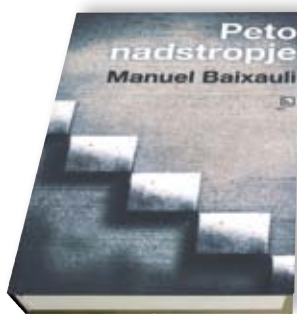
Peto nadstropje

Manuel Baixauli

prevod: Marjeta Prelesnik Drozg

V. B. Z., zbirka Tridvaena,

2017, m. v., 226 str., 21,90 €

Baixauli (1963), katalonski pisatelj, ki se je mednarodno prebil z romanom *Človek rokopis*, v katerem je raziskoval vpliv pisanja na spremembo življenja, je v *Petem nadstropju*, biografskem romanu iz leta 2014, popisal izkušnjo Guillain-Barréjeve bolezni, ki jo je preživel na lastni koži. Gre za avtoimuno bolezen, ki pogosto mine brez večjih posledic, pri njej pa je človek za nekaj časa tako rekoč negibno ujet v lastno telo ob hkratnem popolnem čutenju in zavedanju. Pripoved se začne z odpustitvijo pacienta B. iz *Sanatorija*, v katerem je preživel nekaj tednov povsem ohromljen, spremenjen v kamen, potem pa nas pisatelj potegne nazaj v začetek bolezni in postopno okrevanje, ko se mu je povrnil govor in je spet postal fizično pokreten. Zaradi tega je v sanatoriju lahko začel spoznavati bolniško osebje in bolnike, pri tem pa ugotavljati, da jim je ta postal nekakšno prebivališče in celo zatočišče. Izvirni roman, pri katerem resničnost prehaja v fikcijo. > SAMO RUGELJ

Dnevnik nezvestobe

Emílios Solomú

prevod: Klarisa Jovanović

Pivec, zbirka Branje.Proza,

2017, m. v., 226 str., 22,90 €

Grški roman, ki ga je napisal Emílios Salomú (1971), pisatelj, ki se je rodil v Nikoziji na Cipru, niha med temama arheoloških izkopavanj in ljubezni ter

nezvestobe, leta 2013 pa je prejel nagrado Evropske unije za književnost. Osrednji lik v njem je arheolog Jórgos Dukarélis, ki se po približno dvajsetih letih spet vrne na otok, ki je zaznamoval njegovo kariero. Na njem je namreč našel žensko okostje, eno najstarejših v Kikladih, kar mu je prineslo mednarodno slavo. Seveda pa to ni razlog njegovega sedanjega obiska: med takratnimi izkopavanji se je zapletel s študentko Andigóni, ki je z njim zanosila, zato se je ločil od svoje žene in zaživel z njo. Vendar pa je nekdanja študentka in sedanja žena pred dnevi skrivnostno izginila, zato želi Dukarélis na mestu, kjer se je začelo njuno razmerje, priti do konca razlogu za njeno izginotje. Ljubezenska drama s pridihom napetosti, ki se dogaja v senci grškega otoka, je privlačen roman, kot nalašč za poletno branje. > RENATE RUGELJ

Dublinska

Enrique Vila - Matas

prevod: Veronika Rot

Beletrina, 2017, t. v., 362 str., 27 €, JAK

Enrique Vila-Matas (1948) je španski pisatelj in pisec mnogih metafikcijskih knjig, ki ga v slovenščini že poznamo po postmodernistični knjigi *Bartelby & Co.*, s katero je napisal knjigo opomb k »nevidnemu, vendar ne tudi neobstoječemu tekstu« in postregel z esejmi o nepisicah, znanih po tem, da so se, za razliko od običajnih piscev, odločili za nepisanje (od Sokrata naprej). Tudi večkrat nagrajeni roman *Dublinska* iz leta 2010 je poln knjižnega referiranja in literarnega citiranja, v svojem osrčju pa se na eni strani ironično dotika

Enrique Vila - Matas

Črna skala Belo mesto

Alec S. Patrić

prevod: Tadeja Spruk

Miš, 2017, t. v., 243 str., 29,95 €, JAK

Patrić je avstralski pisatelj, ki se je rodil v Zemunu v Srbiji in v otroštvu emigriral v Avstralijo, kjer zdaj na Univerzi v Melbournu poučuje kreativno pisanje in sodobno književnost. Nič neobičajnega torej ni, da junaka njegove pripovedi prihajata s področja nekdanje Jugoslavije, Jovan iz Sarajeva, Suzana pa se je rodila v Belem mestu (Beograd), in zdaj poskušata v Črni skali (Black Rock – predmestje Melbourn) pozabiti na tragične preizkušnje iz preteklosti in zaživeti znova. Nekdanja profesorja na Sarajevski univerzi se na drugem koncu sveta preživljata s čiščenjem, ona čisti tuja stanovanja in hiše, Jovan pa čisti v bolnišnici. Tam ga po naključju zadolžijo za odstranjevanje srhljivih skrivnostnih grafitov, ki jih neznanec pušča po najbolj bizarnih koncih. Ker se odvrtno pisanje neznanega storilca ne preneha in vse skupaj pripelje do skrivnostnih umorov bolnišničnega osebja, se kmalu vpletejo mediji in policija, ki začne sumiti tudi Jovana ... Izvirno zaokrožen roman je leta 2016 dobil nagrado Milesa Franklina – najprestižnejšo avstralsko nagrado za književnost. > RENATE RUGELJ

Pedro Páramo

Juan Rulfo

prevod: Vesna Velkovrh Bukilica

Mladinska knjiga,

2017, t. v., 136 str., 24,94 €, JAK

Sodobna mehiška klasika, ki jo dobivamo v novem prevodu – kot edino svoje romaneskno delo, poleg zbirke kratkih zgodb, jo je napisal Juan Rulfo

(1917–1986) –, je izšla leta 1955, in počasi začela pridobivati na veljavi, dokler si ni utrdila kulturnega statusa, ki ga je obdržala do današnjih dni. Kljub kratkemu obsegu gre za kompleksno zgodbo, ki jo sproži protagonist Juan Preciado. Ta se po nedavni smrti matere odpravi v Comalo, njeno rojstno mesto, da bi tam našel svojega očeta. Vendar pa naleti na prazno mesto, dobesedno naseljeno z duhovi, njihove zgodbe pa nas začnejo vleči vse globlje v strukturo romana, ki svojevrstno odseva duha tedanje mehiške dežele. Gabriel Garcia Márquez je *Pedro Páramo* razglasil za najboljši roman, ki je bil kdaj napisan v španščini, k izdaji novega slovenskega prevoda pa sta spremni besedi napisala Carlos Pascual in Uroš Zupan. > SAMO RUGELJ

stanja sodobnega založništva, na drugi strani pa drega v Jamesa Joycea, enega temeljev svetovnega romanopisja. Protagonist romana je namreč nedavni in zdaj že prosluli založnik Samuel Riba. Ta na eni strani objokuje skorajšnji zaton Gutenbergove galaksije, tej je namreč intenzivno pripadal, in resignirano opazuje vzpon Googleve galaksije, kar sovpada tudi z njegovim staranjem in upadanjem moči, zaradi česar skuša napisati ultimativno splošno teorijo romana. To pa mu seveda ne uspe. Zaradi tega se, tudi na vprašanja staršev, kakšne načrte ima, impulzivno odloči, da bo odpotoval v Dublin in tam na prizorišču slavnega pogreba iz Joyceovega *Ulikseja* priredil še svojevrsten pogreb literature in tiska. Knjiga za literarne sladokusce! > SAMO RUGELJ

zbirka SVILA

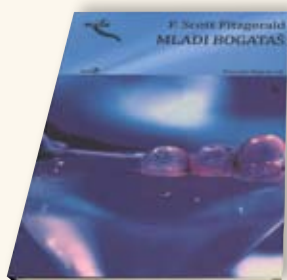
Modrijan, 2017, m. v.

- Hella S. Haasse: **Črno jezero**
prevod: Mateja Seliškar Kenda, 142 str., 13,90 €, JAK
- F. Scott Fitzgerald: **Mladi bogataš**
prevod: Maja Novak, 87 str., 10,90 €
- Anna Seghers: **Izlet mrtvih deklet**
prevod: Aleš Učakar, 67 str., 8,90 €
- Javier Cercas: **Motiv**
prevod: Ferdinand Miklavc, 86 str., 10,90 €

Novi paket zbirke knjižic *Svila* je kot nalašč za poletna potovanja, saj grede te v vsak žep in so primerne za vsako pot, prinaša pa nove štiri »delikatesne« naslove avtorjev, ki jih v Sloveniji že poznamo.

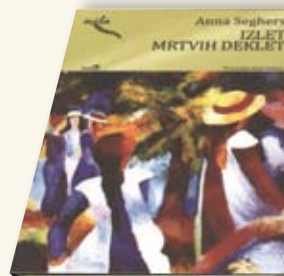
Prvi je *Črno jezero*, novela in prvenec nizozemske pisateljice Helle S. Haasse (1918–2011, v slovenščini jo poznamo po romanih *Škrlatnordeče mesto* in *Vmesna postaja*), ki se je rodila v Bata-vii, sedanji Džakarti, v svoji knjigi pa z avtobiografskimi nastavki preigrava obdobje do indonezijske osamosvojitve. To počne z glavnim likom s prvooseb-nim pripovedovalcem, nizozemskim dečkom, ki odrašča na plantaži v Indo-neziji, večino časa pa brezskrbno preživlja s prijateljem, domorodcem Oeroegom. Njuno mladost zaznamujejo dramatični dogodki, deni-mo smrt Oeroegovega očeta, ki je iz naslovnega črnega jezera reševal pripovedovalca, a tudi iskrivo otroštvo, ki ga prijatelja preživljata ob raziskovanju in pohajkovanju po naravi. Njuno odraslost, ko se loči-ta tudi njuni življenjski poti, pa spremlja tudi vse bolj napeto ozračje indonezij-skega boja za neodvisnost, ki usodno zaznamuje tako Oeroega kot tudi nju-no prijateljstvo. Avtentična zgodba, ki je podložena z mnogimi detajli iz indone-zijskega kolonialnega življenja.

Ameriškega pisatelja F. Scotta Fitz-geralda (1896–1940) seveda najbolj po-znamo po njegovem *Velikem Gatsbyju* (1925), ki je bil nedavno reaktualiziran

tudi z novo filmsko priredbo. Samo leto kasneje pa je izšla pisateljjeva novela *Mladi bogataš*, ki se strukturno in vsebinsko naslanja na *Velikega Gatsbyja*. Osrednji lik dela je Anson Hunter, bogataš, ki se je že rodil z zlato žlico v ustih, kar pa mu kljub vsem možnostim in priložnostim, ljubezenskim prepletom in zapletom, uspešni poslovni kari-eri in neskončni reki zabav in koktajlov ne prinese življenjske sreče. Tako nekega dne, ko je star trideset let, ugotovi, da ni nikogar, da bi z njim preživel večer. Povrhu vsega potem naleti še na mladostno ljube-zen ... Suvereno izpisana prilika o bogastvu, ki ne zagotavlja brezpo-gojne ljubezni.

Izlet mrtvih deklet je napisala nemška pisateljica Anne Seghers (1900–1983, prevedena sta že njena romana *Sedmi križ* in *Mrtvi ostanejo mladi*), ki se je pred nemškim nacizmom druge svetov-ne vojne umaknila v Mehiko, potem pa se po vojni vrnila nazaj in se družbeno angažirala. Njena zgodba prinaša pripo-ved junakinje, ki po večmesečni bolezni, ki jo preživlja v Mehiki, v vročični omo-tici zdrsnje v spomine na mladostni izlet sošolk ob Renu nekaj pred pr-vo svetovno vojno, v kateri se med seboj mešajo različne časovne per-spektive in prepletejo njihove kasnejše življenjske usode.

Španskega pisatelja Javierja Cerca-sa (1962) v slovenščini že poznamo po njegovem nagrajenem romanu *Vojaki Salamine*, *Motiv* pa je njegov literarni prvenec iz leta 1987, ki je sprva izšel v zbirki petih zgodb, kasneje pa tudi sa-mostojno z uvodno literarno študijo. V *Motivu* Cercas preigrava razmerje med resničnostjo in literaturo, to pa počne z glavnim likom Alvarom, sicer pravni-kom, ki ima nepomembno službo, a za-

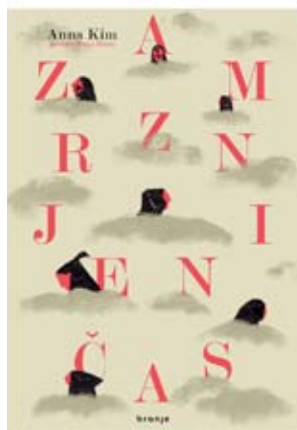
to toliko večje literarne ambicije. Namerava namreč napisati popoln roman, in sicer tak, ki kar se da dobro ponazarja resničnost, saj tudi zajema iz nje. Odloči se, da bo snov za zaplet črpal kar iz sosedskega okolja večstanovanjske hiše, v kateri živi, in da bo mlad zakonski par na koncu ubil samotnega starca iz zgornjega nadstropja. Med pisan-jem skuša tudi v resničnosti sprovcirati želeni zaplet, vendar se nekaj časa zdi, da mu bo to uspelo uresničiti samo v romanu. Seveda pa ima resničnost z njim posebne namene. > SAMO RUGELJ

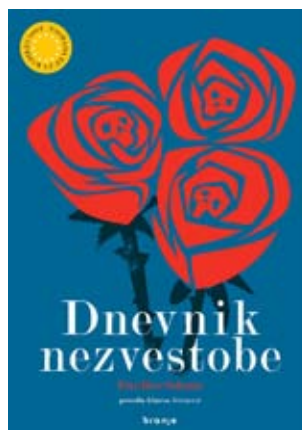
Prevodi romanov z nagrado EU za književnost

Zbirka prinaša kvalitetna sodobna dela evropskega leposlovja, ki tematizirajo dobre in slabe plati evropske identitete ter nevralgične točke preteklosti in sedanjosti.

Naročila:
www.zalozba-pivec.com
info@zalozba-pivec.com
tel: 02/ 250 08 28

Anna Kim (Avstrija)
ZAMRZNJENI ČAS
(prevedla Tanja Petrič)

Emilios Solomú (Ciper)
DNEVNIK NEZVESTOBE
(prevedla Klarisa Jovanović)

Piotr Pažinski (Poljska)
PENZION
(prevedel Klemen Pisk)

Izgnanstvo

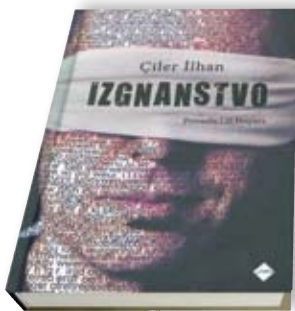
Çiler İlhan
prevod: Lili Potpara
Cankarjeva založba,
2017, t. v., 148 str., 22,95 €

Zbirka kratkih zgodb, bolj vinjet, 45-letne turške pisateljice Çiler İlhan je en sam krik. Glasen, neposreden, pekoč, boleč, neprizanesljiv, v nebo vpijoč.

Izgnanstvo je knjiga o vojni, diktaturi, begunstvu, nasilju nad ženskami, Iraku, revščini, Srebrenici, verskem nasilju, kurdskem vprašanju, nemoči, samomoru, »moderni« Turčiji, ljubezni, mučenju, osebnih, družinskih in kolektivnih odnosih, (raz)človeč(e)nosti, nasilju nad živalmi, brutalnosti sami po sebi.

Izgnanstvo je tudi knjiga, ki jo je mogoče brati kot le na videz navno čitanko polpretekle zgodovine in le stežka zakrito analitično poročilo iz sedanjosti, ki – tako ali drugače – temelji na resničnih dogodkih. Avtorica le-teh seveda ni občutila na lastni koži, ampak jih je poglobljeno in rahločutno raziskala ter osmislila v, dobesedno, kričečem kolažu podob prečenjenosti človeštva kot takega. Kljub temu da je bilo *Izgnanstvo* napisano že leta 2010, ga je z današnje perspektive mogoče razumeti tudi kot ostro kritiko turškega režima, ki z revizijo zgodovine, vojnim hujskaštvom, umikom poučevanja evolucije v šolah, skoraj stalinističnimi čistkami in preganjanjem civilne družbe ter »strateškim« odklonom od vrednot Atatürkove republike nepovratno drvi v temačni totalitarizem.

Skupni imenovalec vseh kratkih zgodb, ki tvorijo skoraj romaneskno celoto, je izkušnja izgnanstva v najbolj širokem pomenu: telesnem, političnem, duševnem. Kot taka pa lahko zbirka kratkih zgodb, ki je leta 2011 dobila nagrado Evropske unije za književnost, deluje celo nadčasno. In to je moč vsakega pravega literarnega dela. > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Sedma funkcija jezika

Laurent Binet
prevod: Suzana Koncut
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2017, t. v., 474 str., 34,96 €

Roland Barthes (1915–1980) je bil jezikoslovec, filozof in sociolog, eden najbolj vplivnih francoskih mislecev svojega časa. Februarja 1980 je vanj na poti domov, ko je hodil po pariških ulicah in se vračal od kosila pri takratnem predsedniškem kandidatu Françoisu Mitterrandu, treščil dostavni tovornjak. Mesec kasneje je za posledicami nesreče umrl. Je bila to res le nesreča, ali pa je šlo za načrtno usmrnitev zaradi stvari, ki jih je vedel Barthes, se v *Sedmi funkciji jezika*, svojem novem romanu (po izjemno uspešnem in inteligentno napisanem *HHhH*), sprašuje francoski pisatelj Laurent Binet (1972). Pripoved nas – s francoskim inšpektorjem Jacquesom Bayardom in njegovim sodelavcem – vpelje v nepozabno preiskavo, v kateri se prebijata med glavnimi predstavniki francoske teoretične misli od Foucaulta do Lacana, pa tudi Italijana Umberta Eca ter spoznavata njihove teoretične ideje in dekadentne zabave. Ob tem skušata ugotoviti, ali sedma funkcija jezika, ki omogoča, da v kateri koli situaciji prepričate kogar koli v kar koli, res obstaja. Duhovita in ironična (post)strukturalistična kriminalka, v kateri Binet spretno vijuje med resničnimi dejstvi in svojo zgodbo ter pokaže, da imajo dejstva lahko tudi svojo prepričljivo fikcijsko plat. > SAMO RUGELJ

tu Françoisu Mitterrandu, treščil dostavni tovornjak. Mesec kasneje je za posledicami nesreče umrl. Je bila to res le nesreča, ali pa je šlo za načrtno usmrnitev zaradi stvari, ki jih je vedel Barthes, se v *Sedmi funkciji jezika*, svojem novem romanu (po izjemno uspešnem in inteligentno napisanem *HHhH*), sprašuje francoski pisatelj Laurent Binet (1972). Pripoved nas – s francoskim inšpektorjem Jacquesom Bayardom in njegovim sodelavcem – vpelje v nepozabno preiskavo, v kateri se prebijata med glavnimi predstavniki francoske teoretične misli od Foucaulta do Lacana, pa tudi Italijana Umberta Eca ter spoznavata njihove teoretične ideje in dekadentne zabave. Ob tem skušata ugotoviti, ali sedma funkcija jezika, ki omogoča, da v kateri koli situaciji prepričate kogar koli v kar koli, res obstaja. Duhovita in ironična (post)strukturalistična kriminalka, v kateri Binet spretno vijuje med resničnimi dejstvi in svojo zgodbo ter pokaže, da imajo dejstva lahko tudi svojo prepričljivo fikcijsko plat. > SAMO RUGELJ

Razstava v NUK: Črna umetnost v barvah

PRIPRAVIL: IZTOK ILICH

V Razstavni dvorani in preddverju Velike čitalnice Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani so na zadnji dan pomladi slovesno odprli razstavo *Črna umetnost v barvah*. Do 22. septembra so postavili na ogled majhen, a reprezentativen izbor izmed blizu 500 primerkov prvotiskov oziroma inkunabul – knjig, natisnjenih od Gutenbergovih prvencev do leta 1550 –, ki jih hrani osrednja slovenska knjižnica. Ključni avtorji razstave, postavljene s pomočjo vrste strokovnih so-

delavcev, so kodikologinja, profesorica ddr. Nataša Golob, z oddelka, ki skrbi za zbirko rokopisov, redkih in starih tiskov v NUK-u, pa mag. Marjan Rupert in dr. Sonja Svoltšak. V ospredje so postavili 14 prvotiskov, ki se ponašajo z imenitnimi naslikanimi in natisnjenimi, večinoma barvnimi celostranskimi in manjšimi ilustracijami, okrašenimi inicialami, okrasnimi vinjetami in drugimi upodobitvami znanih in neznanih tiskarjev in slikarjev, iluminatorjev. V njih so torej

dosežke srednjeveškega knjižnega slikarstva iz zakladnice NUK-a pa tudi iz drugih slovenskih zbirk.

Menard iz Eisenacha: Biblija z razlagami, Nürnberg, 1477.

svoje znanje združevali prvi tiskarji, mojstri črne umetnosti, in slikarji, mojstri ročnih barvnih poslikav, zaradi katerih je vsak izvod edinstven in neponovljiv dosežek. Še več prvotiskov je vsestransko opisanih v spremljevalnem razstavnem katalogu istih avtorjev, ki bo izhodišče za razkošno bibliofilsko izdajo v 500 oštevilčenih izvodih *S črnilom in zlatom*, ki bo jeseni izšla pri Cankarjevi založbi. V njej bo Nataša Golob predstavila najsijajnejše

Guido De Columna: Zgodba o uničenju Troje, Strasbourg, 1483.

Peščena gora

Joanna Bator

prevod: Staša Pavlovič

Goga, 2017, t. v., 465 str., 24,90 €, JAK

Joanna Bator

Poljska pisateljica (1968), ki je maja tudi gostovala v Gogini pisateljski rezidenci, se je po doktorskem študiju filozofije začasno znašla v akademskih vodah, a se je kmalu preusmerila v pisanje, kjer se je hitro uveljavila kot

duhovita in pronicljiva ustvarjalka. Pogosto so ji za njena dela očitali premalo empatije do moških likov in tudi feministično ideološkost. Naslovna *Peščena gora* je poimenovanje betonskega naselja v rudarskem mestu v Šleziji, kamor so se ljudje po koncu druge svetovne vojne naselili z vseh koncev Poljske. Tja pa je postavljeno tudi dogajanje tega »feminističnega, ikonoklastičnega, zelo duhovitega in z episkim zamahom izpisanega romana, ki skozi številne drobne, pogosto ganljive tople ženske zgodbe prepričljivo izrisuje panoramski portret povojne poljske družbe z vsemi njenimi etničnimi, religioznimi, patriarhalnimi in drugimi mitologijami«, trdi Tina Podržaj, avtorica obsežnega spremnega zapisa. Protagonistka romana je Dominika, nevoljivo bitje v nenehnem gibanju, ki se je kot lik (izjemno podoben pisateljici sami) v času socialistične Poljske uspešno odkrižala malomeščanstva in zaživela v skladu s svojo neukrotljivo naravo. Ogrodje pripovedi sestavljajo sami ženski liki, poleg Dominike in njene mame sta tukaj še njuni babici in druge poljske ženske, kot edini moški lik pa je prisoten lik strica z izrazito poslovno žilico in zelo kratko vestjo, ki se odlično znajde in uspeva v vsakem sistemu. Zgodba govori o nepripadanju in izstopanju v družbi, kjer je drugačnost izrazito nezaželena lastnost. Dominika se odkrito upira ženskemu svetu generacije svoje mame, ki je poleg službe kraljevala še v domačih gospodinjstvih, kaj drugega pa že ni več poznala ... Protagonistka pa je (tako kot avtorica sama) sposobna videti dlje in globlje ... > RENATE RUGELJ

Sulica

Zgodovinski roman o rimskem stotniku, ki je prebodel

Kristusovo stran

Louis de Wohl

prevod: Andrej Turk

Družina, 2017, m. v., 366 str., 27,90 €

»Zgodovinski roman o rimskem stotniku, ki je prebodel Kristusovo stran« je podnaslov tega obsežnega literarnega dela priznanega pisatelja avstrijsko-madžarskega rodu. Največji uspeh je doživel kot avtor zgodovinskih romanov o svetnikih, med katerimi je prav *Sulico* izpostavil kot svoje največje delo. Roman opisuje najbolj pretresljive prizore Jezusovega življenja. Bralci spoznajo mladega vojaka Kasija Longina, ki ga sovraštvo oblastnikov primora preživeti zelo nevarna in viharna leta. Z njim odpotujemo v Palestino, spoznamo Poncija Pilata, člane judovskega velikega zbora in druge evangelijske osebe. Na osamljeni Golgoti ob križanju nas prevzamejo občutki neizmerne žalosti, izdajstva, ljubezni in odrešenja hkrati. *Sulica* je izjemno literarno-zgodovinsko delo in bi ga lahko poimenovali tudi roman spreobrnjenja: zagrenjeni in maščevalni vojak Longin kot priča Jezusove smrti in vstajenja končno najde mir in veselje v svoji duši. Ob branju bomo bolje razumeli tudi prerokbo o Jezusovem delovanju, ki obeta: »Odslej ne bo nič več tako, kot je bilo!« > SONJA JUVAN

POLETNO BRANJE

Nikoli sam

NOVO
v zbirki

BRALEC

www.modrijan.si
facebook.com/ZbirkaBralec

Modrijan

dnevi poezije in vina

www.stihoteka.com

22.-26. 8.

PTUJ

IN ŠTEVILNI DRUGI KRAJI PO
SLOVENIJI IN ZAMEJSTVU

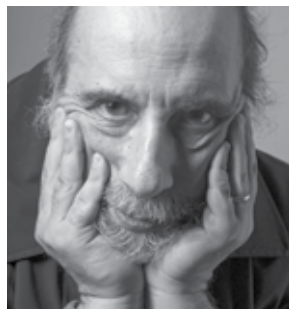
Častna gosta:

Andrej Brvar, mariborski pesnik, ki s svojimi desetimi pesniškimi zbirkami in Prešernovo nagrado za življenjsko delo dokazuje, da lahko edinstven pesniški glas uspeva tudi izven prestolnice. Brvar ne verjame več v verz z rimo, ampak prihodnost poezije vidi »v nespektakularni, revni, a pristni prozni obliki«, zato ni nič nenavadnega, da je tudi avtor prvega antologijskega izbora slovenske pesmi v prozi.

Na Ptuj bo nastopil **25. avgusta**.

V okviru Dnevoev poezije in vina bodo v zbirki Beletrina izšle njegove zbrane zbirke z naslovom *Transverzala*.

Raúl Zurita, čilski pesnik, znan po svoji angažirani poeziji in umetniških projektih usmerjenih proti diktaturi Augusta Pinocheta v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, je človek velikih potez: med drugim je leta 1982 izpisal pesem na nebo nad Queensom v ZDA, leta 1992 pa v puščavi Atacama z buldožerjem ustvaril velikanski napis "ni pena ni miedo" (»brez sramu brez strahu«), berljiv zgolj iz zraka. Je prejemnik številnih nagrad, med drugim nagrade Pabla Nerude in čilske nacionalne nagrade za literaturo.

V Ljubljani bo nastopil **22. avgusta**, na Ptuj bo **26. avgusta**.

V okviru Dnevoev poezije in vina bo v zbirki Beletrina izšel prvi izbor njegove poezije v slovenščini.

Vrhunci programa:

ODPRTO PISMO EVROPI

Belgijski avtor **Stefan Hertmans** z Odprtim pismom o najbolj perečih družbenih temah naslavlja institucije, politike, medije in evropskega slehernika. Odprto pismo bo v živo prebral na otvoritvi festivala, **23. avgusta**. *Program podpira ustanova Allianz Kulturstiftung.*

PROMENADA POEZIJE

Zadnji festivalski dan, v **soboto, 26. avgusta**, bo ptujske ulice zavzela Promenada poezije in nanje pripeljala poezijo, glasbo in plesne nastope, oživila staro mestno jedro ter vanj vnesla sobotno matinejsko vzdušje. *Program podpira Mestna občina Ptuj.*

MADŽARSKI FOKUS

V goste prihajajo madžarski pesniki **János Térey, Ottó Tolnai, Krisztina Tóth** in **István Vörös**, ki bodo v dneh pred festivalom sodelovali na madžarsko-slovenski prevajalski delavnici, tekom festivala pa na pesniških branjih in okrogli mizi o sodobni madžarski poeziji. Poleg tega bodo v okviru vinskega dela festivalskega programa obiskovalci lahko pokušali vino madžarskih vinarjev. *Program podpira Balassijev inštitut v Ljubljani.*

Strip kolumne

Lucija Stepančič

ilustracije: Damijan Stepančič
LUD Literatura, zbirka Littera picta,
2017, m. v., 207 str., 16 €

Pred nami je knjiga zbranih stripovskih kolumn zakoncev Stepančič (Lucija S. – besedilo, Damijan S. – likovna podoba), ki so izhajale v reviji *Literatura* in ki se jim pridružuje še nekaj do zdaj neobjavljenih. Stripovske kolumne se pogosto ukvarjajo z vprašanjem bralnih navad, popularnosti literature in pa tudi splošnejših družbenih in kulturnih vprašanj. Zanje je značilen humoren podton, še posebej prisoten v likovni plati kolumn, ki so pogosto karikaturne narave. Ob knjigi tako dobimo zanimiv pregled tem, ki sta se jih v preteklih letih lotevala avtorica in avtor, opazimo pa lahko tudi, da so te postajale sčasoma bolj in bolj elaborirane in kompleksno predstavljene. > ALJAŽ KRIVEC

Astronomi

Glasbeni album v stripu

Martin Ramoveš

Forum in Klopotec, zbirka O,
2017, t. v., 72 str. + CD, 15 €, JAK

Prejšnji stripovsko-glasbeni album Martina Ramoveša *Nesojene kavboje* so nasledili *Astronomi*, nov venček desetih pesmi na cedeju ter spremljajočih stripovskih vinjet, ki skupaj tvorijo zgodbo o veвериčku, katerega sadnemu drevesu se izteče »sladki čas«. Pred nami vzide poetična basen z jasnim prona-ravnim sporočilom, ki se ne izogne problematiziranju znanosti, čr-nine, mraza, zime in ljubezni. Likovna motivika je prvobitna, takšna pa je tudi poezija, ki požene korenine globoko v izvorno metaforo, na površju pa še vedno daje vtis abstraktnosti. Vsekakor gre za stripovski izdelek, ki motivira dvakrat, saj ga je najboljše kar »preposlušati«, očiten pa je tudi avtorjev slogovni in tematski razvoj od prejš-njega albuma. > ŽIGA VALETIČ

Izjave 10-letja

2006°2016

Tomaž Lavrič

Buch in Zavod Strip art,
2016, t. v., 572 str., 25 €, JAK

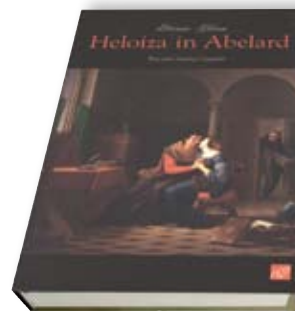

Med peščico stalnih slovenskih časopisno-revijalnih ilustratorjev je aktualni nagrajenec Prešernovega sklada Tomaž Lavrič verjetno najbolj bran in poznan, saj v tedniku *Mladina* poleg *Diareje* ter občasnih naslovnih in številnih člankov ilustrira tudi izjave politikov in političark, estradnic in estradnikov ter različnih javnih ljudi v posebni rubriki *Izjava tedna*. Ta sicer ni ilustrirana v celoti, likovno je izpostavljena samo ena izjava, medtem ko najdemo preostale v pisani obliki, a že samo zbiranje le-teh ni mačji kašelj. Lavričeva risba je tu prijazna, nosovi, ustnice in riti lepo zaobljeni, kar omogoča penetracijo globoko v temnino slovenskega družbenopolitičnega tkiva. Bizarnostim ni videti konca, prav tako ne javno izraženim fobijam, paranojam, nesmisлом, šovinizmom in protislovjem. Avtorjev idejni razpon je širok in dobro treniran, zato spremljanje teh likovnih reakcij ponuja enega redkih užitek med siceršnjim opazovanjem slovenskega politično-estradniškega parketa. Branje z distance seveda prinaša dvojni užitek. > ŽIGA VALETIČ

Heloiza in Abelard

Étienne Gilson

prevod: Andrej Capuder
Celjska Mohorjeva družba,
2017, m. v., 267 str., 23,50 €, JAK

Tragična ljubezenska zgodba o Heloizi in Abelardu je ena najbolj znanih tovrstnih zgodb v zgodovini zahodne civilizacije, ki jo lahko beremo tudi kot krščansko povest. Peter (Pierre) Abelard (1079–1142) je bil namreč eden najbolj uveljavljenih francoskih sholastičnih filozofov svojega časa, ta status pa je imel vse do ljubezenskega zapleta s Heloizo, ki je vodil do njegovega neprostoovoljnega skopljenja leta 1118. Abelard je Heloizo spoznal še kot študent, od njenega strica pa je dobil dovoljenje, da jo poučuje. Med njima se je vnelo strastno ljubimkanje, zato je stric od njiju zahteval, da se poročita, Heloiza pa je tudi zanosila. Tajna poroka in sin, ki je bil rojen iz te zveze, pa sta bila za Abelarda prevelika odgovornost, zato je Heloizo poslal v samostan Argenteuil, kakor da se ni nič zgodilo, njun sin pa naj bi ostal pri Abelardovih sorodnikih. Zaradi teh samovoljnih odločitev je razjarjeni stric s sorodniki in s pomočjo podkupljenega služabnika Abelarda neke noči, ko je spal v odmaknjeni sobi svojega stanovanja, za kazen skopil, ta pa se je potem osramočen umaknil med benediktince v samostan v Saint-Denisu. Po tem sta si nekdanja ljubimca izmenjala štiri pisma, ki jih zdaj dobivamo v novem prevodu (pred tem so že izšla prevedena iz angleščine), tu je tudi tolažilno pismo, ki ga je Abelard napisal svojemu prijatelju. Vse skupaj pa je uokvirjeno z obsežnim esejem, ki ga je napisal francoski zgodovinar Étienne Gilson (1884–1978), ki natančno osvetljuje Abelardovo delo in njegovo ljubezensko zvezo z mlado Heloizo. > SAMO RUGELJ

NOVA KNJIGA O ALEKSANDRU I. KARADORĐEVIČU

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA
FAKULTETA

SARA ŠPELEC

»ZABOGA,
SAJ SEM VENDAR JAZ
NA POL SLOVENEK!«

Znanstvena založba Filozofske fakultete UL
in Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 11 19, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Noah Charney je ameriški umetnostni zgodovinar, ki že vrsto let živi v Sloveniji, kjer si je ustvaril tudi družino. Ves čas je aktivno vključen v slovenski kulturni in družabni prostor. V zadnjem mesecu sta v slovenski in angleški različici izšli njegovi knjigi o Sloveniji z naslovom *Slovenologija in pa Večni arhitekt*. V prvi se posveča Sloveniji, Slovencem in življenju v deželi na sončni strani Alp ter dokazuje, da je Slovenija najboljša dežela na svetu, v drugi pa izriše svojevrsten portret Jožeta Plečnika, ki ga je, skupaj z njegovim delom, raziskoval tudi v svoji doktorski disertaciji. Dva dobra razloga za poletni pogovor z njim.

»Slovenija je najboljša dežela na svetu!«

Večni arhitekt

Življenje in delo Jožeta Plečnika, modernističnega mistika

Noah Charney

prevod: Jaka Andrej Vojevec

Muzej in galerija mesta Ljubljane in Totaliteta,

2017, t. v., 256 str., 39 €

Slovenologija

Življenje v najboljši deželi na svetu in popotovanje po njej

Noah Charney

prevod: Mateja Štrajhar, Lisa Mislej

Beletrina, 2017, t. v., 188 str., 19 €

Bukla: Živeli ste na več koncih sveta. Kaj bi izpostavili kot ključne prednosti življenja v posameznih državah, kjer ste bivali?

Charney: Vsaka država ima svoje prednosti. Zavedam se, da imam zaradi narave svojega dela srečo, da lahko izberem državo, kjer živim, ne glede na svoje potrebe, temveč glede na svoje želje. Za to sem zelo hvaležen. To pomeni, da se pri izbiri kraja bivanja oziram predvsem na kulturo ter na razmerje med kakovostjo in stroški bivanja, dobro hrano, čistočo, varnostjo, prijaznostjo ljudi, naravo itn. Moje najljubše mesto za bivanje je Rim. Moja najljubša država, sploh zdaj, ko imam mlado družino, pa je z velikim naskokom Slovenija. Govorim iz izkušenj in povsem resno mislim s tem, kar piše v podnaslovu moje knjige – da je Slovenija najboljša država na svetu. Za to imam veliko razlogov in mislim, da bo Slovence zanimalo prebrati, zakaj tako mislim, in ne samo slišati, da tako misli neki Američan.

Bukla: Kako ste prišli do Slovenije?

Charney: Leta 2000 sem, kot veliko ameriških študentov, odšel na potovanje z vlakom po Evropi. Deset evropskih mest v štirinajstih dneh. Preden sem šel, sem si kupil vodnik *Lonely Planet Europe on a Shoestring*. Nekaj prijateljem, ki so že bili na takem potovanju, sem ga posodil, in jih prosil, naj v njem označijo, kje jim je bilo najbolj všeč. Vsi so napisali, da je bil Bled nekaj

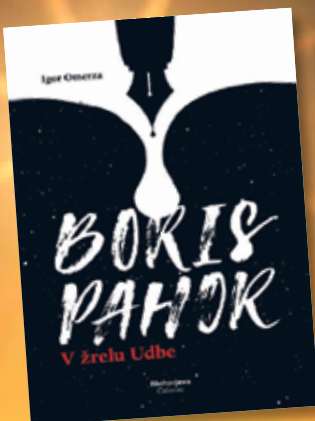
najlepšega, kar so videli v Evropi. Zato sem se odločil, da odidem tja. Prišel pa sem tudi v Ljubljano, kjer me je takoj pritegnila Plečnikova arhitektura. To je bila moja prva izkušnja. Potem je minilo nekaj let. Leta 2006 sem bil doktorski študent v Cambridgeu. Raziskoval sem zgodovino kraje umetnin. Cambridge je bil sanjski prostor za prvi dve leti, potem pa mi je postal pre-majhen. Dobil sem »mravlje v hlačah«, kot rečemo v Ameriki, in sem spet hotel na pot. Izbral sem nekaj evropskih mest, v katerih sem poskusil zaživeti: Benetke, Firence, Rim, Madrid ... in tudi Ljubljano. Jeseni leta 2006 se je moje življenje spremenilo. Takrat sem namreč spoznal bodočo ženo in izdal svojo prvo knjigo (*Tat umetnin*), ki mi je omogočila, da lahko živim kot pisatelj. Tako sem se odločil, da se bom iz Cambridgea preselil v Ljubljano in začel študirati Plečnikovo arhitekturo. Tu je imel pomembno vlogo Peter Krečič, takratni direktor arhitekturnega muzeja v Fužinah, ki mi je ponudil zanimiv projekt o Plečniku. Mislim sem, da bo vse skupaj trajalo nekaj tednov, potem pa je delo preraslo doktorsko disertacijo, ki je v sozaložništvu založbe Totaliteta in Mestnega muzeja v Ljubljani zdaj izšla v knjigi *Večni arhitekt*.

Bukla: Zanimivo. Kako gledate na Plečnika?

Charney: Morda je tujcu, kot sem jaz, o Plečniku celo lažje pisati kot Sloven-cem. Ti ga zaradi spoštovanja, ki ga čutijo do njega, ne morejo videti tako neobremenjeno kot nekdo, ki je živel drugod. Sam ga vidim kot tridimen-zionalnega človeka, moja knjiga pa je pisana preprosto in zabavno, a hkrati dovolj poučno in informativno. Tudi oblikovana je zelo lepo: pri tem sta veliko pomagala Luka in Valentina Novak, Domen Fras je odličan oblikovalec, posnetih pa je bilo tudi več kot sto novih fotografij, ki jih je naredil Matevž Paternoster in so zdaj tudi na razstavi v Tivoliju. Bralci bodo Plečnika spoznali na drugačen način. Posneli smo tudi televizijsko oddajo o Plečniku, ki bo prišla na spored jeseni.

Bukla: Kako pa je potekalo raziskovalno delo za knjigo *Slovenologija*?

Charney: Pred časom sem ugotovil, da sem o Sloveniji napisal že toliko besedil, da bi se jih dalo združiti v knjigo, ki bi bila mešanica življenjepisa, popotniškega vodnika in humorističnih esejev. Kot tujec namreč vidim stvari, ki so za Slovence vsakodnevne in običajne, za tujce pa posebne in zanimive. Moram reči, da vidim predvsem pozitivne stvari, saj sem tak po naravi. V vsaki situaciji pač vidim najboljše, kar se da. Ker sem z založbo Beletrina sodeloval kot svetovalec, se je med pogovorom z Alešem Šteggrom rodila ideja, da bi napisal knjigo. Naslov *Slovenologija* uporabljam tudi za brezplačne dogodke, ki jih vodim v knjižnicah Domžale in Kamnik: tja vabim znane Slovence in se z njimi pogovarjam na malce drugačen način. Do zdaj sem imel

Igor Omerza

Boris Pahor - v žrelu Udbe

Knjiga, ki trenutno najbolj buri slovenske duhove, dokumentarno pripoveduje o Borisu Pahorju in UDBI, ki je pisatelja zalezovala in šikanirala skozi desetletja zaradi njegovega družbeno-političnega delovanja za demokratizacijo Slovenije, predvsem z izdajanjem revije Zaliv, in njegove aktivne podpore Edvardu Kocbeku.

640 strani, trda vezava, € 41,00

Mohorjeva
Celovec

www.mohorjeva.com

NAROČILA: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana, tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

Foto: Borut Krajnc

Noah Charney

goste, kot so Vlado Kreslin, Marcel Štefančič, jr., Boštjan Gorenc, Svetlana Slapšak, Janez Bogataj itn. Naslednja sezona se začne oktobra, gostje pa bodo Đuro in Tanja, Svetlana Makarovič, Vesna Milek, Mojca Kumerdej, Manca Košir in drugi! Pripravljam tudi podcast na to temo, morda bo o *Slovenologiji* nastala tudi televizijska serija.

Bukla: Obe knjigi, tako *Slovenologija* kot *Večni arhitekt*, sta hkrati izšli v slovenski in angleški izdaji. Se je to zgodilo zaradi tega, ker ste Američan?

Charney: Ja, to drži, v mislih pa smo imeli tudi tuje turiste. O Sloveniji velikokrat pišem lepe stvari – pravijo mi, da sem največji »navijač« za Slovenijo v tujih medijih –, in če lahko s knjigama sem pripeljem še več ljudi, bo moj namen izpolnjen!

Bukla: Večina vaših knjig je izšla na angleškem knjižnem trgu. Pomagate tudi pri uveljavljanju slovenskih avtorjev v tujini? Kaj konkretno počnete?

Charney: Res je. Z veseljem učim tudi pisanje, ki ga že pet let poučujem na Univerzi v Ljubljani, svetujem pa tudi slovenskim avtorjem, ki želijo, da bi jim knjige izšle v tujini. Urejam in lektoriram angleška besedila (tudi tista, prevedena v angleščino) in pomagam pri pripravi ponudb za prevode knjig. Recimo: stvarno literaturo je treba tujim založbam predstaviti s krajšimi povzetki na 5 do 20 straneh, seveda pa morajo biti ponudbe napisane tako, da pritegnejo agenta in/ali urednika. Tako sem pomagal že kakim petnajstim slovenskim avtorjem, šlo pa je večinoma za akademska besedila. Zmeraj sem vesel, če lahko pomagam kakemu Slovincu!

Bukla: Po kakšnih slovenskih knjigah je največ povpraševanja v tujini? kateri avtorji in katere teme imajo po vašem mnenju največ potenciala v prihodnje?

Charney: V tujini bralci na žalost nimajo dovolj informacij o slovenskih knjigah in avtorjih. Vsi poznajo Žižka, vendar predvsem zaradi njegovih nastopov, ne toliko zaradi knjig. Zavzeti bralci seveda najdejo kake informacije o slovenskih avtorjih, denimo Mihi Mazziniju, Alešu Štegru, Bartolovem *Alamutu*, v zadnjem času tudi Goranu Vojnoviču. Drago Jančar je znan v Franciji, v ZDA in Veliki Britaniji pa ne. Lojze Kovačič, denimo, bi moral biti bolj znan ... Vlado Kreslin je kot pesnik in pevec bolj znan, kot bi si mislil, leta 2009 je dobil častno štipendijo na Univerzi Yale. Slovenske pisatelje promoviram, kadar koli le lahko.

Bukla: Nam lahko poveste še kaj o svojih prihodnjih projektih? Pišete kak roman, ki se dogaja v Sloveniji?

Charney: Res je. Ko sem začel živeti v Sloveniji, sem napisal celo roman, umetnostno kriminalko, v kateri je Plečnik eden od likov. Upam, da bom našel založnika. Sicer pa se posvečam predvsem neleposlovnim knjigam in člankom. Ves čas pišem članke za tuje in slovenske revije. Moja naslednja knjiga v angleščini izide jeseni pri založbi Norton (naslov je *Collector of Lives: Giorgio Vasari and the Invention of Art*), ravnokar pa sem končal naslednjo umetnostno knjigo, *Zgodovino izgubljenih umetnosti*, ki bo izšla pri založbi Phaidon. Če koga zanima še kaj več o mojem delu, je dobrodošel na noahcharney.com!

Rdeča prašna cesta

Jackie Kay

prevod: Mateja Petan

Zala, 2017, t. v., 272 str., 33,39 €

»Imela sem neverjetno srečo. Imam starša, ki me ljubita. Imam tesne in dobre prijatelje. Imam čudovitega in pozornega sina Matthewa. Imam ljubečo, dobrosrčno in prijazno ljubimko. Srečna sem. Presrečna. Pa vendar me včasih, v temni noči preveva občutek, da sem sama. Ne morem se ga znebiti. V tem je nekaj strahotnega. Prav toliko sem sama, kot so sami vsi ljudje. Pa vendar se mi zdi, da je otroška štručka, zavita v shrljivo ruto posvojitve, dejansko ogrnjena v dodatno plast samote,« v avtobiografski pripovedi o iskanju svojih bioloških staršev razmišlja škotska avtorica, uspešna pesnica in predavateljica kreativnega pisanja. Tenkočutna fragmentarna pripoved se vrti po časovnici od srečnega zgodnjega otroštva v zelo napredni posvojitelski družini do iskanja korenin in prvega stika s pravo mamo, mormonko s škotskega Višavja, in kasneje z versko zasvojenim očetom iz Nigerije, dotakne se tudi slabo prikritega rasističnega okolja v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja in se spet vrača v sedanost, ko se Jackie sreča s svojimi krvnimi sorodniki in mora skrbeti za onemoglo mamo. Mojstrsko sklane zgodbe so prepletene s humorjem in brezkompromisnostjo, z ljubeznijo in silovitimi čustvi, ki nihajo v vse smeri. > RENATE RUGELJ

O Indijcu,

ki se je s kolesom peljal vse do Švedske, da bi tam znova našel svojo veliko ljubezen

Per J. Andersson

prevod: Petra Anžlovar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 314 str., 12,90 €

Popotne in kolesarske zgodbe se po navadi odvijajo v smeri od zahoda proti vzhodu, v njih pa zahodnjaki pripovedujejo, zakaj so se odpravili na Bližnji, Srednji ali Daljni vzhod. Mednarodna uspešnica *O Indijcu, ki se je s kolesom peljal vse do Švedske, da bi tam znova našel svojo ljubezen*, pa se odvija v obratni smeri in v še bolj dramatičnem tonu, saj je podložen z nesmrtno ljubeznijo. Pikeju (skrajšana različica večdelnega Indijčevega imena s kar 373 črkami) je bilo že v zibki prerokovano, da se bo poročil z žensko, ki ni iz njegove države. Prerokba pa dobi svoj odmev v trenutku, ko sredi sedemdesetih let do njega kot slikarja osebnih portretov v New Delhiju, ki je upodobil tudi indijskega predsednika, pride Švedinja Lotta. Ta je že od malega kazala zanimanje za eksotične dežele in ljudi, zato jo pritegne Pikejevega ognjevitost in z njim preživi nekaj časa, potem pa se s svojimi hipijevskimi prijatelji vrne domov na Švedsko. Pikej ne zdrži dolgo brez nje, zajaha kolo in se odpravi na sedem tisoč kilometrov dolgo pot, na kateri pokaže vzdržljivost in iznajdljivost. Pri potovanju, katerega romantični cilj je na Švedskem, uporablja vsa pomagala, od tovornjakov, na katere naloži svoje kolo, do letala in vlakov, dokler se končno spet ne sreča z Lotta. Seveda pa Pikej ne računa, da ima pri njej tudi tekmeča, švedskega domačina ... Vse drugo je zgodovina, ki jo je v knjigo zaokrožil novinar in pisatelj Per J. Andersson, ki se posveča predvsem Indiji. > SAMO RUGELJ

Pikej in Lotta

Ljubljana je decembra 2015 kot ena izmed dvajsetih mest na svetu prejela sijajni in trajni naziv Unescovo mesto literature in se tako pridružila družini mest z živahnim literarnim utripom in bogato literarno dediščino, ki se zavedajo pomena kulture in knjige za mesto in njegov razvoj.

V Bukli odpiramo vprašanje, kaj pravzaprav pomeni, da je neko mesto mesto literature. In kaj je tista majhna izjemnost, ki lahko Ljubljano postavi na literarni zemljevid sveta?

V tokratni številki predstavljamo pogled Svetlane Slapšak - antropologinje, doktorice antičnih študij in avtorice številnih knjižnih del, za katero Ljubljana pomeni predvsem postajo, odih, utrinek, spomin in prehod.

**LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...**

Literarna Ljubljana, utrinek na potovanju

Foto: Katja Colijet

Svetlana Slapšak

Če odmislimo realne prostore mesta Ljubljane, ulice z njihovimi zgovornimi imeni, stavbe, spomenike in grobove, obstaja v kulturni zgodovini še ena skoraj pozabljena Ljubljana: Ljubljana – mesto prehodov, mesto nomadskih popotnikov, ki so še pred izgradnjo železnice skozi Ljubljano potovali proti Zahodu, Jugu in Vzhodu.

Posebej zanimivo je postalo, ko so se na potovanja začeli podajati ljudje, obsedeni s pismenostjo in željo to pismenost prenesti drugim.

Med njimi je bil, denimo, Riga Ferejski, grški razsvetljenec, ki je skozi Ljubljano pogosto potoval med Francijo, Trstom in Solunom. Iz francoščine je prevajal besedila, ki naj bi po njegovem mnenju koristila Grkom, ko se bodo nekoč osvobodili Turkov. Prevajal je zemljepisna in kartografska dela, matematične razprave pa tudi delo o »delikatnih ljubimcih« – tudi to delo bo pomembno za novo nacijo ... Njegov politični projekt je bila balkanska konfederacija, ideja, nevarna tako za Turke kot za Avstrijce. Na poti iz Trsta v grške kraje so ga morda prav v Ljubljani aretirali in predali Turkom, ti pa so ga potem v Beogradu ubili.

Tu je bil Vuk Karadžić, nešolani filolog, ki je s pomočjo velikega strokovnjaka Jerneja Kopitarja postavil osnove laičnega srbskega jezika. Nenehno je potoval med Dunajem, Leipzgom, Trstom in Beogradom. Sestavljal je slovarje, zbirke ustne poezije in druga dela ter iskal založnike zanje.

Tu je bila Dora D'Istria, ki se je rodila kot moldavska princesa Eleni Ghika. Poročila se je

z bogatim plemičem in živela neodvisno življenje, posvečeno potovanjem po Balkanu in Italiji, alpinizmu, zgodovinopisju in raziskovanju usod žensk na Vzhodu in Balkanu. Njena zamisel o balkanski ženski ustni poeziji je vključevala madžarsko, srbsko, turško, albansko, romunsko in grško izročilo. Menila je, da so ženske glavne nosilke in izvajalke ustnega pesništva, in je o vsaki od teh poezij napisala razpravo.

Tu je bil Charles Nodier, ki je kot glavni urednik uradnega glasila Ilirskih provinc in knjižničar mestne knjižnice leta 1813 živel v Ljubljani in občasno potoval v Trst. Med Ljubljano in Trstom je napisal svojo najbolj depresivno prozo.

Potovali pa so še mnogi drugi ...

Obrazi za okenci kočije, potniki s stekla otirajo vlago, da bi videli mesto v dežju. Furmanske gostilne s prenočišči, sivo jutro, v katerem popotniki nadaljujejo pot na Vzhod ali na Zahod.

Ljubljana je prelomnica, točka nujnega premisleka o smislu potovanja, o namenih, o bodočih rokopisih, o slavnih knjižnicah, o tiskarnah, o založnikih, o prihodnosti skupnosti, v katero vlagajo ves ta napor. Ali bodo Grki, ko bodo enkrat vsi pismeni, sposobni tudi galantne ljubezni? Ali bodo Evropejci razumeli, kako pomembna je ustna književnost Balkana in kakšna je pri tem vloga žensk? Ali bo krog frankofilov v Ljubljani dovolj močan, da bo sam izdajal časopis, vodil licej in morda univerzo? Ali bodo Srbi sprejeli lažjo, ljudskemu jeziku prilagojeno pismenost? Omenjam samo tiste, ki se mi zdijo najbolj zanimivi.

Ljubljana kot neizogibna točka na potovanjih, kot nomadska stalnica vseh, ki so se gibali med svetovi, je morala biti mesto, kjer misel postane težka, zrela, bolj odgovorna, pertinentna, je morala biti mesto, kjer se nujno premišluje o celotah – o kolektivih in njihovih odnosih. Mitološka fantazija o argonavtih v Ljubljani, kakor koli že arbitrarna, zmanipulirana in neutemeljena, vsebuje element, ki zrcali realnosti zgodovine mesta: prehod, potujoči kulturni heroji. Temelji imaginarne Ljubljane, kot jih je zastavil Jazon, še danes opredeljujejo kulturni profil mesta: postaja, odih, utrinek, spomin nomada, prehod.

1204 dni teme

Franjo Zore

Celjska Mohorjeva družba,
2017, m. v., 169 str., 19,50 €

Trpljenje ljudi med drugo vojno je globoko vtisnjeno v pore slovenskega naroda; kljub množici knjig osebnih spominov se le-te še vedno izdajajo in prebirajo. Ena teh so tudi dnevniški listi Franja Zoreta, klenega in razmišljujočega kmeta in človeka dobrega srca, ki je ljubil svojo družino in svoj narod. V svojih dnevniških zapisih popisuje trnovo pot od trboveljskega zapora do mariborskih zaporov, koncentracijskega taborišča v Flossenburgu v Nemčiji do taborišča Dachau – Allach. Njegove besede so aktualne in izjemno pomenljive še danes: »O, narod ti slovenski, kam drviš? Sam sebe hočeš ugonobiti. Kje je ljubezen, kje sloga, kje pravica? Mar res ne gre drugače? Kljuboval si turškim navalom, vzdržal v jarmu graščine, nisi pustil na svojo zemljo tujcev, sedaj pa se hočeš uničiti sam.« > SABINA BURKELJCA

Tolminska knjiga

Pesmi, zgodbe in pričevanja
urejanje: Zdravko Duša

Slovenska matica, zbirka Mestne knjige,
2016, t. v., 303 str., 27 €, JAK

Pričujoča knjiga je še ena v seriji publikacij o različnih slovenskih krajih (ali pokrajinah), zbranih pod imenom *Mestne knjige*. Zbirka besedil o primorskem

kraju po idejni plati in osnovnih koordinatah posledično ne bije v oči, specifične pa so vezane na same posebnosti Tolmina in okolice. Plejada besedil skuša ustvariti predvsem celovit pogled na tolminsko področje, zaradi česar besedila niso nujno literarna (denimo o geografskih značilnostih tolminskega) niti nujno izpod peres znanih avtorjev, včasih je pomembno predvsem avtorjevo poreklo (Kosmač), spet drugič gola vsebina besedila. Poleg popisa vsakodnevnega življenja knjigo zaznamujejo besedila o soški fronti in tolminskem puntu, ki postavijo Tolmin na zgodovinski, posledično pa tudi literarni zemljevid Slovenije. > ALJAŽ KRIVEC

Slovenski književniki in književnice v komunističnih zaporih

Andrijan Lah

Družina, 2017, t. v., 228 str., 29,90 €

Leksikografsko urejen in zgoščen seznam več kot šestdesetih avtorjev, ki so bili v času komunistične vladavine v nekdanji Jugoslaviji tako ali drugače obsojeni na prestajanje zaporne kazni, je z biografijami, različno dolgimi opombami in verjetnimi razlogi za odvzem prostosti, opisi in tabelami rezultat večletnega zbiranja podatkov upokojenega profesorja slovenščine in raziskovalca razvoja književnosti, Andrijana Laha. Po besedah avtorja obsežnega spremnega besedila z naslovom *Rojstvo nasilja iz duha utopije*, dr. Marjana Dolgana, se razlogi, da je bila v letih 1945 do 1990 ustvarjalna svoboda tako zatirana in da je bilo toliko književnikov preganjanih, skrivajo v preteklosti in je bil konec druge svetovne vojne le nadaljevanje poprejšnjih družbenopolitičnih tokov. Svojevrsen nabor zaprtih slovenskih ustvarjalcev je tako priča večno kočljivega razmerja umetnosti in oblasti oz. umetnikov in oblastnikov, ki očitno korenini že v samem začetku civilizacije ... > RENATE RUGELJ

Spomin daje času obraz

Stanko Wakounig

Mohorjeva Celovec, 2017, m. v., 238 str., 23 €

Publicist in pesnik Stanko Wakounig je tudi po upokojitvi – bil je učitelj v Železni Kapli – še naprej dejavno vključen v kulturno življenje na avstrijskem Koroškem. Knjižnemu prvencu, pesniški zbirki *Kotiček tople domačije* (2008), zdaj dodaja še izbor drugih spisov. Prva polovica knjige prinaša izbor tedenskih komentarjev, ki jih je med poletjem 1998 in pomladjo 2016 s presledki objavljaval v cerkvenem listu *Nedelja*, druga pa prgišče večidel krajših zapisov s povezovalnim naslovom *Iz spominov*. V prvem delu se avtor iskreno odziva na dogodke v svojem okolju, ki zadevajo položaj in razmerja v narodni skupnosti, kritično pa premeri tudi razmere v avstrijski Cerkvi, ki so jih pred desetletjem razburkale afere dveh visokih dostojanstvenikov, ter večplastne posledice arabske pomladi, ki se je, kot pravi, sprevrgla v arabsko zimo. Nadaljevanje knjige, ki se začne s spomini na starše in otroštvo ter izteče z dogodki in premišljevanji v novejšem času, bogatijo dokumentarne fotografije, razumeti pa jih pomaga slovarček narečnih in manj znanih besed. > IZTOK ILIČ

Markuzzijev madež

Rojevanje človekovih pravic po prvi svetovni vojni

Mateja Ratej

Modrijan, 2017, t. v., 160 str., 13,20 €

Dr. Mateja Ratej nadaljuje z brskanjem pomenljivih zgodb iz zaprašenih arhivskih spisov, kjer individualne usode ter kriminalne zaplete ne le osvetli tako, da govorijo o današnjem času, pač pa gre za dejanske predhodnike tega, kar živimo v demokratični godlji 21. stoletja. Knjiga malce zavaja s splošnim sociološkim podnaslovom, saj se osredotoča na konkretni postopek zoper tri člane italijanske podjetniške družine Markuzzi ter Mihaela Zemljiča, ki so bili leta 1920 obtoženi umora mlajšega možkega. Najprej so jih oprostili, saj dokazi niso bili trdni, toda klevete, želja njihovih slovenskih sosedov

po krvi in maščevanju zaradi poslovne uspešnosti »tuje« družine, ki je po prvi svetovni vojni uspela zaradi nezakonitega trgovanja, so desetletje kasneje obudili proces in tudi dosegli obsodbo na dosmrtno ječo. V bran jim je stopil skromni odvetnik Danilo Komavli, ki je prebegnil iz Trsta ter do Italijanov ni gojil simpatij, želel pa je svojim strankam zagotoviti dosledno pravično sojenje za tisto, česar jih je bremenila obtožnica, za umor torej. Zgodba je posebej zanimiva v luči sodobnih mnenj, obremenjenih z željo po krvi, ki jih anonimni sodniki sejejo prek interneta z nizkotno zdratarsko slo po slepem kaznovanju. > ŽIGA VALETIČ

NOVO PRI ZALOŽBI MLADIKA TRST za prijetne poletne dni

Boris Pangerc
Ptice v mojem oljčniku
16 €

Maja Smotlak
Narodna identiteta v sodobnem slovenskem romanu v Italiji. 1991-2015
26 €

 založba
Mladika
ul. Donizetti 3, Trst
tel. +39 040 3480818
www.mladika.com

PRODAJA V SLOVENIJI:
Založba Primus,
založništvo in
distribucija knjig d.o.o.
info@primus.si

Majda Artač Sturman
(O)graditi srečo
12 €

Rado Sluga
V objemu poti
15 €

Kongres Knjiga na Slovenskem je nedvomno izjemno pomemben za panogo in vsako leto se ga udeleži najmanj 100 udeležencev, ki imajo vidne vloge tako v založništvu, kot knjigotrštvu in knjižničarstvu.

Poročilo s kongresa

V začetku junija se je na Bledu odvil že 15. kongres Knjiga na Slovenskem, v letošnji program, ki so ga pripravili člani upravnega odbora Društva založnikov, so vključili vse aktualne teme, ki predstavljajo izzive, s katerimi se vsakodnevno soočajo založniki.

Otvoritev kongresa in uvodni nagovor je pripadal predsednici Društva slovenskih založnikov Andreji Kavčič, ki nas je spomnila, da živimo in ustvarjamo v času, zaznamovanem s hitrimi spremembami, in tem tokovom sledijo tudi na društvu.

Poslušalci so lahko sledili zanimivemu predavanju o nakupu, prodaji in varovanju avtorskih pravic ter številnim primerom dobre prakse pri snovanju uredniških programov, pri prodaji knjig pa tudi pri sodelovanju založnikov, knjigarn in knjižnic.

Na okrogli mizi, ki je bila letos prvič organizirana v sodelovanju z Zbornico knjižnih založnikov in knjigotržcev, so predstavili izhodišča, ki so jih soglasno oblikovala vsa tri stanovska združenja (Društvo slovenskih založnikov, Društvo slovenskih knjigotržcev in Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev):

- Prizadevajo si za ničelno stopnjo DDV-ja na knjige.
- Podpirajo protest mladinske sekcije DSP proti pravilniku razdeljevanja knjižničnega nadomestila za krajša besedila, slikanice in stripe.
- Pričakujejo evalvacijo zakona o enotni ceni knjige.
- Prizadevajo si za povečanje javnih sredstev za promocijo bralne kulture in projektov na področju spodbujanja prodaje knjig.
- Opozarjajo na nujnost priprave nacionalne knjižne kampanje.
- Opozarjajo na premalo domišljen in vzdržen model oskrbe z učbeniki.
- Prizadevajo si za večjo podporo lokalnih skupnosti pri razvoju knjigarniške mreže.

Andreja Kavčič (predsednica DSZ) in Ingrid Celestina (predsednica DSK) na podelitvi nagrad

Kongres se je sklenil s podelitvijo nagrad, ki ju Društvo založnikov in Društvo knjigotržcev podelujeta že 10. leto, že zdaj pa ste vsi zainteresirani vabljeni k soustvarjanju prihodnjega kongresa.

Nagrado NAJ KNJIGOTRŽEC leta 2017 je prejela **Stanka Kašper** iz knjigarne Mladinska knjiga v Europaku v Mariboru.

Stanka Kašper je svoje življenje posvetila knjigi in delu v knjigarni. S strankami in sodelavci že desetletja gradi dobre odnose. Z velikim veseljem in vztrajnostjo prenaša svoje znanje na mlajše kolege in jih vsak dan navdušuje s knjigami, ki jih prebira. Svojo veliko ljubezen do knjig širi tudi med stranke, ki jih osvaja z odličnim poznavanjem knjižne produkcije in vedno nasmejanim obrazom. V Mariboru je mnoga leta vodila knjigarno na Jurčičevi, zdaj pa je že vrsto let poslovodja knjigarne MKT v mariborskem Europaku. V trgovskem centru, ki je pregovorno komercialno naravnani, ji je uspelo ohraniti knjigarno kot prostor kulture, ki ga oplaja s številnimi predstavitvami knjig, druženjem s strankami in predstavitvami za otroke, zato nikogar ne preseneča mnenje, da je prav ta knjigarna oaza miru in prijetnega vzdušja.

Živahna debata na okrogli mizi z eminentnimi gosti in strokovnjaki iz knjižne panoge.

Nagrado NAJ ZALOŽNIK leta 2017 je prejel **Pavle Učakar** iz Založbe Mladinska knjiga.

Pavle Učakar ima za seboj skoraj štiridesetletne izkušnje v založništvu. Najprej je bil na Partizanski založbi, od leta 1983 pa dela na založbi MK kot (žal) edini (knjižni) likovni urednik v Sloveniji.

S svojo ekspertizo (Pavle je po izobrazbi akademski slikar) aktivno sodeluje pri zasnovi in nastanku ilustriranih knjig, še posebej slikanic, ki so, kot vemo, eden najbolj fascinantnih, s stališča slovenskega založništva pa tudi eden ključnih žanrov, saj dobre slikanice vzgajajo kasnejše (dobre) bralce. Pavle Učakar je likovno uredil nekaj tisoč slikanic in drugih ilustriranih knjig, še bolj od tega pa je za razvoj slovenske slikanice in založništva nasploh pomembno to, da je prepoznal in donegoval na desetine oz. stotine ilustratorjev ter jim pomagal, da je njihov začetni talent prerasel v poznejše mojstrstvo. »Njegove« knjige in »njegovi« avtorji so prejeli na stotine domačih in mednarodnih nagrad. Pavle Učakar je, skratka, renesančni človek in pravi »znalec«, ki bi si tole priznanje gotovo zaslužil že prej, res pa je tudi, da v letu, ko praznujemo stoletnico izida prve slovenske slikanice, preprosto ne bi mogli izbrati primernejšega nagrajenca.

POLETNO BRANJE

1857

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

www.mohorjeva.org
info@mohorjeva.si

Tito

Slavko Goldstein, Ivo Goldstein
prevod: Maja Novak, Andrej E. Skubic
Modrijan, 2017, t. v., 1072 str., 59,50 €, JAK

Ne glede na to, da je od smrti Josipa Broza Tita (1982–1980) preteklo že skoraj štirideset let, gre za legendo, ki noče in noče umreti. Komunist, stalinist in diktator, ki je v državi, ki jo je vodil, hotel uvesti nekatere prvine liberalizma, celo demokracije, bonvivan, ki se je družil z nekaterimi največjimi svetovnimi osebnostmi svojega časa, za nekatere celo plejboj z mnogimi skrivnostmi v zvezi z ženskami, karizmatični voditelj, zaradi katerega do njegove smrti niso začeli z resnimi reformami v že precej obubožani Jugoslaviji, je samo nekaj od oznak, ki jih Tito, skupaj s knjižnimi bio-

grafijami, še vedno prejema in še naprej buri duhove. Sedaj je izšel slovenski prevod najboljše sodobne biografije o Titu (po tistih, ki jih je napisal Vladimir Dedijer), ki sta jo napisala hrvaška zgodovinarja, prvi je Slavko Goldstein (1928) z večdesetletnimi uredniškimi knjižnimi izkušnjami, drugi pa Ivo Goldstein (1958), redni profesor na Oddelku za zgodovino zagrebške filozofske fakultete. Ultimativna biografija za vse, ki jim je Tito tako ali drugače zaznamoval del življenja, se, kot se za tako biografijo spodobi, ne konča s Titovo smrtjo, temveč obsežno zaključno poglavje posveti tudi posttitovemu obdobju. To obsega dobo brez Tita, potem Tita pred sodiščem zgodovine in seveda Tita kot zgodovinsko temo, ki se razteza od verodostojnih zgodovinskih študij, podprtih z dokumenti, do knjig, ki so na meji šunda, saj operirajo z mnogimi nepreverjenimi zgodbami in jih povzdigujejo do neslutnih višav!

O tiraniji

Dvajset stvari, ki smo se jih naučili iz dvajsetega stoletja

Timothy Snyder

prevod: Luka Novak

Totaliteta, 2017, m. v., 139 str., 17,90 €

Snyder (1959) je eden najbolj prepoznavnih sodobnih ameriških zgodovinarjev, ki se je prebil predvsem s knjigama *Bloodlands* (2010), v kateri primerja tiranska režima Hitlerja in Stalina, in *Black Earth* (2015), v kateri analizira vzroke za nastanek holokavsta ter jasno pokaže, da se ta lahko v nekaj drugačni različici spet ponovi. *O tiraniji* pa je njegovo najnovejše delo, aktivistična knjižica, ki je nastala tudi kot odmev na izid lanskimi ameriških predsedniških volitev in je izšla v začetku leta 2017, samo nekaj mesecev kasneje pa je tudi prevedena v slovenščino. V njej nam Snyder predstavi dvajset lekcij, ki se jih lahko naučimo iz prejšnjega stoletja. Po njegovem mnenju se zgodovina ne ponavlja, vendar nas uči, zato s kratkimi in učinkovitimi poglavji razkriva in analizira glavne značilnosti tiranskih sistemov ter opozori na osnovne mehanizme, ki jih ti uporabljajo za svojo vzpostavitev in ohranjanje. Za boj s tiranijo oziroma njeno preprečitev, če se ta napoveduje, Snyder tako zagovarja kritični in neodvisni um ter previdnost pri svojem življenju ter vsakodnevnih aktivnostih, kar so vrednote, ki ne pridejo same, temveč jih je treba načrtno gojiti. Navdihujoče!

Richard Wagner

Njegovo življenje. Njegovo delo. Njegovo stoletje.

Martin Gregor-Dellin

prevod: Simon Širca

Založba Univerze v Novi Gorici,

2017, t. v., 774 str., 40 €

Seveda obstajajo tudi obsežnejše biografije o Richardu Wagnerju, denimo štiridelna, ki jo je na kakih tri tisoč straneh napisal Ernest Newman, vendar ima tudi pričujoča Wagnerjeva biografija, ki je izvirno izšla leta 1980 in spada med klasike na svojem področju, saj jo je napisal velik poznavalec skladateljevega življenja in dela, precej mamutske razsežnosti, saj gre za skoraj osemsto strani velikega formata. Motor za tem projektom je prevajalec Simon Širca, ki je najprej prevedel Wagnerjevo umetnostnoteoretsko delo *Opera in dvom*, kasneje pa tudi knjigo *Spisi o Wagnerju* (ki so jih o njem po njegovi smrti napisali G. B. Shaw, T. Mann in T. W. Adorno). Biografija Richarda Wagnerja, ki že s svojim podnaslovom *Njegovo življenje. Njegovo delo. Njegovo stoletje.*, napeljuje, da gre za temeljito študijo o človeku, ki je neizbrisno zaznamoval 19. stoletja, se v maniri naslovnega citata (njegov avtor je Alain Robbe-Grillet), da »konec koncev ni nič bolj fantastičnega kot je natančnost«, začne točno na dan Wagnerjevega rojstva, ko se je 22. maja 1813 rodilo vojno dete, njegovo življenje pa, kot pokaže nadaljevanje knjige, ni potekalo poleg zgodovine, temveč je bilo vanjo že od samega začetka tako na gosto vtakano, da bi dramo Wagnerjevega življenja lahko imeli tudi za dramo stoletja, zaključni pa se 13. februarja 1883 (epilog je še pogreb), ko se mojster odpove kosilu, potem pa mu med pisanjem pade pero iz rok, tako da služkinji reče le še »Moja žena – in zdravnik«. Ko Cosima pride do njega, te strani sveta ne vidi več in se bliža koncu, kar po zdravnikovem pregledu nekaj kasneje oznani tudi služabnik Georg. Knjiga je izšla ob 65. obletnici Festivala Ljubljana, kjer že nekaj let sistematično izvajajo tudi Wagnerjeve opere, to pa se sklepa letos avgusta s *Siegfriedom* in *Somrakom bogov*.

Zgodbe Svetega pisma

Zgodovina dveh nenavadnih narodov

Jan Makarovič

Sanje, 2017, t. v., 413 str., 27 €, JAK

Psiholog in sociolog Jan Makarovič (1934) gotovo spada med najbolj eruditske slovenske mislece, saj v svojih knjigah – sam ga spremljam od knjige *Sla po neskončnosti* (1986), v kateri je pisal o človekovi ustvarjalnosti – interdisciplinarno in s širokim zamahom piše o obravnavanih tematikah, od iskanja in negovanja talentov naprej. Njegova prejšnja knjiga je bila *Avantura sveta* (2013), v kateri je podal svoj prispevek za globalen pogled na naravo in človeka prihodnosti, v *Zgodbah Svetega pisma* pa se je zgodovine in analize dogodkov, ki so pripeljali do današnjih dni in stanja, lotil s primerjanjem široko zastavljene zgodovine Slovencev in Judov (površini dežel sta tako rekoč povsem enaki), njunih mitov (judovskega *Eksodusa* in slovenskega *Krsta pri Savici* – zraven doda še nemškega *Fausta* in pokaže na povsem drugačne perspektive njihovih junakov), njihove izpostavljenosti tujim narodom in njihove prisiljenosti, da se zatečejo v ustvarjalnost, ki bi jih obvarovala izumrtja (Judje so se v Evropi lahko, denimo, uveljavili predvsem kot misleci, drugi vplivni poklici so jim bili prepovedani, kot dobri finančniki pa so bili zaničevani). Temeljna dilema teh dveh majhnih narodov, ali naj izberejo hlapčevsko podrejanje ali pa vztrajanje pri svojem, pa je po Makarovičevem mnenju ob kateri koli izbiri enako pogubna, saj prvo vodi v asimilacijo, drugo pa v stagnacijo. Knjiga o naši preteklosti, ki je zazrta v negotovo prihodnost.

Črt Poglajen je direktor Inštituta za študije prekariata in glavni avtor zbornika *Skozi oči prekariata, ki skozi prizmo intervjujev z znanimi družbenopolitičnimi in drugimi osebnostmi prinaša poglobljen prikaz in analizo prekariata danes. Ta oblika zaposlitve je začela naraščati po izbruhu krize leta 2008, vendar se žalostni trend kljub gospodarski rasti zadnjih let ni ustavil, temveč se celo pogloblja. Z njim smo se pogovarjali o prekarnem delu in prihodnosti dela nasploh.*

»V prihodnje bo delo pomembno tudi zato, da bomo ljudje ostali ljudje!«

Skozi oči prekariata

Brez konsensa

Črt Poglajen

samozaložba, 2017, m. v., 424 str., 4,75 €

Bukla: Zakaj zbornik o prekarstvu?

Poglajen: O prekarstvu je treba govoriti, da ljudje, ki v njem živijo, ne bi ostali na margini v nedogled. Oblikovati je treba konkretne rešitve, ki bodo zajezile strmo poglobljanje razlik med različnimi oblikami dela. Najboljši, najbolj gotov način, prek katerega je do tega mogoče priti, pa je širok družbeni diskurz. Da bi do takega diskurza prišli, je pomembno vprašanja nasloviti na ljudi, ki imajo v družbi moč odločanja ali pa moč oblikovanja javnega mnenja. Zbornik je pravzaprav le spontana povezava intervjujev, ki smo jih izvedli v zadnjem letu, in sočasno utrip, s katerim želimo intenzivirati pogovor.

Bukla: Kako bi definirali prekarstvo?

Poglajen: Definicije prekarstva v tem trenutku ni. Beseda izhaja iz latinske besede »precarious«, se pravi »pribačen«, kako pribračenost na področju dela lahko razumemo, pa je v tem trenutku še povsem odprto vprašanje. Nekateri status prekarosti pripisujejo le tistim posameznikom in okoliščinam, ki so povsem v oblasti razmer na trgu, drugi pa ob njih tudi vsem tistim, ki so jim kršene druge splošno določene pravice. Če to prevedemo v pravnoformalni jezik, bi zagovorniki minimalizma dejali, da so prekarci samostojni podjetniki in ljudje, ki delajo prek avtorskih in podjemnih pogodb, zagovorniki inkluzivnosti pa, da je v opredelitev treba všteti še ljudi, ki delajo po pogodbah za določen čas, po pogodbah za skrajšani delovni čas, in agencijske delavce. Njihovo delo je namreč, kljub plačanim socialnim prispevkom, v marsikaterem pogledu dejansko izprošeno.

Bukla: Kam so po vaši razdelitvi umeščeni tisti, ki so se sami odločili za svobodnjaški poklic? So to prekarci?

Poglajen: Ključni element prekarosti je nesvoboda izbire. Nihče se sam ne odloči za to, da bo živel negotovo, da bo ob plačani dopust, ob pravico do bolniške, ob dostojno plačilo in podobne stvari. Svobodnjaki so prekarcem podobni v tem, da po navadi niso vezani na osemurni delovnik, da morajo opravljati več nalog hkrati in da morajo biti na neki način sami svoji menedžerji. Se pa vsaka podobnost med statusoma tu konča. Svobodnjaki se za atipično delo odločijo sami, so dobro, če ne odlično, plačani, gradijo na karieri, predvsem pa se lahko premislijo in v sorazmerno kratkem času postanejo redno zaposleni. Se pravi zaposleni za nedoločen čas. Prekarci tega pri najboljši volji ne morejo.

Bukla: Kakšni so trendi prekarstva v Sloveniji?

Poglajen: Prekarstvo se je začelo razvijati iz svobodnjaštva. Na začetku počasi in korak za korakom, ko pa je Evropo in svet leta 2008 zajela recesija, se je število prekarcev drastično povečalo. Ocena tega, koliko je v Sloveniji ljudi, ki živijo v prekariatu, je odvisna od osnovne opredelitve pojma, je pa dejstvo, da trenutno njihovo število raste počasneje zaradi sorazmerno dobre gospodarske slike. Ko se bo trend rasti ustavil, bo skokovit porast prekarosti spet tu. Najhuje pa je, da ljudje, ki postanejo prekarci, le redko napredujejo v redno zaposlitev. Če tudi uradna statistika tega ne zazna.

Bukla: Kako je s trendi obdavčitve dela, ki je pogosto prekarno, torej dela samostojnih podjetnikov in dela prek avtorskih pogodb?

Poglajen: Pri pomembnem delu prekarnih vrst zaposlitev je obdavčitev dela naenkrat na delavcu, ne več na delodajalcu. Delavec je namreč tisti, ki mora od izplačane vsote vsak mesec odšteti in plačati socialne prispevke. In to ne glede na to, koliko je zaslužil. Tragedija mnogih samostojnih podjetnikov je ta, da jim država, če ne morejo plačati svojih dolgov, vzame tudi osebno lastnino.

Avto, stanovanje, stvari, ki so ključne za normalno življenje. K temu, da to lahko stori, avtomatsko privolijo sami, ko odprejo s.p.

Bukla: Ali opazate kake vzporednice med gospodarsko krizo in vzponom prekarnega dela tudi v kontekstu rešilnih ukrepov gospodarstva, da so tako ohranili svojo dejavnost?

Poglajen: Dejstvo je, da je gospodarska kriza močno udarila po podjetjih. Da je prišlo do racionalizacij, da bi podjetja sploh preživela, in da so se posluževala ukrepov, ki jim jih je dopuščala obstoječa zakonodaja.

Smo pa zdaj v obdobju, ki je daleč od gospodarske krize, pa je prekarost kot način delovanja kljub temu ostala močno prisotna. V marsikaterem primeru je precej nekritično izkorišča celo država, kar je paradoks brez primere.

Bukla: Kje je torej prekarno delo najbolj prisotno? Kako je s prekarstvom v javnem sektorju?

Poglajen: Problem prekarstva je, da ni vezano na določeno področje ali tip dela. Če bi bilo tako, bi namreč rešitev ostala sorazmerno preprosta. Država bi z usmerjenimi ukrepi pomagala prekarizirani branži, delavce, ki bi izgubili delo, pa bi preusmerila. Prekarost danes tako dejansko zajema vse gospodarske discipline. Industrijo, trgovino, turizem, storitvene dejavnosti, novinarstvo. Vse. Država pa z deli za določen in skrajšan delovni čas, v še večji meri pa z angažiranjem zaposlitvenih agencij, da za njene potrebe organizirajo čiščenje, varovanje prostorov in podobno, pogosto deluje po načelih najbolj okrutnega kapitalista. Višina stroškov je razumljena kot edino merilo uspeha. Dobrobit zaposlenih, snažilke, vratarjev in drugih agencijskih delavcev, ki so, mimogrede, njene državljanke in državljanji, pa je videna dejansko samo kot strošek. Kot nekaj, kar je treba zreducirati na minimum, ki ga še dopušča zakon.

Bukla: Kaj bi vi sami še posebej izpostavili v zvezi s prekarnim delom?

Poglajen: Poudariti je treba, da prekarost človeka izčrpa. Trajno in nepovratno. Njegove sposobnosti so tudi v najboljšem primeru na 70 odstotkih tistega, česar je bil sposoben, preden sta ga stalni stres in negotovost uspela potisniti k tlom. Prekarost ljudi dejansko lomi.

Bukla: Kakšna je prihodnost (prekarnega) dela v povezavi s četrto industrijsko revolucijo?

Poglajen: Četrta industrijska revolucija bo v našem odnosu do dela povzročila tektonske premike. Ko bo umetna inteligenca ob pomoči robotike postala tako dodelana in široko dostopna, da se bo izplačala tudi ekonomsko, bo dela naenkrat zelo malo. Zato bo treba premisliti osnovne družbene vrednote, pa tudi osnovni odnos do dela samega.

Danes smo v položaju, ko je delo pomembno, da bi bile stvari narejene, v prihodnje pa bomo v položaju, ko bo delo v prvi vrsti pomembno, da bomo ljudje ostali ljudje. Da bomo razvijali svoje talente kot posamezniki in kot družba.

Bukla: Kaj so vaši konkretni predlogi v zvezi s prekarnim delom?

Poglajen: Prekarnega dela se je treba lotiti zares. Treba je zbrati stroko in priti do opredelitev, ki bodo lahko izhodišče tako sindikatom kot tudi državi in civilni družbi. Na podlagi tega bomo lahko prišli do trajnih rešitev, ki bodo ustavile degradacijo dela in zagotovile skladen razvoj tako družbi kot gospodarstvu. Šlo bo za proces, ki bo konkretne predloge šele oblikoval.

Prekarost je problem, ki ga je treba zajeti v kratkem, ker so vanjo ujeti ljudje, ki so močno depriviligirani in ne morejo čakati v nedogled. Zato delamo angažirano in polno.

Foto: Milica Fras

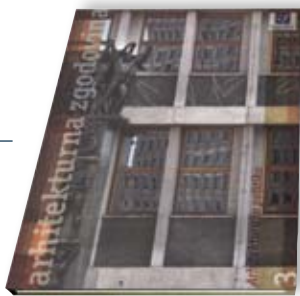
Črt Poglajen

Arhitektura in politika

urejanje: Renata Novak Klemenčič

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2017, m. v., 140 str., 25 €

Znanstvena monografija, ki si za osrednjo temo jemlje vedno aktualno razmerje (ki je hkrati izkazovanje moči in vpliva) med politiko in arhitekturo, je zbornik povzetkov znanstvene simpozija, ki je leta 2014 potekal v Ljubljani. Gre za zanimiv nabor besedil z različnih področij (arh., kraj. arh., um. zg. in kons.) priznanih slovenskih in hrvaških avtorjev, ki ponujajo širok vpogled v različna obdobja (od srednjega veka do devetdesetih let 20. stoletja). Za laičnega bralca bodo najbrž še posebej zanimiva besedila, ki se dotikajo naše dežele. Ines Unetić piše o vplivu politike na oblikovanje vrtov v Evropi in na Kranjskem okoli leta 1800, ko so bili najrazkošnejši vrtovi (in tudi kipi, npr. Apolon) rezervirani za vladarje, ti pa so svojo (pre)moč izkazovali tudi z bogatimi zbirkami eksotičnih rastlin. David Kožuh predstavi zanimivo obdobje gospodarskega razcveta v Gorici v 19. stoletju, ko tedanji mestni svet ni dovoljeval gradnje v neogotskem slogu, češ da gre za nemški nacionalni slog, in tudi tako izkazoval nepokorščino avstrijski nadoblasti. Miloš Kosec pa obravnava razloge, zaradi katerih so med drugo svetovno vojno in po njej goreli ali bili porušeni številni slovenski gradovi in dvorci. > KRISTINA SLUGA

Slovenske opere

Od Belina do Božjega delca

Henrik Neubauer

samo Založba, 2017, t. v., 223 str., 39 €

Monumentalna monografija osemindesetletnega režiserja, koreografa in plesalca Henrika Neubauerja, ki je vse življenje deloval v operno-baletnih sferah in je napisal dolgo vrsto knjig o plesu, gibu, baletu, odrski igri, koreografiji in glasbeno-gledaliških delih slovenskih skladateljev, nam tokrat predstavlja vse slovenske opere, ki so nastale od 18. stoletja do danes. Gre za 167 del, večinoma daljših, nekaj pa tudi krajših, h katerim so besedila v dveh tretjinah primerov prispevali slovenski avtorji, polovica od njih so bili skladatelji sami. Ženske se večkrat pojavljajo kot avtorice libretov, na primer Luiza Pesjak, Svetlana Makarovič ali Jelena Ukmar Lebič, medtem ko se skladateljice pretežno pojavljajo šele v tem stoletju. Nekatera dela so ostala neizvedena ali nedokončana, druga so bila nadgrajena, uprizorjena in interpretirana večkrat, mladinskih del ni veliko, največ oper pa je nastalo v dvajsetih letih 20. stoletja, ko jih je samo Slavko Osterc napisal osem. Po drugi svetovni vojni je tako rekoč vsako leto nastala po ena nova opera, največ pa so jih ustvarili Darijan Božič, Pavel Šivic, Tomaž Svete, Danilo Švara in Radovan Gobec. Novodobna opera išče sveže izrazne smeri in se prepleta z drugimi področji odrske ustvarjalnosti, kar je v času sila raznolike kulturno-umetniške ponudbe seveda neizbežno. > ŽIGA VALETIČ

Bizantinsko krščanstvo

Hugo Ball

prevod: Alfred Leskovec

KUD Logos, 2016, m. v., 288 str., 18 €, JAK

Hugo Ball (1886–1927) je bil nemški pesnik in dadaistični umetnik ter velik prijatelj H. Hesseja, o katerem je napisal tudi biografsko knjigo. Njegova knjiga *Bizantinsko krščanstvo* iz leta 1923 zato predstavlja velik odmik v njegovem pisanju, v njej pa je natančno in poglobljeno obdelal življenja treh svetnikov iz vzhodne cerkve nekako iz petega stoletja n. š. in skušal poustvariti izkušnjo preizkušene in premišljenega duhovnega življenja, ki gre po poti očiščenja, razsvetljenja in dopolnitve. Pred nami tako vstanejo življenjske zgodbe in nauki Janeza Klimaka, ki so mu že v mladih letih rekli tudi Sholastik, večino življenja pa je preživel na Sinaju, potem starogrškega filozofa in duhovnika Dionizija Aeropagita ter morda najbolj zanimivega asketa Simeona Stilita, ki je večino življenja preživel ob stebru ob totalni askezi in kjer Ballova knjiga doseže vrhunec v vsebinskem, slogovnem in sporočilnem smislu. Portreti svetnikov, ki so bili to po svojih dejanjih. > SAMO RUGELJ

Klič F za film

Eseji o filmih, filmarjih in filmariji

Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano,
2017, m. v., 359 str., 24,90 €

Marcel Štefančič, jr. se je z zgodovino filma do sedaj sistematično spoprijel že nekajkrat, saj je v monumentalni *Maškaradi* obdelal slovenski film od leta 1948 do 1990, v referenčni kritični enciklopediji *Slovenski film 2.0*, pa pokrival praktično vse slovenske celovečerne filme iz obdobja samostojne Slovenije. Tudi zgodovini svetovnega filma je posvetil kar nekaj knjig, denimo *Zadnji film* in *Velika čistka*. Knjiga *Klič F za film* prinaša njegove izbrane filmske eseje iz zadnjega desetletja, v katerih suvereno povezuje nastajanje in ustvarjanje filmov od *Državljana Kana* do *Dežele La La* s tedanjo družbeno, kulturno in ekonomsko situacijo, pri čemer se ponovno razodeva kot prvo slovensko filmsko kritično pero.

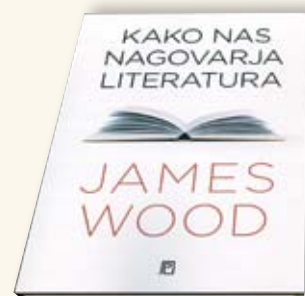
Kako nas nagovarja literatura

James Wood; prevod: Janez Penca

Penca in drugi, 2017, m. v., 186 str., 23,90 €

S kakšnimi pripovednimi in literarnimi prijemi pisatelji dosegajo učinke pri bralcih? Kako deluje literatura? S temi in podobnimi vprašanji se je v svoji knjigi *Kako nas nagovarja literatura* spoprijel James Wood (1965), priznani literarni kritik, ki redno objavlja kritike vse od New Yorkerja do New York Timesa, zadnja leta pa o praksi literarne kritike predava tudi na Harvardu. Wood nas sistematično in z mnogimi primeri iz najboljših del iz svetovne literature vodi skozi pripovedne labirinte mnogih avtorjev, nam kaže, kako imajo že rahle razlike v zapisnem stavku ali podajanju premega govora izrazit učinek na razmerje med bralcem, likom in pripovedovalcem, nas spotoma seznanjajo z evolucijo pripovedovanja ter inovacijami raznih pisateljev, čisto praktič-

no pa pokaže tudi stvari, kot na primer kako nas literatura opremlja za opazovanje detajlov v vsakodnevnem življenju. Tako denimo piše: »Literatura se od življenja razlikuje po tem, da je slednje brezoblično natrpano z detajli in nas redko usmerja k njim, medtem ko nas literatura uči opazovati – opaziti, kako si recimo moja mati pogosto obriše ustnice, tik preden me poljubi; kako se vrtajoči zvok dizelskega motorja londonskega taksija mlahavo oglašava v prostem teku; kako v starih usnjenih sukničih potekajo bele črte kot nitke maščobe v kosih mesa; kako so dojenčkove ročice tako debele, da je videti, kot da so povezane z vrvičico (Ah, drugi primeri so moji, zadnji pa je iz Tolstoja!).« Knjiga, ki vas uči knjige brati in pisati bolj poglobljeno in natančno! > SAMO RUGELJ

Z nami na dopust!

 ŽEPNA KNJIGA

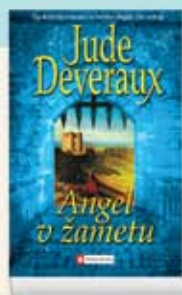
10,90 EUR

12,90 EUR

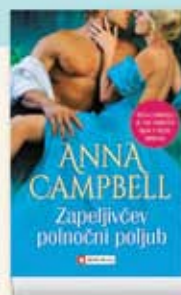
10,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

14,90 EUR

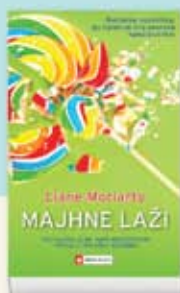
12,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

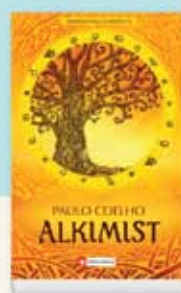
12,90 EUR

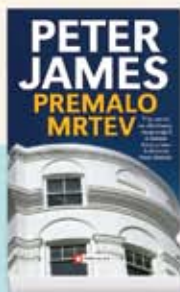
10,90 EUR

12,90 EUR

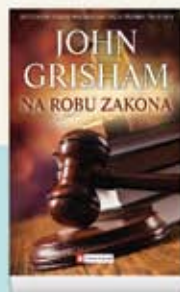
10,90 EUR

16,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

14,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

14,90 EUR

14,90 EUR

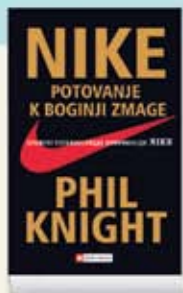

12,90 EUR

10,90 EUR

UČILA

12,90 EUR

14,90 EUR

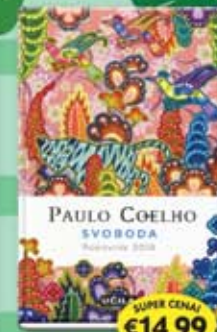
SUPER CENA! €9,99

SUPER CENA! €9,99

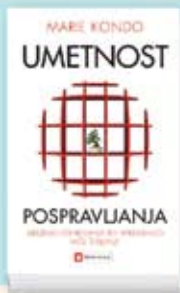
SUPER CENA! €9,99

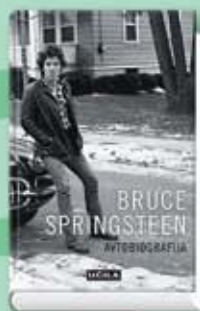
SUPER CENA! €14,99

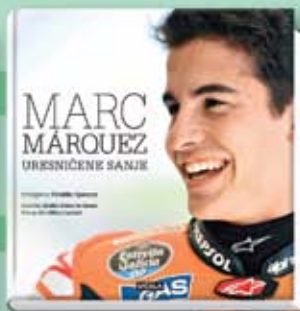
10,90 EUR

10,90 EUR

29,90 EUR

19,99 EUR

SUPER CENA! €14,99

SUPER CENA! €9,99

10,90 EUR

10,90 EUR

4,90 EUR

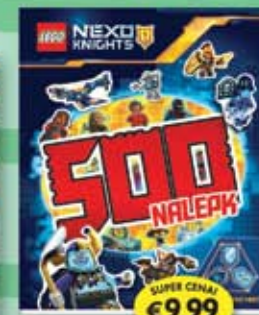
5,99 EUR

5,99 EUR

5,99 EUR

SUPER CENA! €9,99

10,90 EUR

10,90 EUR

SUPER CENA! €9,99

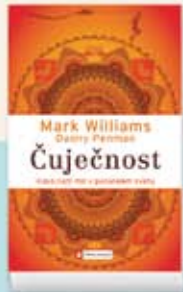
SUPER CENA! €9,99

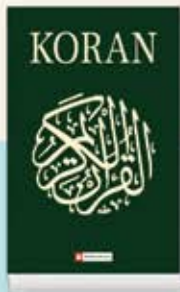
SUPER CENA! €9,99

KALIGRAFO 5€

10,90 EUR

16,90 EUR

SUPER CENA! €14,99

SUPER CENA! €9,99

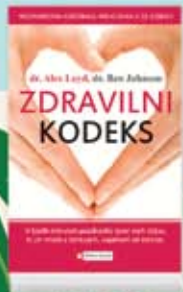
SUPER CENA! €9,99

SUPER CENA! €9,99

SUPER CENA! €9,99

10,90 EUR

10,90 EUR

LJUBLJANA: Citypark • Čopova ulica 7 • E.Leclerc • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik • CELJE: Citycenter • Planet Tuš; DOMŽALE: Mercator center; KAMNIK: Olandia; KOPER: Planet Tuš; KRANJ: TC Savski otok; MARIBOR: Mercator center Tabor • Olandia; NOVA GORICA: Olandia www.felix.si

Pater Bertrand Kotnik iz Spodnjih Gorič pri Rožeku je dočakal skoraj sto let, v narodopisni zbirki Zgodovina hiš južne Koroške je izšlo 15 knjig z zapisi in razlagami hišnih imen južne Koroške z njegovim podpisom, del v desetletjih raziskav zbranega gradiva pa je kljub temu ostal v rokopisu. Tam, kjer je omahnila njegova roka, je delo nadaljeval njegov nič manj vztrajni in natančni nečak, dolgoletni založnik in vsestranski kulturni delavec Franc Kattnig. Ne le da je dragoceno stričevo duhovno zapuščino v 116 zvezkih s 1145 stranmi arhivskih zapisov hišnih in krajevnih imen ter drugega gradiva izročil Slovenskemu narodopisnemu inštitutu Urban Jarnik, temveč je njegovo nedokončano delo tudi nadaljeval. Poskrbel je, da je izšlo, kar je bilo že bolj ali manj pripravljeno za objavo, in skrbno dopolnil predvsem gradivo, zbrano za slovarček rožeških narečnih besed. S sodelovanjem Janka Zerzerja in številnih domačinov je zbirko nekaj sto gesel razširil v slovar z okoli 2500 narečnimi besedami, ki se na območju med Humom pri Rožeku in Muto pri Svečah na avstrijskem Koroškem sicer izgubljajo, ne bodo pa pozabljene.

»Naša pesem bo še donela na Koroškem«

Marnvam po domače

Živi narečni besednjak slovenskega govora v zgornjem Rožu: od Huma pri Rožeku do Mute pri Svečah
urejanje: Franc Kattnig
Mohorjeva Celovec, 2017, t. v., 183 str., 19,90 €

Bukla: Gospod Franc Kattnig, na čelu celovške veje najstarejše slovenske založbe, leta 1851 ustanovljene Mohorjeve družbe, ste prebili 30 let. Kakšni so spomini?

Kattnig: Samo lep! Začelo pa se je precej nenavadno. Vodja Mohorjeve založbe v Celovcu sem leta 1980 postal bolj po naključju. Z Dunaja, kjer sem bil po študiju tehnike že zaposlen, sem prišel obiskat starše v Spodnje Goriče. Bilo je pozimi in tako mrzlo, da mi avto ni hotel vžgati. Na avtobusni postaji me je pobral poznejši direktor Mohorjeve dr. Anton Koren in mi med vožnjo potožil, da ne dobijo naslednika upokojenega vodje založbe. Rekel sem mu: »Pa mene vzemite!« In so me, kar je bilo zame čudež, čeprav sem bil že od dijaških let vključen v različne kulturne dejavnosti, od Koroške dijaške zveze, Kluba slov. študentov na Dunaju in kluba Mladje do Krščanske kulturne zveze v Celovcu.

Bukla: Vsekakor ste med najzaslužnejšimi, da se je ustanova s sijajno preteklostjo – potem ko je bilo po plebiscitu in še posebno v obdobju nacizma na Koroškem onemogočeno delovanje njenega jedra – v letih po drugi svetovni vojni postopoma spet postavila na noge in postala sodobna založba z razvejenim knjižnim programom in bralci tudi na naši strani Karavank. Kdaj med tem s Schwentnerjevo nagrado okronanim delom vam je bilo najteže in kdaj ste bili najbolj zadovoljni?

Kattnig: Schwentnerjeva nagrada leta 2001 me je doletela kot strela z jasnega. O takem priznanju v Sloveniji nisem niti sanjal, saj smo bili še dolgo po vojni na črni listi. Naše knjige niso smele na knjižni trg matičnega naroda. Težave smo imeli z obema političnima taboroma: enim smo bili komunisti, drugim belogardisti. Tedanji odbor Mohorjeve mi je na srečo stal ob strani, ko je šlo za razne intervencije in obrekovanja. Ko smo na primer leta 1981 dobili iz Beograda dovoljenje za uvoz 160 dvojezičnih knjižic Prešernovega *Sonetnega venca* z ilustracijami Valentina Omana, sem se odpeljal v Beograd, da bi spoznal Srba, ki je podpisal dovoljenje. Pa ga na navedenem naslovu nihče ni poznal. Torej so našim knjigam onemogočili vstop v Slovenijo v Ljubljani in se pri tem sklicevali na Srbe ...!

Bukla: Po upokojitvi leta 2010 ste še naprej ostali blizu »svoji« založbi. Sprva kot svetovalec z bogatimi izkušnjami, ves čas pa tudi kot urednik priljubljene pratike ter pobudnik in soavtor vrste pomembnih knjig, ki raziskujejo položaj slovenskega jezika v javni rabi na Koroškem. Kakšen je položaj narečij – poleg rožanskega tudi ziljskega, podjunskega in obirskega –, ki jih imenujete tudi družinski jeziki, danes in kakšen bo jutri?

Kattnig: V zadnjih letih se je na podeželju odnos nemško govorečih sodeželanov do našega jezika in kulture vidno izboljšal, po drugi strani pa mi sami premalo skrbimo za ohranitev našega jezika. Pri pogovorih se odločamo za nemški izraz, če nam slovenski ne pride takoj na misel. Tudi v jezikovno mešanih zakonih pogosto prevlada večinski jezik. Florjan Lipuš je ob prejemu Prešernove

nagrade poudaril, da brez jezika pač ni naroda. Enako govori zastopnik slovenskih prebivalcev Rezije Sandro Quaglia. Za ohranjanje slovenske besede in kulture se uspešno zavzemajo naša društva od Zilje do Podjune, kljub temu je pred nedavnim koroška deželna vlada iz osnutka nove ustave načrtno in zavestno črtala slovenščino kot »drugi deželni jezik«.

Dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, se je na to odzval: »Obstaja pa tudi življenje zunaj ustave. Po naših vaseh, v naših kulturnih društvih in med mnogimi nemško govorečimi prijatelji. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje. Naša pesem bo še donela na Koroškem, ostala bo slovenščina na konec koncev tudi kot drugi deželni jezik«.

Bukla: Kot Prosenov Francej ste za natis pripravili tri rokopise vašega strica, po domače Prosenovega Hanzija – tukaj se pokaže družinska vez – zdaj ste jim v knjižici, okrašeni s slovenskim nageljnom, dodali še narečni slovarček slovenskega govora v zgornjem Rožu, ki ga je tudi spočel vaš sorodnik in vzornik. Ohranjanje narečnih govorov je pomembnejše, kot se zdi. Kjer omalovažujejo in zanemarjajo svojo prvo materinščino – posebno na dvojezičnih območjih, kjer so Slovenci manjšina – češ, naj se otroci v šoli učijo knjižni jezik, če jim program to omogoča, nazadnje večinoma ne prevlada jezik matice, temveč tuji jezik večine. Kako je potekalo zbiranje?

Kattnig: Narečne besede so naši narodnjaki zbirali in objavljali že dolgo pred patrom Bertrandom. Mi smo se pri tem slovarčku osredotočili na Zgornji Rož, kjer smo zbirali narečne besede na terenu, med ljudmi, kar je zahtevalo veliko časa. Dolge večere smo v izbah starejših rojakov presedeli ob zaseki in moštu in zapisovali dragocene besede ali pa smo se pogovarjali pred cerkvijo in na kulturnih prireditvah. Največ smo pridobili med ljudmi, ki niso več aktivno »marnvali po domače«. Niso bili »okuženik z zbornim jezikom ali z narečji iz drugih krajev, so se pa pogosto spomnili že skoraj pozabljenih besed. Podnaslov *Živi narečni besednjak* opozarja, da so prazne strani na koncu namenjene beleženju narečnih besed, ki še niso zajete v slovarju. Slišal sem, da nastajata slovarja za ziljščino in selščino, pa tudi v drugih krajih zbirajo narečne besede, da »ne bodo šle z nami v grob«, kakor je slovarček pozdravil medtem že rajni rojak iz Ščedma pri Št. Jakobu v Rožu.

Franc Kattnig

Foto: osebni arhiv

Répalce

Boljunec –

življenje in jezik nekaj in danes

Vojko Slavec

ZTT, 2017, m. v., 347 str., 23 €

Malo je krajev, ki bi imeli tako vztrajnega in zlasti v jezikovnih rečeh podkovanega kronista, kot ga je z Vojkom Slavcem, dolga leta knjigarjem ter nato upravnikom

Primorskega dnevnika in *Novega Matajurja*, dobil Boljunec – še vedno pretežno slovenska vas v občini Dolina pri Trstu! Podatke o vaških izrazih, rekih, orodju, živalih in rastlinah je med starejšimi vaščani začel zbirati že leta 1999 z željo, da ne bi utonili v pozabo. Namenil se je sestaviti slovar pristnih domačih poimenovanj za vse živo in neživo, delo za nekaj let opustil, a se ga z vso vnemo znova lotil ter nazadnje zaokrožil v osupljivo celoto, stakano iz narečnih besed, ki niso sestavljene samo iz črk in naglasnih znamenj; za skoraj vsako tiči zgodba ... Za pravilno branje jim je avtor dodal navodila, za razumevanje pa skoraj 70 strani obsegajoč slovar, ki ga dopolnjuje še 44 tematskih slovarčkov k posameznim poglavjem. Od časa do časa je med dokumente in pripovedi drugih vskočil tudi sam s kakšno svojo izkušnjo ali mislijo, kar še poudarja osebno noto knjige. > IZTOK ILICH

Etnološka zbirka Kostanje

Kraj spomina in učenja

Uši Sereinig, Polona Sketelj

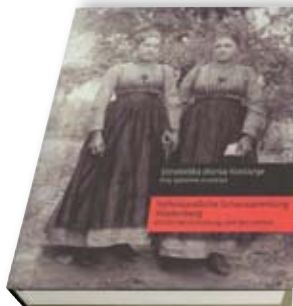
fotografije: Vito Hazler et al.

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

2016, m. v., 174 str., 15 €

Ureditev etnološke muzejske zbirke »Kraj spomina in učenja« v obnovljenem župnijskem gospodarskem poslojpu na Kostanjah na avstrijskem

Koroškem je bila leta 2002 največji skupni projekt Krščanske kulturne zveze, Slovenske prosvetne zveze in Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik. Zmanjkalo pa je sredstev za razstavni katalog, ki bi pospremil za etnološko vedo na Slovenskem in zlasti za tamkajšnjo slovensko skupnost pomemben dosežek. Del shranjenega gradiva je uredniku Vitu Hazlerju prišel prav petnajst let pozneje, ko so ob novih fotografijah nastala tudi besedila s pojasnili k blizu 400 predmetom. Napisali sta jih etnologinji Uši Serainig, ki jih je večino tudi prevedla, in Polona Sketelj. Zbirka ima tri tematske sklope: Kmetijstvo, Obrt in domača dejavnost in Za hišnimi vrati. Vsakega zaokroža pregled fotografij predmetov in dejavnosti, poimenovanih v knjižni slovenščini ter v lokalnem slovenskem in nemškem narečju. > IZTOK ILICH

Keltska dediščina v toponimiji jugovzhodnega alpskega prostora

Luka Repanšek

ZRC SAZU, 2017, t. v., 331 str., 27 €

Luka Repanšek, avtor 33. zvezka zbirke *Linguistica et philologica*, je magister keltistike in doktor zgodovinskega jezikoslovja. Njegova disertacija, izhodišče za pričujočo objavo, je bila leta 2015 med 14 z vsega sveta izbrana za najboljšo s področja indoevropskega primerjalnega jezikoslovja. Kot strokovnjak za zgodovinskoprimerjalno slovnico indo-iranskih, keltskih, germanskih in drugih v fragmentih na naših tleh izpričanih indoevropskih jezikov se je Repanšek pri nas prvi sistematično lotil raziskovanja fonda antične zemljepisnoimenske dediščine v današnjem slovenskem jezikovnem prostoru. Dokazal je, da je zemljepisnih imen, ki bi jih lahko prepoznali kot keltska oziroma galska, zelo malo, saj je bila jezikovna keltizacija v jugovzhodnem alpskem prostoru le kratka in površinska. Iskanje potrditev za to ugotovitev je avtorja pripeljalo tudi do drugih dognanj, zanimivih za arheologe, ki se ukvarjajo z dediščino Kelto, zgodovinarje in filologe. > IZTOK ILICH

Darja Kobal Grum

SAMOPODOBA V DIFERENCIALNI PSIHOLOGIJI

156 str., 14,90 eur

Knjiga za vse, ki se srečujejo s problematiko človeka in njegove predstave o sebi in drugih.

Univerza na Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

Andreja Avsec, Tina Kavčič, Mojca Petrič

TEMELJNI VIDIKI OSEBNOSTI

247 str., 24,90 eur

Psihološki učbenik, ki se osredotoča na tri glavne vidike osebnosti: temeljne osebnostne lastnosti, inteligentnost in vidike jaza.

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je letošnje Lavrinovo diplomu, priznanje za izjemen prispevek na področju posredovanja slovenske književnosti v druge jezikovne kulture, podelilo dr. Ljudmilu Dimitrovu, priznanemu prevajalcu v bolgarščino in neutrudnemu posredovalcu slovenske kulture v Bolgariji.

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Ljudmil Dimitrov, letošnji dobitnik Lavrinove diplome

StrsoGlavec: Pravite, da se je vse začelo z *Ljubeznijo*.

Dimitrov: Kakor sem imel priložnost povedati v nekem drugem intervju, je bila prva stvar, ki sem jo prevedel v bolgarščino, enodejanka Zofke Kveder *Ljubezen*. Z *Ljubeznijo* se je začelo in nadaljevalo do danes. Pravzaprav je književno prevajanje *Ljubezen*: do jezika, do kulture, do drugega, do (samo)izboljšanja ... Prevajalec mora imeti zgodovinsko mišljenje – zavest, da ga bo to, kar dela, preživelo. Kajti prevajanje je (kljub temu da ure in ure presediš pred računalnikom) aktivna dejavnost, občevanje; pogovarjaš se z jezikom in preverjaš, ali te je voljan spustiti k sebi. Izvirnik je minsko polje, ki od prevajalca zahteva previdne korake in budno oko, da ne bi stopil na napačno mesto in ga v svojem jeziku predstavil v pohabljeni, popačeni in razmesarjeni obliki. To velja tudi za slovensko literaturo. Prepričan sem, da je vsak tuji slovenist dolžan svoji kulturi posredovati slovensko literaturo. Pa tudi, kot trdi slavni bolgarski prevajalec Dimitar Podvarzačov, vse lepo na tem svetu je že napisano – to je treba le še dobro prevesti.

StrsoGlavec: In če ni prevedeno dobro? Če je »samo« prevedeno?

Dimitrov: Prevesti pomeni dobro prevesti. To je profesionalni pristop.

StrsoGlavec: Je pri prevajanju iz slovenščine v bolgarščino dejstvo, da gre za južnoslovanska jezika, prednost ali prej ovira?

Dimitrov: Iz sorodnih jezikov in v njih se prevaja teže kot če imamo opraviti z oddaljenimi, ki spadajo v različne jezikovne skupine. Pri bolgarščini in slovenščini je nekaj težav. Najprej gre za povsem drugačno skladnjo. Da bi naredil prepričljivo, naravno frazo v bolgarščini, je ne moreš le prevesti, ampak jo moraš skoraj prenapisati, ker se v slovenskem besednem redu čuti močan nemški vpliv, kar se ne ujema s preostalimi južnoslovanskimi jeziki. Drugi izziv so tako imenovani lažni prijatelji. Tu se lahko ob najmanjši nepazljivosti zgodi velik nesporezum in neumnost. Tretji problem je, da je treba pogosto pojasnjevati kontekst. Prevajanje pa ni le prenos iz enega jezika v drugi z lingvističnega vidika, temveč tudi razkrivanje smisla, vpeljevanje drugega v smisel. Če prevajaš prozo, lahko nekatere stvari pojasniš z opombami. Kaj pa v drami? Tukaj se moraš potruditi in narediti tako, da bo vse jasno, ko se besedilo izgovarja na odru, ker pri uprizoritvi vsi parateksti odpadejo. Ob tem bi rekel še tole. Besedila ne moremo spremeniti, lahko pa spremenimo njegovo interpretacijo. Interpretacija je spremenljivka, besedilo pa konstanta. Njun soobstoj, to je njuna variabilnost pri prilagoditvi aktualnemu kontekstu, se lahko uresniči samo prek prevoda. Ko neko besedilo prevedemo, mu hkrati vgradimo tudi interpretacijo in vsak njegov nadaljnji prevod se bo približeval semantičnim kodom sodobnega receptivnega polja kulture, v katero vstopa. Ne skušajmo zasidrati interpretacije. Sojeno ji je, da se spreminja v skladu s časom in okoliščinami. Te okoliščine so lahko sociokulturne: ideologija, politika, mentaliteta, lahko pa so tudi umetniške – gledališče, kino, glasba, vizualne umetnosti ...

Prevajanje je zelo pomembno, kajti književnost v naših jezikih vse bolj gluši. Trudimo se, na videz kričimo, vendar smo kot nemi filmi – ni nas slišati, saj majhni jeziki ne morejo preglasiti velikih. Celo naši najglasnejši pesniki se izgublajo kot podzemne vode, ki niso našle poti iz izvira, da bi stekle v veliko reko in se izlile v morje, v ocean ... Lahko pa dobijo svoj odmev v prevodu. Prevod lahko okrepi naš glas – ga pokaže skozi povečevalno steklo in razširi med ljudmi – oni pa sprejmejo in v svojem jeziku ponovijo iste, vendar podvojene misli in jih posredujejo naprej ...

Ljudmil Dimitrov

StrsoGlavec: Kakšno je zanimanje za slovensko literaturo/kulturo v Bolgariji?

Dimitrov: Po mojem mnenju bolgarski bralec zelo zaupa slovenski literaturi, slovenskemu avtorju; pričakuje nekaj nenavadnega, hkrati pa pametnega. V bolgarščino sem prevedel dela Draga Jančarja, Aleša Štegra, Evalda Flisarja, Vinka Möderndorferja, Anje Golob, Stanke Hrastelj, Matjaža Zupančiča, Simone Semenič, Andreja Blatnika ... Vsi ti avtorji so bili v Bolgariji zelo lepo sprejeti, sem pa ugotovil, da pri nas ni dovolj zgodovinskega konteksta, da bi zares razumeli sodobno slovensko književnost. Od kod izhaja, zakaj je taka ...

Manjkajo prevodi Prešerna, Cankarja, Župančiča, slovenske moderne, Tavčarja in tako naprej. Ker Bolgari natančnega slovenskega konteksta ne poznamo, slovenski literaturi pripisujemo kar bolgarski kontekst, kar seveda ni prav. Antologija sodobne slovenske kratke zgodbe *O čem govorimo?*, ki sva jo prevedla z Evo Šprager, je imela v Bolgariji ogromen uspeh, v nekaj tednih so jo razprodali, ampak interpretacije so bili pomanjkljive. Zato zadnje čase prevajam predvsem starejšo klasiko.

StrsoGlavec: Precej ste povezani s slovensko in bolgarsko dramatiko oz. gledališčem.

Dimitrov: Pred dvema letoma sem sodeloval na Boršnikovem srečanju, letos pa sem bil povabljen v žirijo za najboljšo predstavo v okviru 47. Tedna slovenske drame v Kranju. Vedno sem navdušen nad visokim nivojem slovenskega gledališča. Pa ne samo to – slovensko gledališče je tisto, ki mi je dejansko pokazalo lepoto slovenskega jezika. Tam sem slišal in razumel slovenščino, z odra mi je vaš jezik govoril tako, da sem hitreje vstopil vanj.

StrsoGlavec: O, kako lepo ...

Dimitrov: Če se vrnem k prejšnjemu vprašanju – gledališče je vedno način, da izveš več o kakšni kulturi, kot če bi računal samo na knjige. Gledališče je medij, forum, njegove resnice se med ljudmi širijo hitreje, učinkoviteje. Naš znani pisatelj in dramatik Jordan Radičkov je nekoč

povedal lastno izkušnjo. Ko sem napisal zgodbo, je dejal, je bil v njej tudi stavek *Neumni ljudje, slaba država*. Leta so minila in nihče ga ni opazil. Toda ko sem kasneje na podlagi te zgodbe napisal igro in v njej ohranil isti izraz v dialogu, se je le nekaj mesecev po uprizoritvi začel pojavljati povsod in je postal nekakšen sodobni pregovor.

Prepričan sem, da se bo, če bodo na slovenskih odrih uprizarjali več bolgarskih dram in več slovenskih dram na bolgarskih odrih, tudi naše medsebojno zanimanje krepilo. V tem smislu sem ponosen, da smo mi, Bolgari, za zdaj pred vami. Leta 2013 je v Bolgariji izšla zbirka *Zalezujoč Godota*, vanjo sem vključil pet sodobnih slovenskih dram. Tri so že bile uprizorjene, eno bodo igrali tudi v naslednji sezoni. Dva mlada režiserja sta zainteresirana za slovensko dramatiko. Preden sem prevedel slovenske drame v bolgarščino, sem leta 2012 s svojimi ljubljanskimi študenti prevedel bolgarske drame, ki so izšle v zbirki *Šest bolgarskih dram*, kar v Sloveniji ni imelo odmeva.

Strsoglavec: Kako to?

Dimitrov: Pravzaprav ne vem. Ne znam si razložiti. Po moje je kri-va časovna luknja, ki je nastala v naših kulturnih odnosih med drugo svetovno vojno in padcem berlinskega zidu. Luknjo moramo zapolniti z bolj intenzivnim prevajanjem pomembnih književnih del, ki nam manjkajo, in se tako seznaniti z neznanim kontekstom, mi s slovenskim, vi z bolgarskim, ampak ta proces poteka počasi. Najbrž pa gre tudi za radovednost. Morda smo mi bolj radovedni glede vas kakor vi glede nas? Ne vem. Želim pa si, da bi videl kakšno bolgarsko dramo na slovenskem odru. Ali vsaj to, da bi kakšen bolgarski režiser kaj uprizoril v Sloveniji, slovenski pa pri nas.

Strsoglavec: Kako je prevajati Prešerna, Cankarja, Aškerc v 21. stoletju?

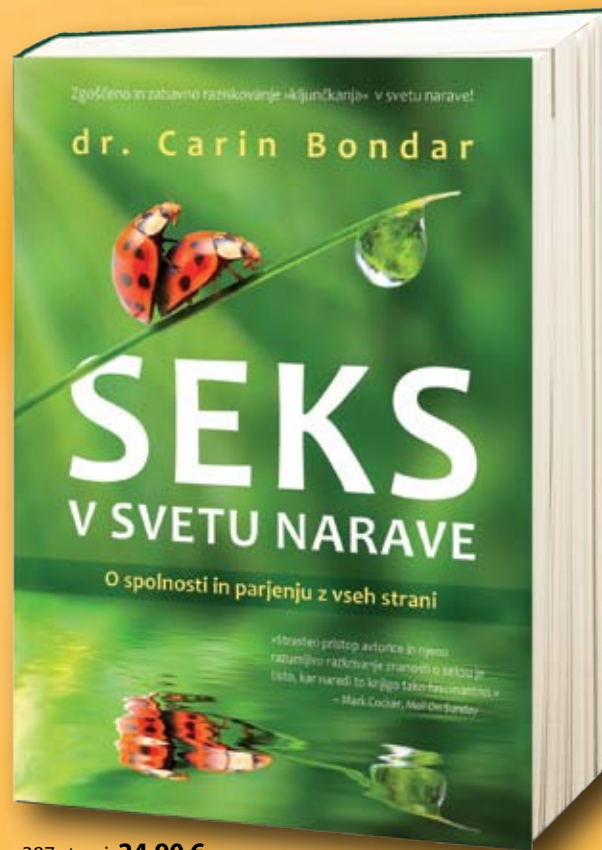
Dimitrov: Jaz imam rad družbo mrtvih pesnikov. Poleg tega sem strokovnjak za 19. stoletje. Kot prevajalec sem bolgarsko naučil veliko več Slovencev kakor kot lektor.

Če vam danes Jančar, Flisar ali Šteger rečejo, da ne znajo bolgarsko, jim ne smete verjeti. Ne smete verjeti niti Tratnikovi, Möderndorferju, Semeničevi, Zupančiču, Hrastljevi, Golobovi, Blatniku ... Pred kratkim sem poučeval Gregorčiča, Cankarja in Aškerc. Zdaj poučujem Prešerna. Zakaj? Slovenci ste edini narod iz bivše Jugoslavije, ki ima v svojem jeziku posebno pesniško zbirko največjega bolgarskega pesnika Hrista Boteva, prevedla jo je Katja Špur v sedemdesetih letih 20. stoletja. Bolgari Prešerna še nismo izdali, zato se mi zdi prav, da bi Slovencev vrnili lepo gesto. Če bi izbor iz Prešernove poezije izdali leta 2019 ob 170. obletnici Prešernove smrti, bi bilo idealno.

Pogosto se sliši, da bi moral biti prevajalec reprezentativnih literarnih del visoke umetniške vrednosti kongenialen njihovemu tvorcu. Jaz pa menim, da je besedilo pametnejše od avtorja, dober prevajalec pa mora preseči besedilo. Zato skušam tu in tam biti prevajalec. Ra-je se posvetujem z besedilom kot z avtorjem. In se imam za pametnega. Nič hudega, če je prevajalec obsojen na anonimnost. Ko začne tekmovali z avtorjem oz. besedilom, je z njim konec. Če hočem prevajati Prešerna – in to nameravam –, se nimam s kom posvetovati ... razen s Prešernom. Zato si morava z avtorjem zaupati. Ni pomembno, če ga že zdavnaj ni več med živimi. Kajti prav s takšnimi dialogi z mrtvimi se ponovno rodi – prerodi – preporodi njihovo delo. Pomembno je tudi to, ali imaš pri prevajanju klasičnih del, ki je vedno velika odgovornost, predhodnike; torej ali prevod samo »izboljšuješ« ali pa si prvi prevajalec.

Strsoglavec: Kaj imate sami raje – predhodnike ali prvenstvo?

Dimitrov: Nobene od teh dveh vlog nimam raje. Kakor pride. Do besedila se moraš vesti enako odgovorno. Če imaš predhodnike, pa to pomeni, da imaš v svojem jeziku tradicijo prevajanja slovenskega leposlovja. In ti preostane »edino« to, da Prešerna, recimo, posodobiš z novo leksiko, da ga uveljaviš v aktualnem bolgarskem kontekstu, da ga narediš spet zanimivega za bralca. Kajti izvornik se ne stara, prevod pa se. In hitreje, ko se razvija jezik, hitreje se stara prevod. Če je bila v 19. in v 20. stoletju življenjska doba prevoda približno petdeset let, je zdaj le trideset. Vsaka generacija mora imeti svojega Shakespearja – zakaj ne tudi svojega Cankarja in svojega Boteva, svojo Bagrjano.

387 strani, **24,90 €**

ZGOŠČENO IN ZABAVNO RAZISKOVANJE »KLJUNČKANJA« V SVETU NARAVE!

Dr. CARIN BONDAR je biologinja, ki je doktorirala iz populacijske ekologije. Je spletna in televizijska gostiteljica za Discovery, Science Channel, Animal Planet in National Geographic. Knjiga *Seks v svetu narave* je zasnovana na njeni spletni seriji, ki je imela na YouTubu več kot trideset milijonov ogledov.

Pridružite se ji torej na presenetljivem potovanju od pubertete do starosti križem po vsem živalskem kraljestvu, ki bo za vedno spremenilo vaše ohlapne predstave o seksu v živalskem svetu.

616 strani, **26,90 €**

dr. Helen Fisher ANATOMIJA LJUBEZNI Evolucija spolnosti, zakonske zveze in prešuštva

»Nihče drug ne pozna človeškega srca tako natančno in ga razlaga s tako duhovitostjo in stilom.«

– John Tierney

Jedilnik ljubiteljc čokolade

Carole Matthews

prevod: Lenka Krajnc

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 494 str., 12,99 €

Duhovita in hkrati ganljiva zgodba je kot nalašč za brezskrbne poletne dni. V središču je družina štirih prijateljic, Lucy, Chantal, Autumn in Nadie, sicer sladostrastnih ljubiteljic čokolade, ki se ubadajo vsaka s svojimi življenjskimi tegobami. In verjemite, če se ubadate z vprašanji, kot so, ali ste našli ljubezen svojega življenja, kako novega fanta končno predstaviti vzvišenim staršem, ne da bi jim prej omenili pomembno »podrobnost«, kako ozdraviti moža zasvojenosti z igrami na srečo in kako rešiti zakon, ki je v zadnjih vzdihljajih, boste potrebovali ne samo razumevanje, ampak tone sladke pregrehe. Še dobro, da so Čokoladna nebesa, prepotrebno zatočišče naše družine, skoraj ves čas odprta in da se izkaže za resnično, kar je v resnici marsikdo od nas že vedel: da je čokolada v resnici zdravilo za vse. > KRISTINA SLUGA

Ženskar

Igre moči in strasti, knj. 3

Kresley Cole

prevod: Suzana Pečnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 311 str., 10,90 €

Tretja knjiga v vroči seriji *Igre moči in strasti* nas pelje v grešni Las Vegas. Prevarantska družina Victorie Valentin

ne si je nakopala jezo in večmilijonski dolg do vplivnega mafijca, časa za vračilo pa je vse manj. Victoria se trudi, da bi prispevala svoj delež, in čeprav je specializirana za delniške prevare, se poskusi tudi v t. i. dolgi prevari, kjer se žrtev ujame v seksualno nabito past. Tarča je Dmitrij Sevastjan, Rus, ki si je svoje bogastvo prislužil z računalniškimi posli, socialno je malce nevešč, telesno pa božanski. Nad Victorio je očaran od prvega trenutka in naredil bo vse, da bo njegova. V njej prebudi fantazije, na katere še pomislila ni, in užitki, ki jih izvabi iz nje-nega telesa, so slastni. Kdo se bo pravzaprav ujel v past? > KLARA JARC

Pripravljena na ljubezen

Marie Force

prevod: Matjaž Kotnik

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 375 str., 11,99 €

Po prvih dveh knjigah v seriji *McCarthyjevi z otoka Gansett* (Ustvarjena za ljubezen in *Nora na ljubezen*) je ljubiteljem tega žanra in branja lahkotnejših vsebin na dopustu na voljo tretja knjiga *Pripravljena na ljubezen*. Srednješolka Sydney Donovan je prihajala na otok Gansett na počitnice in vanjo je bil vsa štiri leta nesmrtno zaljubljen Luke Harris. Ko je Sydney odšla študirat, se na otok in k svoji mladostni ljubezni ni več vrnila. Poročila se je z drugim moškim in rodila dva otroka. Luke pa je ostal na otoku, delal v marini McCarthyjev in ni pozabil na deklo, za katero je bil prepričan, da je ljubezen njegovega življenja. Petnajst mesecev po tragični prometni nesreči, v kateri Sydney izgubi moža in oba otroka, ponovno pride na otok, da bi razmislila, kaj naj stori s svojo prihodnostjo. Temu pa neizogibno sledi srečanje z Lukom, moškim, ki ga v vseh teh letih ni pozabila. Sta oba pripravljena obnoviti ljubezen iz preteklosti in začeti skupno prihodnost? > SONJA JUVAN

Tri ljubezni v stari hiši

Gorski zdravnik

Andreas Kufsteiner

prevod: Anja Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 283 str., 10,90 €

Slikovito bavarsko podeželje znova va-bi v svoj objem. Sredi zelenega raja se je stkalo veliko novih zgodb, ki na prvi pogled niso vedno vesele ali romantične, zato pa potem na koncu vedno znova bralca navdajo z upanjem in veseljem. K temu ogromno pripomore prav osrednji lik te knjižne serije, po katerem je poimeno-vana tudi istoimenska priljubljena televizijska nanizanka – *Gorski zdravnik*, ki sicer v knjigi namesto televizijskega priimka Gruber nosi priimek Burger, vse preostale njegove karakterne značilnosti pa so bolj ali manj iste. Prav »gorski zdravnik« je tisti, ki zna prisluhniti Sandri, ki se nemočno bori za preživetje kmetije, potem ko je družina v gorski nesreči izgubila naslednika, zadržtemu samcu Veitu zna vlti vedrino in povrniti upanje v nežnejši spol, sestram Kiri, Lei in Gitti, ki vsaka po svoje celijo rane po tragični izgubi staršev v prometni nesreči, pa s svojo pomočjo omogoči, da končno zaživijo srečno. Branje, kot ustvarjeno za ležerne poletne dni. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Zgodilo se je nekega poletja

Agenti FBI, knj. 6

Julie James

prevod: Esther Košir

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 460 str., 12,99 €

Raziskovalni novinar Ford Dixon v večstanovanjski stavbi dobi novo, privlačno sosedo. Pred kratkim jo je srečal v klubu, kjer je poskočilo nekaj iskric, a je naneslo, da si je ona okoliščine predstavljala po svoje. Victoria Slade je uspešna odvetnica za ločitve, ki ne verjame v »srečno do konca svojih dni«, zadnje čase ima tudi težave s paničnimi napadi, ki jih njen terapevt poimenuje »panična motnja«, in o povorki privlačnih žensk, ki ob vseh mogočih urah prihajajo v sosednje stanovanje, nima najboljšega mnenja. Ford in Victoria se obenem privlačita in odbijata, kar brez težav tudi izrazita. Skupno točko najdeta, ko Fordova sestra potrebuje pomoč. Sumničavo začneta družinsko-poslovno sodelovanje in ugotovita, da sta pravzaprav dobra in zanesljiva človeka. Pa imata pogum, da se podata v resno zvezo in tvegata svoje srce? > KLARA JARC

Črni angel; Pirati, knj. 1

Nieves Hidalgo

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 476 str., 12,99 €

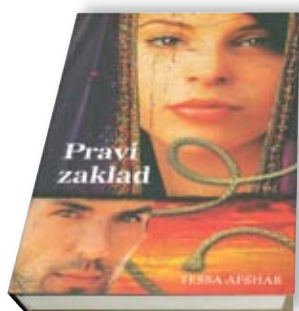
Špansko avtorico ljubezenskih romanov smo v slovenščini že imeli priložnost brati. Tokrat nas popelje v 17. stoletje, čas suznjelastništva, piratov in bojov za ozemlje na novi celini. Spremljamo usodo Španca Miguela de Torre-sa, ki je v napadu izgubil zaročenko, z bratom pa sta bila prodana za suznja. Miguel se na Jamajski plantazi zaplete s Kelly Colbert, nečakinja njunega angleškega lastnika. Po pobegu se Miguel pridruži francoskim piratom, vendar bo Kelly še srečal – ko zavzamejo angleško ladjo, je na njej ženska, ki bo deležna njegovega maščevanja ... > KLARA JARC

Čisto vsaka stvar

Samantha Young; prevod: Irena Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 392 str., 12,90 €

Uspešni in malce vzvišeni Vaughn Tremaine je pred nekaj leti prišel v Hartwell in v mestu odprl hotel. Že od začetka je na bojni nogi z Bailey Hartwell, ki je potomka ustanoviteljev mesta, nadvse ceni zvestobo, je vodja in lastnica gostišča Hart's ter v odličnih odnosih z vsemi krajanji. Deset let je preživela s fantom Tomom, ki jo je prevaral z mlajšim dekletom. A bolj kot (ne)zlomljeno srce jo pravzaprav bolita ranjeni ponos in dejstvo, da je z napačnim moškim vrgla stran deset najboljših let svojega življenja. Vaughn in Bailey se na prvi pogled ne preneseta, a ko jo Vaughn reši pred vlomilcem v gostišču, se prepustita strastni noči, potem pa v strahu pred porajajočimi občutki zapreta vrata čustvom. Oba namreč težijo slabe izkušnje z ljubeznijo, ovire pa bosta premostila le, če bosta našla način, da se odpreta in si zaupata. > KLARA JARC

Pravi zaklad

Tessa Afshar; prevod: Irena Modrijan

Družina, 2017, m. v., 311 str., 19,90 €

Nadaljevanje zgodovinsko-ljubezenske zgodbe *Zaklad rubinov* iranske pisateljice nas zopet popelje na perzijski dvor, v življenje pisarke Sare, zdaj žene plemiča Dareja. Sara je kljub začetnemu odporu do poroke svojega moža sčasoma strastno vzljubila in si pridobila tudi njegovo naklonjenost, a zadržani Darej ji ni pripravljen izpovedati ljubezni, po kateri hrepeni. Plemiča sočasno obhajajo dvomi ob izboru judovske žene,

še bolj pa je vznemirjen, ko spozna, da Sara sodeluje pri prizadevanjih za obnovo jeruzalemskega obzidja. Na kraljev ukaz zakonca odideta v Izrael, domovino ljudstva Darejeve matere. Pot, polna nevarnosti, sporov in neverjetnih spominov, ponuja priložnost za njuno zблиžanje, hkrati pa Dareju pomaga spredeti, da je tako v zakonu kot v življenju nasploh Bog na njegovi strani. To ni le ljubezenska zgodba, je tudi zgodba o ponovni zgraditvi Jeruzalema, katere čas in okolje sovpadata z zgodovinskimi in bibličnimi podatki. > PIA MARINCELJ

Firenški most

Vanessa Carnevale; prevod: Maja Brodschneider Kotnik

Hiša knjig, Založba KMS, 2017, m. v., 381 str., 12,99 €

Mia Moretti se je iz Avstralije na vrat na nos preselila v majceno mesto pri Firencah. Nedavno je prebolela raka in še vedno se spoprijema s posledicami. Deset odstotkov možnosti, da se rak ponovi, ji preprečuje, da bi življenje zajemala z veliko žlico in se posvetila svoji velikii ljubezni – slikanju. V Italiji želi najti pot iz otopenosti in pri tem ji pomagajo vedra sostanovalka Stella, izkušeni slikar Fiorelli z lastno žalostno zgodbo, trgovka z umetninami Clara, predvsem pa privlačni mehanik Luca, ki v Mii prebudi nove občutke. Mlada ljubezen oba povede na potovanje, ki odpira srca in celi rane. Grenko-sladka zgodba, ki pravi, da ljubezen premaga vse preizkušnje. > KLARA JARC

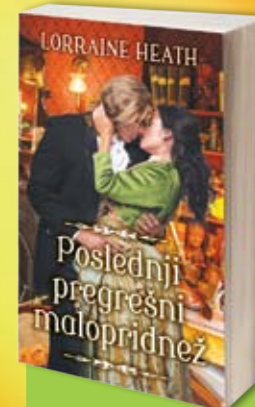

Ženin na preizkušnji

Mary Jo Putney; prevod: Neža Kralj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 342 str., 10,90 €

Dedinja Julia se je pri šestnajstih letih poročila z moškim, ki je bil po vseh družbenih standardih odlična partija. Šele po poroki je odkrila njegovo kruto stran, saj je užival v njenem trpinčenju. Ko je umrl v enem izmed nasilnih preprirov, je Julia pobegnila in si v oddaljeni vasi ustvarila življenje kot izkušena babica. Preteklost jo dohiti v obliki ugrabiteljev, ki se hočejo maščevati za smrt njenega moža, k sreči pa je v bližini major Alexander Randall. V Julio se je zagledal že pred časom, potrebuje ženo, in ko jo odpelje na varno, ji kaj kmalu ponudi zakon. Julia zaradi preteklih izkušenj moškim ne verjame in privoli pod pogojem, da ji Alex pred poroko napiše nedatirano ločitveno pismo in ji s tem da možnost izhoda. Med njima tli poželenje, njeno zupanje pa si bo moral Alex šele prislužiti. > KLARA JARC

Poslednji pregrešni malopridnež
Zbirka Malopridneži
St. Jamesa
Lorraine Heath

Ambrovec
Katherine Allred

Uslišana ljubezen
Zbirka McCarthyjevi
z otoka Gansett
4. knjiga
Marie Force

PRIHAJA

Poljubila sem grofa
Zbirka Pennyroyal Green
Julie Ann James

Igra sovrastva
Sally Thorne

Ujet ob njej
K. A. Tucker

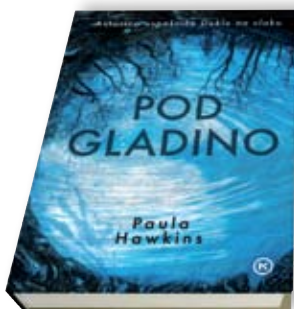

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

Pod gladino

Paula Hawkins

prevod: Danica Krížman
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2017, t. v., 424 str., 29,95 €

izid: konec julija 2017

Paula Hawkins

Kmalu po izidu kriminalke *Dekle na vlaku* sem prišel v eno naših knjigarn, kjer je bil ta roman, takrat še v izvorniku, razpostavljen na eni opaznih polic. Ko sem knjigarko vprašal, kakšna knjiga je to, je rekla, da je še ena taka ženska kriminalka, kot je *Ni je več*, in da se zelo dobro prodaja. Naprej je šlo

v hudem tempu. *Dekle na vlaku* se je prodala v skoraj dvajset milijonih izvodov, dobila visokoproračunsko filmsko priredbo in angleško pisateljico Paulo Hawkins (1972) iz avtorice romantičnih romanov prelevila v globalno prvokategorico na področju kriminalk z ženskimi liki v glavni vlogi. *Pod gladino* je njen drugi roman, ki bo v slovenščini izšel samo nekaj mesecev po izvorniku. V njem se je Hawkinsova še bolj kot v *Dekletu na vlaku* poigrala s pripovedno strukturo, saj je tam zgodbo podajala skozi glasove treh pripovedovalk, tokrat pa nam skrivnostni mozaik dogajanja v Beckfordu sestavlja s kar enajstimi pripovedovalci. Središče zapleta je smrt Nel Abbott, priznane pisateljice in fotografinke, ki se je utopila v zloglasnem lokalnem tolmunu. Ta ima za seboj že dolgo zgodovino smrtnih utopitev, ki jih je v okviru svojega naslednjega knjižnega projekta krajevnih posebnosti in zgodb raziskovala tudi sama Nel. Hitro se postavi vprašanje, ali se je Nel, ki je imela rada divje plavanje, res sama utopila, še posebej zato, ker je v zadnjem času spet poskušala navezati stik s svojo odtujeno sestro, v zadnjem sporočilu, ki ji ga je pustila kak teden pred smrtjo, pa jo je skoraj rotila, naj jo pokliče nazaj, saj gre za pomembno reč. Sestrina smrt Jules Abbott tako prisili, da se vrne v domači kraj, tesnobno in temačno mesto, ki je polno čudakov, ter tudi sama, skupaj s policijskim inšpektorjem in njegovo pomočnico, ki skušata priti stvari do dna, razišče, kaj se je zgodilo v resnici. Težko pričakovana poletna kriminalka izide konec julija. > SAMO RUGELJ

Lutka iz cunj

Daniel Cole

prevod: Ljubica Karim Rodošek
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2017, m. v., 473 str., 13,99 €

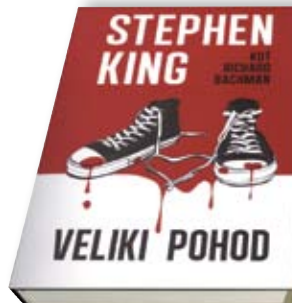
Tudi če niste ljubitelj srhljivk, boste to prebrali na dušek. Suvereno napisan prvenec (govori se celo o srhljivki leta 2017!) britanskega pisatelja in nekdanjega reševalca je ob izidu dvignil nemalo prahu, postal takojšnja uspešnica in je že izdan v 32 državah ter s prodanimi pravicami za TV serijo. Vznemirljiva zgodba z odlično odmerjenim tempom, presenetljivimi zasuki in zanimivimi karakterji drži bralca ves čas v napetosti in ga že kmalu na začetku popelje na prizorišče grozljivega zločina, ob katerem se tudi kriminalistični ekipi, vajeni vsega hudega, obrne želodec. Pričaka jo namreč truplo, sešito iz kosov šestih žrtev, hkrati pa morilec v javnost pošlje seznam naslednjih šestih imen z natančnimi datumi njihove smrti. Primer dodelijo zagonetnemu inšpektorju Wolfu s težavno preteklostjo, ki na sledi morilcu tudi sam ves čas hodi po robu še sprejemljivega. Začne se bitka s časom, še posebej, ko se izkaže, da je zadnje ime na seznamu sam Wolf ... Priporočamo! > KRISTINA SLUGA

Veliki pohod

Stephen King

kot Richard Bachman

prevod: Anja Bakan
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2017, m. v., 411 str., 13,99 €

Stephen King

V drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja je Stephen King začel uporabljati psevdonim Richard Bachman, saj mu je to omogočalo, da je lahko izšla več kot ena njegova knjiga letno, kar je bil v tistih časih nekako standard, da ni prišlo do prenasičenja z enim avtorjem. Iz tega obdobja je nekaj nje-

govih bolj realističnih, a vseeno na neki način nadrealnih (denimo tudi v slovenščino prevedeni *Hujšaj!*) ali pa distopičnih romanov (sem spada *The Running Man*, po katerem je bil posnet tudi film). V to kategorijo pa lahko uvrstimo tudi *Veliki pohod* iz leta 1979, nekakšno aluzijo na marše smrti, ki so jih sile osi izvajale med drugo svetovno vojno s svojimi ujetniki, ki so jih z zapovedano hojo dobesedno izmučili do smrti. Tudi v *Velikem pohodu* je podobno; v neki distopični, vzporedni resničnosti v Ameriki vsako leto za prvega maja poteka gladiatorski pohod stotih najstnikov. Pravila so preprosta: hitrost njihove hoje ne sme pasti pod štiri milje nad uro (6,5 km na uro). Če se to zgodi, dobi pohodnik opozorilo s strani vojakov na spremljajočih vozilih, po treh opozorilih pa ga ustrelijo. Tudi okrepljena lahko pohodniki dobijo samo od vojakov, vsak dan ob devetih zjutraj. Za nagrado si zmagovalec lahko zaželi kar koli. Pohod se torej začne, King pa v svojem prepoznavno napetem stilu pred nami preigra življenjske usode mladih popotnikov, ki so se iz različnih razlogov podali na to smrtonosno preizkušnjo. Pri tem v ospredje postavi dva junaka, Raya Garratyja in Petra McVriesa, ki se zdita kot nalašč tudi za potencialna zmagovalca. Seveda pa je do konca pohoda še ogromno milj in ur. Dirka na življenje in smrt, pri kateri sicer ni ciljne črte, vseeno pa ima vsak 99 nasprotnikov. > SAMO RUGELJ

Postelja iz peres

Samuel Bjørk

prevod: Mateja Malnar Štembal
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 408 str., 12,90 €

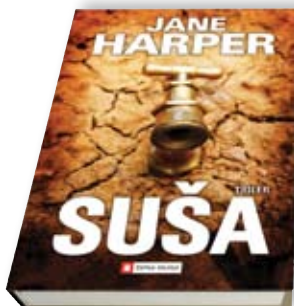

Po uspešni rešitvi srhljivega primera v romanu *Angelsko hladna* sta detektiva Holger Munch in Mia Krüger postavljena pred nov izziv. Iz vrtnarije, preurejene v dom za problematične mladostnike, izgine sedemnajstletna Camilla, ki jo najdejo mrtvo v gozdu: golo, zelo shujšano, na postelji iz peres, z belo lilijo v ustih, v njenem želodcu pa odkrijejo hrano za živali. Skrivnostni heker Skunk detektivoma preda strašljiv film, ki ga odkrije na črnem spletu, temni strani računalniškega sveta. Obenem z razkrivanjem morilca in vzrokov za dekletovo smrt sledimo tudi težki preizkušnji detektivke Mie. Roman odlikujejo številni napeti preobrati in zapleti, ki tako preiskovalce kot bralce zapeljejo v miselni svet, v katerem odkrijejo številna nepričakovana, pretresljiva dejstva. Prepričljivi opisi oseb, dogodkov in občutij oblikujejo napet in dramaturško močan lok zgodbe, ki ponuja vrhunsko ugodje bralcem, ljubiteljem norveških trilerjev! > SONJA JUVAN

Suša

Jane Harper; prevod: Katja Grabnar
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 347 str., 12,90 €

V času katastrofalne suše se Aaron Falk zaradi nenadne smrti svojega mladostnega prijatelja Luka vrne na pogrebno slovesnost v kraje svojega

otročstva na avstralskem podeželju. Dogodki iz preteklosti začnejo ob tem spet vreti na plan. Aaron upa, da bo neprijetnim spominom ušel, a starša njegovega pokojnega prijatelja ga po pogrebu prosita, da bi preiskal vzrok za kruto smrt njunega sina ter njegove žene in šestletnega sinčka. Za Aarona se takrat v resnici pravi pekel šele začne ... Prepričljivo napisani triler, prvenec v Avstraliji živeče pisateljice angleških korenin, ki je bil do zdaj preveden že v več svetovnih jezikov, kot magnet vabi k branju od prve do zadnje strani. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Klicatelj

Chris Carter; prevod: Petra Breclj
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 427 str., 12,90 €

Zadnja v seriji srhljivk nekdanjega kriminalističnega psihologa, zdaj pa enega najuspešnejših pisateljev kriminalk vam bo že na začetku naježila kožo.

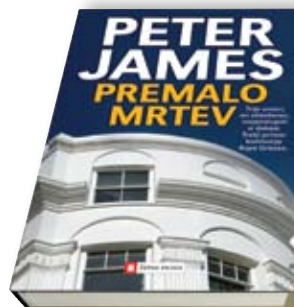
Si predstavljate, da bi bilo življenje nekoga, ki vam je blizu, odvisno od vaših točnih odgovorov? Ravno to se zgodi Tany Kaitlin, ki jo zvečer preseneti videoklic njene najboljše prijateljice, ta pa se hitro sprevrže v nočno moro. Karen je privezana na stolu, grozljivi zamaskirani morilec z demonskim glasom pa pozove Tanyo, naj jo odreši muk ... Na lov za njim se poda Posebna enota za umore s karizmatičnim inšpektorjem Hunterjem na čelu, medtem pa postajajo morilčeva dejanja vse krvoločnejša, detektiv pa ni nič bliže rešitvi. > KRISTINA SLUGA

Premalo mrtev

Komisar Roy Grace, knj. 3

Peter James; prevod: Darja Divjak Jurca
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 550 str., 16,90 €

Roy Grace se spopade s primerom domnevnega morilca, ki je v času umora spal ... skoraj 100 km od prizorišča zločina. Pričujoča knjiga se zdi tu

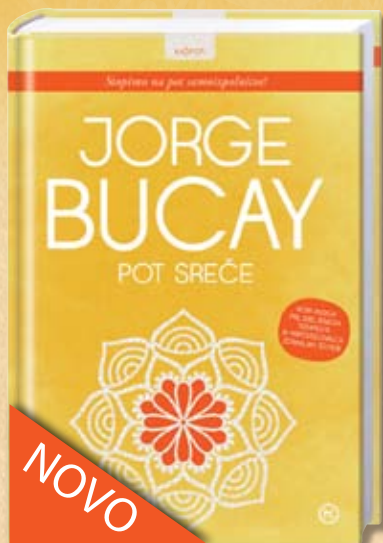
in tam žanrski hibrid kriminalnega romana, trilerja in policijskega romana. Slednje se zrcali v detajlnem prikazu detektivske preiskave, ki ponuja ravno pravšnje število možnih razpletov, da nas ne izpusti iz rok. Tretji roman iz serije še dodatno zakoliči že znane like, z natančnejšim orisom njihove psihologije in osebne zgodbe pa nam pomaga razumeti tudi romaneskno dogajanje, ki ni vezano le na preprosto iskanje storilca, temveč tudi na izris specifičnega okolja angleških nižjih slojev. > ALJAŽ KRIVEC

Z JORGEJEM BUCAYEM ZDAJ ŠE PO POTI SREČE!

»Biti srečen ni pravica, je dolžnost.«

V sklepni knjigi zbirke Kažipoti nam argentinski zdravilec z zgodbami pomaga poiskati edinstveno pot do sreče – sreče, ki pomeni, da najdemo sebe in da smo brezkompromisno zavezani lastnemu življenju. Naj vas na poti do sreče spremljajo humorne, poetične, predvsem pa navdihujoče Bucayeve zgodbe.

Štiri Bucayeve življenjske poti, ki jih mora prehoditi vsak. Štirje kažipoti ... do samoizpolnitve!

Najhitreje do knjig: v knjigarnah www.emka.si o8o 12 05

izbor vrhuncev julij avgust 2017

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

Knjižnica pod krošnjami

julij, avgust / različni odpiralni časi / 7 lokacij v Ljubljani
Branje, listanje in uživanje

Prostor za večerno branje na Ljubljanskem gradu

30. 6.–30. 7. / vsak dan med 17.30 in 21.30 / *lesena bivanjska enota ob cesti
na grad*
Branje nad mestom

Čitaj slovaško, beri slovensko, prevodi slovaške književnosti

1. 7.–31. 8. / *Slovanska knjižnica*
Razstava

Pesnice pesnicam

4. 7. ob 19.00 / *Celica, Metelkova*
Javno branje in pogovor: Barbara Korun, Petra Koršič

Pesniški večer Irska – Slovenija

6. 7. ob 17.00 / *Letni vrt Društva slovenskih pisateljev, Jazz Club Gajo*
Branje in pogovor: Áine Ní Ghlinn, Réaltán Ní Leannáin, Cvetka Bevc

Tombola ali življenje!

10. 7. ob 18.00 / *Pritličje*
Predstavitev knjige: Suzana Tratnik

Kresnikov nagrajenec 2017

11. 7. ob 20.00 / *Vodnikova domačija Šiška*
Pogovor: Goran Vojnović, vodi Katja Perat

Dobimo se pred Škucem

21.–30. 7. / večerne ure / **ŠKUC**
Festival: literarni večeri, filmske projekcije in gledališke predstave

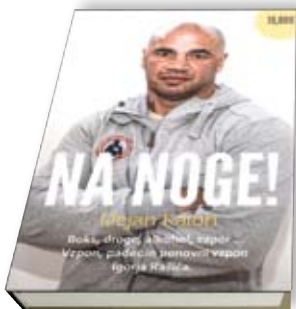

Na noge

Življenjska zgodba mariborskega boksarja Igorja Rašiča – Raša Dejan Kaloh

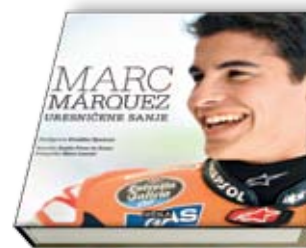
Litera, 2017, m. v., 182 str., 19 €

Lahko bi postal bokсар svetovnega formata kot njegov kolega Dejan Zavec, ki ga je mariborski bokсар Igor Rašič - Rašo v svoji tekmovalni amaterski karieri celo nekajkrat premagal, a življenje tega štajerskega športnika je napravilo nekaj ostrih ovinkov s poti, da se je po obdobju pijančevanja, uživanja drog in brezglavega pretepanja znašel celo v zaporu. A Rašo, kot lahko bralec spozna med prebiranjem njegove silno zanimive biografije, prepredene z avtobiografskimi necenzuriranimi in namenoma tudi nelektoriranimi vložki, ki dajejo branju še večjo živost, je po naravi borec. Tak, kot morajo biti pravi bokсарji. Zgodba nekdanjega petkratnega slovenskega državnega bokсarskega prvaka, v zadnjem času enega naših najboljših trenerjev boksa z univerzitetno diplomno iz tega športa, je obogatena z Rašičevimi dnevniškimi zapiski iz obdobja odvajanja od alkohola ter slikovitimi fotografijami in izrezki iz časopisov. Zgodba o trmi, vztrajanju in moči, da se – z obilo volje in samodiscipline – znova postaviš na noge in začneš od začetka! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Marc Márquez

Uresničene sanje
Emilio Pérez de Rozas
fotografije: Mirco Lazzari
prevod: Jure Šešet
Učila International,
2017, pt. v., 224 str., 19,99 €

»Bodi hiter, ampak previden!« Te zdaj že legendarne besede je svojemu neustavljivemu vnuku Marcu Márquezu položil na srce njegov dedek Ramon, ko je Marquez začel stopati na pot motošporta, kjer je hitro dokazal, da je narejen iz testa za zmagovalce. To dejstvo mu namreč že vse od začetka pomaga prebroditi vse napore, vložene v treninge, pa tudi bolečine po raznih poškodbah. Kot so bile, denimo, tudi tiste, ki si jih je »pridelal« pred nekaj leti, ko je pri vratolomni hitrosti 280 km/h poletel z motorja in so bili številni prepričani, da je njegova kariera za vedno končana. Za marsikoga bi verjetno res bila, ne pa za neustrašnega španskega večkratnega svetovnega prvaka v motošportu Marca Márqueza! Njegova prva uradna biografija, opremljena z vrhunskimi fotografijami ter pripovedmi njegovih domačih in ljudi iz sveta motošporta, bo nagovorila vse, ki prisegajo na edinstvene zgodbe o posebnih ljudeh. In Marc Márquez je zagotovo eden takšnih! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Klub rumene majice

Kako razmišljajo zmagovalci Dirke po Franciji

Edward Pickering; prevod: Jolanda Blokar

Aktivni mediji, 2017, m. v., 308 str., 25 €

V klubu rumene majice je 26 še živečih članov. Vstop v ekskluzivno družčino terja popolno predanost, brutalno žrtvovanje in neverjetne fizične sposobnosti. Pa vendar, kaj je poleg vrhunskega vzpenjanja, dobrih voženj na čas in izmikanja nevarnostim ceste tisto, zaradi česar nekdo postane zmagovalec Toura? Knjiga *Klub rumene majice* ponuja presenetljiv vpogled v razmišljanje zmagovalcev Dirke po Franciji v obdobju 1975–2015. Popolnoma normalno je, da so človeku nekateri člani kluba rumene majice bolj pri srcu kot drugi: nekateri so zanimivejši ali boljša družba od drugih; nekateri so uspešni na drugih področjih življenja, drugi pa v resničnem svetu ne premorejo tolikšnih ambicij

kot na kolesu; nekateri so zapleteni, drugi preprosti. Edino pravo merilo za vstop v klub je sposobnost, da si izjemno dober v dirkanju in znaš zgrabiti priložnost, ko se pokaže. Brian Holm, nekdanji ekipni tovariš Bjarneja Riisa, je povedal, da je na tekmovalni ravni, ki jo je dosegel Riis, nenavadno srečati nekoga kolikor toliko normalnega. »Vsi, ki so dobili Tour, so precej samosvoji. Biti moraš malce drugačen. Če pogledaš vsakega posebej, ni nihče od njih normalen, kajne?« Ali pa kot pravi Cath Wiggins o svojem možu Bradleyju v dokumentarcu *A Year in Yellow*: »Moj mož je sijajen. Je dober kot kruh, uvideven, potrpežljiv, ljubezniv, čudovit z otroki ter zna ceniti mene in družino. Obstaja pa tudi kolesar Bradley Wiggins. Po svoje je prava pizda.« > BLAŽ MAZI

cena: 21,90 €

Naročila: po telefonu 01/520 18 39 - po e-pošti knjigarna@umco.si - na spletni strani www.bukla.si - Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah. UMco

»Med najzahtevnejšo pustolovsko dirko na svetu se je švedski ekipi pridružil potepuški pes – kar se je zgodilo zatem, vas bo ganilo do solz!« – The Local

»Neverjetno potovanje« – Daily Telegraph

Hrana, taka, kot je

Od bistroja do krškopoljca
Luka Novak, Valentina Smej Novak
fotografije in ilustracije: Jure Legac
Totaliteta, 2017, t. v., 351 str., 29,90 €

Luka Novak in
Valentina Smej Novak

Avtorski tandem Novak – Smej Novak seveda dobro ve, kako s streže rečem, ko gre za hrano in njeno predstavljanje v sliki in besedi. Pri tem iz knjige v knjigo napreduje – tako da se vedno bolj vrača k začetkom svojih kulinarčnih raziskovanj pred dvajsetimi leti. Skupni imenovalec, če je, je pestrost, raznovrstnost. Kot nakaže

tudi podnaslov: Od bistroja do krškopoljca. Vsega torej po malem, brez pretiravanj z omejitvami in dietami, upravičenimi in še bolj namišljenimi, modnimi. Poleg domačega, lokalnega, tudi tuje, pripeljana od daleč, predvsem pa v osnovi preprosto. S kosilom, pravita, ne jemo niti čudežev niti razsvetljenja, še najmanj pa statusne simbole. Da bi bila knjiga tudi zabavna, sta jo nadgradila z zgodbami, podatki in ilustracijami, saj verjameta v moč in pomembnost kulturnega in zgodovinskega konteksta hrane. > IZTOK ILICH

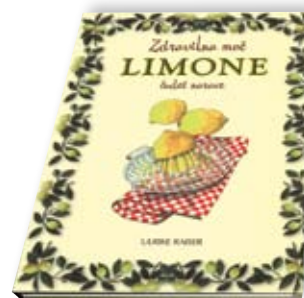
Kuhajmo za družino

Recepti brez mesa
za male in velike
Dagmar von Cramm, Michael König, Inga Pfannebecker
prevod: Marjana Samide
Mladinska knjiga,
2017, t. v., 192 str., 27,96 €

Če je meso tudi v vaši družini vedno redkeje na krožniku, potem bo ta priročnik za vas več kot primeren. Kuhati vegetarijansko ne pomeni le iz jedilnika črtati določenih živil, ampak predvsem dodajati novo in polnovredno zelenjavo in zdrave ogljikove hidrate. Številni pisani recepti – v knjigi so prirejani za dva odrasla in dva otroka – so lično razporejeni po letnih časih, da laže sledimo sezonskemu sadju in zelenjavi. Kolerabni zrezki, grahove palačinke, špinačni cmoki, kvinjojin narastek in drugi »vegi recepti« pa bodo razveselili tudi vse tiste, ki si želijo popestriti svoj običajni jedilnik in poskusiti kaj novega. Ustvarjalci niso pozabili niti na sladice in številne vegi uspešnice za otroke. Videti je preprosto, zdravo in slastno. > BETI HLEBEC

Zdravilna moč limone

Čudež narave
Ulrike Raiser
prevod: Jana Marinčič
Družina, 2017, m. v., 63 str., 8,50 €

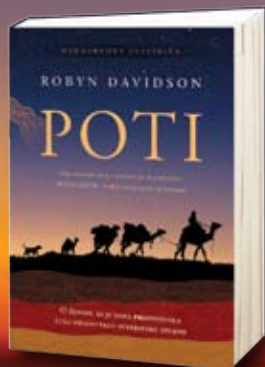
Gotovo vsi vemo, da je limona zdrava, da vsebuje veliko vitamina C in da z njo preganjamo prehlad ter zdravimo boleče grlo, ampak ali ste vedeli, da gre pravzaprav za sveti sadež starodavnega porekla? Zaradi antiseptičnih, antirevmatičnih, prečiščevalnih in poživljaljočih učinkov so jo visoko cenili že stari Egipčani in Rimljani. Limona pa tudi danes velja za pravi zaklad narave, zato so v drobni knjižici podrobno predstavljeni številni blagodejni vplivi različnih delov tega sadeža na človekovo zdravje in počutje. Z zunanjo uporabo, oz. s kapljicami eteričnega olja lahko preganjamo bradavice in pospešujemo celjenje ran, mažemo opekline in pripravimo kopel proti revmatskim težavam. Z uživanjem tekočih pripravkov po priloženih recepturah pa si lahko pomagamo pri diareji, glavobolu, glistah, herpesu, kolcanju, nespečnosti, nizkem krvnem tlaku, prebavnih težavah in še pri marsičem. > BETI HLEBEC

Ječmen/Barley

Blanka Vombergar et al.
prevod: Ana Inkret
fotografije: Tomo Jeseničnik,
Ivan Kreft
Kmečki glas, 2017, t. v., 121 str., 16 €

Bližnji sorodnik pšenice, ki ga botanično uvrščamo med trave in agronomsko med žita, je ena najstarejših gojenih poljščin, ki so jo ljudje začeli pridelovati že pred približno 10.000 leti. V starem Egiptu je bil ječmen izjemno cenjen, v hieroglifih so ga označevali s sliko klasa. Med Rimljani je bil pogosto osnovna hrana, v primerjavi s pšenico pomembnejši vir kakovostnih beljakovin. V Sloveniji je uporaba ječmena znana iz časov Valvasorja, kot »ješprena« v ričetu, pekli pa so tudi ječmenov kruh. Slovensko-angleška knjiga, ki predstavlja nadaljevanje knjig o žitih (do zdaj sta izšli že *Ajda* in *Proso*), nas seznanja z izvorom, pridelovanjem, zgradbo in sestavo ječmenovih semen in z ječmenom v tradicionalni kulinariki. Večinski del knjige je kulinarčen in ponuja izbor več kot 40 receptov za okusne ječmenove jedi, od bolj tradicionalnih (ječmenova kaša, ječmenovi žganci, rižota, enolončnica, več vrst ječmenovega kruha ...) do izvirnih sodobnih (ječmenova juha z bučo hokaido in kostanji, kruhov novoletni puding, bučkini ječmenovi burgerji, ječmenovi hrustljavčki s konopljo ...). > PIA MARINCELJ

ROBYN DAVIDSON

POTI O ŽENSKI, KI JE SAMA PREPOTOVALA 2700 KILOMETROV AVSTRALSKE DIVJINE

»Ena najboljših knjig o raziskovanju in potovanju.«
– DORIS LESSING, Nobelova nagrajenka za literaturo

»Nepozabno močna knjiga.« – CHERYL STRAYED, avtorica knjige *Divja*

datum izida:
predvidoma 24. julija 2017
prednaročniška cena: 19,90 €
velja do 21. 7. 2017 (redna cena: 24,90 €)

PREDNAROČILA IN NAROČILA: • po tel.: 01/520 18 39 • po e-pošti: knjigarna@umco.si • na spletni strani: www.bukla.si

Osnove logoterapije

Človeška podoba in metode

Elisabeth Lukas

prevod: Jože Stabej

Celjska Mohorjeva družba,

2017, m. v., 367 str., 27,50 €, JAK

Logoterapijo kot psihoterapevtsko metodo, ki jo je utemeljil dunajski psihiater in nevrolog Viktor E. Frankl (1905–1997), v slovenščini že dobro poznamo, saj imamo v prevodu več Franklovih knjig, od *Psihologa v taborišču smrti* in *Volje do smisla* naprej, poleg tega pa imamo tudi Inštitut za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno, ki deluje v okviru Inštituta Antona Trstenjaka. Elisabeth Lukas (1942) je najbolj znana Franklova učenka, ki ima v slovenščino tudi že prevedenih večino svojih najbolj znanih knjig, njeno delo *Osnove logoterapije* pa je prvi sistematični učbenik te metode, ki se osredotoča na smisel človekovega bivanja in posameznikovo iskanje tega smisla. Pri tem logoterapija za človeka v težavah uporablja različne tehnike: pisanje življenjepisa, preusmerjanje pacientovega fokusa z osredotočenosti na negativne malenkosti na pozitivne smisle življenja, tehnika odmikanja od samega sebe idr., kar pacientu omogoča, da se odmakne od svojih simptomov in se jih iz tako dosežene

... prvi
sistematični
učbenik
logoterapije ...

razdalje loteva drugače in bolje. Zgledno prevedena knjiga (Jože Stabej) je opremljena tudi s seznamom obstoječe literature v slovenščini ter slovarčkom strokovnih izrazov v logoterapiji in antropohigieni (dr. Jože Ramovš). > SAMO RUGELJ

Ljubiti nekoga z bipolarno motnjo

Razumevanje in pomoč
vašemu partnerju

Julie A. Fast, John D. Preston

prevod: Maja Haclar Anžin

Chiara, zbirka Knjiga kot zdravilo,

2017, m. v., 270 str., 24,60 €

Vzdrževanje kakovostnih (ali vsaj zadovoljujočih) in izpolnjujočih partnerskih odnosov že samo po sebi zahteva veliko napora, če pa ima eden (ali oba) od partnerjev številna razpoloženska nihanja in pogoste impulzivne reakcije, lahko to usodno vpliva na partnersko in družinsko življenje. Avtorica Julie Fast, tudi sama bipolararka, je potrebovala skoraj dvajset let, da je izdelala celostni načrt in sistem, ki ji omogoča vsakodnevno stabilnost, in zdaj svoje rešitve, ob pomoči Johna Prestona, doktorja psihologije, v obliki tega priročnika, ponuja vsem, ki se soočajo s podobnimi težavami. Najprej predstavi osnovno bolezen in vse njene oblike, simptome ter znana dejstva, potem pa se lotita konkretnega zdravljenja bipolarne motnje. Zdravila so pomemben del tega holističnega načrta (od stabilizatorjev razpoloženja, antidepresivov, antipsihotikov in anksiolitikov), vendar skozi številne zgodbe avtorja opominjata tudi na znana dejstva o stranskih učinkih teh zdravil, zato pomembno vlogo pripisujeta tudi spremembi življenjskega stila, vedenja, prehranjevanja, odnosa do gibanja idr. Poleg teoretičnih spoznanj nam na primeru resnične zgodbe pokažeta tudi vse posamezne korake, ki jih je treba storiti pri konkretnem zdravljenju te kompleksne bolezni, in kako se sploh lotiti tega problema. Gotovo več kot koristen priročnik za razumevanje bipolarne motnje in izboljšanje odnosov, kadar se z njo soočamo. > RENATE RUGELJ

Ljubezen na terapiji

Priročnik znane psihoterapevte, **dr. Veronike Podgoršek**, ki je pomagala že številnim slovenskim parom. V svoji novi knjigi s praktičnimi primeri in zgodbami pojasnjuje dileme, zagate in tabuje, ki ovirajo ljubeče in iskrene odnose.

Urbani menih

Pedram Shojai

prevod: Slavica Jesenovec Petrovič, Borut Petrovič Jesenovec

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 345 str., 10,90 €

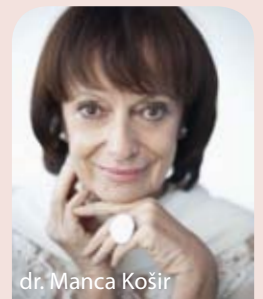
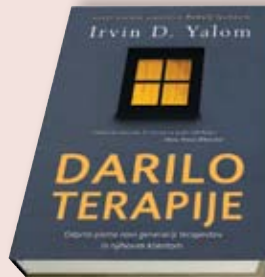
Darilo terapije

Odprto pismo novi generaciji terapevtov in njihovim klientom

Irvin D. Yalom

prevod: Maja Krajnc

UMco, zbirka Preobrazba, 2017, m. v., 354 str., 24,90 €

dr. Manca Košir

gijo. Gibajte se, vstanite izpred računalnika in se pretegnite, telefonirajte stoje ... Predvsem pa: odložite ponarejene identitete, ki so naše maske, ne jemljimo se tako resno, več lahkotnosti v naše življenje, če stresem iz rokava nekaj motivacijskih nasvetov. Zapisanih tako, da človeka kar vržejo s kavča, saj jih zasliši zares, ugleda sranje (priljubljena menihova beseda), sredi katerega živi. »Prevzemimo vajeti življenja v svoje roke in poskrbimo za potrebne spremembe, da bi povečali svojo energijo, odvrkli mrtvo težo in se umaknili s poti samim sebi.« Potem pa začnimo delati za druge, razdajamo se, ker imamo kaj dati, priporoča aktivistični »urbani menih«.

»Kaj pa, če si ne zastavljamo dovolj temeljnih vprašanj?« nas sprašuje P. S. In usmerja tja, kjer je doma eksistencialna, humanistična psihologija velikega Yaloma. K temeljem. V slovenščini se vsi začnejo s črko S: smisel, svoboda, samota in smrt. Ko se začnemo spraševati o teh eksistencialnih danostih, se zatresejo naše lažne identitete, navezanosti, odvisnosti ... Yalom je *Darilo terapije* podnaslovil: *Oprto pismo novi generaciji terapevtov in njihovim klientom*, a se to dragoceno darilo ponuja slehernemu odraslemu človeku, ki se hoče učiti, premišljati svoje življenje (Sokrat: Nereflektirano življenje ni vredno življenja!), se prebuditi iz otopenosti in stisk, prepoznati smisel svojega bivanja in zaživeti polno lastno bit. Ker se proces rasti nikoli ne neha in so za to rast ključni naši odnosi, je Yalomovo *Darilo* zdravilno za slehernika. Sodobni brevir, ki ga velja redno prebirati.

Počitnice so čas za delo na sebi. Še prej pa – za delo v sebi. Kdor bo prebral okoli 350 strani debeli knjigi »priznanega mojstra čigonga, odličnega zeliščarja, zdravnika vzhodne medicine /.../ ki je tudi posvečen duhovnik v Samostanu Rumenege zmaja na Kitajskem« itd., samoimenovanega »urbanega meniha«, ter profesorja psihiatrije, mojstra psihoterapije, filozofa in odličnega pisatelja Yaloma (priljubil se nam je že s knjigo *Rabelj ljubezni*), bo imel dela dovolj. Če bo še upošteval številne koristne vaje »urbanega meniha« in se potopil v Yalomove zgodbe in na dno svoje duše, bo lahko garal še dolgo. Kajti »življenje je kung fu, in če se hočete spraviti v red, morate garati«, zapiše večkrat P. S. (Pedram Shojai). Ko deblokiramo svojo življenjsko energijo – či, prepoznamo smisel svojega življenja in postanemo to, kar v resnici smo. Sledijo radost, lahkotnost, sreča in mir. »Urbani menih« poka od življenja! »Velikodušno se razdaja, ker si je vzel čas in pil iz vodnjaka neskončnosti.«

P. S. nas prizemljuje, da spravimo v red svoje porušeno ravnotežje. Se zavedamo, da je »energija kot denar. To je valuta, ki kroži.« Naš svet je preveč jang, zato smo v stresu, nenehno hitimo, se našo nezdravo hrano, se premalo gibljemo, saj v glavnem sedimo pred računalniki, v avtomobilih, pred televizorjem ... Stoječa voda pa je leglo bolezni! Nimamo pristnih odnosov ne v službi ne doma, počutimo se osamljeni, depresivni, tesnobni ... Ne moremo spati, kar pomeni, da se ne moremo uravnotežiti, saj je spanje dragoceni jin. Vzemite si nazaj čas, nas poziva. Zapravljanje časa je zapravljanje življenja! Stran s slabo hrano, sladkor je droga – proč z njim! Postite se – od trde hrane, medijev, slabih odnosov, dela in ljudi, ki nam pijejo ener-

... »Prevzemimo vajeti življenja v svoje roke in poskrbimo za potrebne spremembe, da bi povečali svojo energijo, odvrkli mrtvo težo in se umaknili s poti samim sebi.« ...

Temeljni človekov strah je strah pred smrtjo. A »čeprav nas fizični vidik smrti uničuje, nas lahko ideja o smrti rešuje«. Razmišljati o svoji umrljivosti pomeni učiti se polno živeti TUKAJ in ZDAJ. Dosegati novo raven zrelosti in modrosti. Bivati pristno. »Psihoterapevti si ne smejo dovoliti, da bi spregledali številne velike mislece, ki so ugotovili, da učiti se, kako dobro živeti, pomeni naučiti se, kako dobro umreti,« ponavlja Yalom. In uči tudi Pedram Shojai. Zato sta njuni sijajni knjigi obvezna počitniška prtljaga, pa naj gremo kamor koli. Oziroma ostanemo kar doma. Kar je za prebujenega »urbanega meniha« tako ali tako eno in isto, haha.

Angažirane knjige za preobrazbo duha in telesa

Ryan Holiday
EGO JE NAŠ SOVRAŽNIK

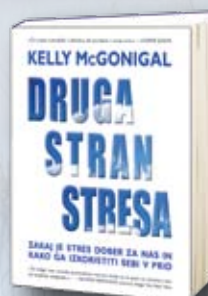
Obvladajmo svojega največjega nasprotnika

»Ko boste prebrali to knjigo, ničesar v življenju ne boste počeli na enak način kot prej.«

Kelly McGonigal
DRUGA STRAN STRESA

Zakaj je stres dober za nas in kako ga izkoristiti sebi v prid

»Če čutite metuljčke v želodcu, jih povabite v svoje srce.«

Daniel Kahneman
RAZMIŠLJANJE, HITRO IN POČASNO

Knjiga dobitnika Nobelove nagrade za ekonomijo

»Življenjsko delo, polno modrosti.«
Najboljša poslovna knjiga 2016

Ljubezen na terapiji

Vodnik do srečnega partnerstva

Veronika Podgoršek

Mladinska knjiga, zbirka Ogledalo,
2017, pt. v., 287 str., 24,94 €

dr. Veronika Podgoršek

»Človek je odnosno bitje in odnosi so temelj človeštva. Če so kakovostni, pomenijo vir sreče in zadovoljstva in nas neizmerno izpolnjujejo. Vsi hrepenimo po tem, da bi ljubili in bili ljubljeni. Toda če gre v odnosih kaj narobe, ni hujšega nezadovoljstva, neznosnejše stiske in večje bolečine ter frustracij,« v uvodu v svojo novo knjigo (tretjo po vrsti za *Nezvestobo* ter *Nezvestobo in klinično prakso*) zapiše dr. Veronika Podgoršek, angažirana slovenska psihologinja, doktorica znanosti s področja družinske in zakonske terapije in specializantka iz objekta relacijske teorije in prakse na Mednarodnem psihoterapevtskem inštitutu v Washingtonu D. C.

Vodnik po ljubezni se v prvi vrsti posveča odnosu med moškim in žensko, čustveno predanima partnerjema, ljubimcema in staršema, odnosu, ki ima posledično močan in neobhoden vpliv tudi na odnose med starši in otroki ter posamezniki in njihovo okolico. Avtorico so k pisanju še ene knjige s področja odnosov spodbudile izkušnje iz terapevtske prakse, kjer je opazila pojav stalnih univerzalnih problemov in težav tudi med na videz povsem različnimi partnerji. Pri obravnavi »problemov povprečnih ljudi« skuša posamezno težavo osvetliti v življenjski luči in v različnih možnih kontekstih, ki bi do nje lahko privedli. Avtorica nam predaja domač prispevek k literaturi s tega področja, ki gradi na temelju opazovanja in spoznavanja samega sebe in partnerja ter na bogatenju zveze z intimnostjo in komunikacijo. Pisateljica, kolumnistka in predavateljica obravnava teme intimnosti, spolnosti, družine, zaljubljenosti in komunikacije, ki jih ilustrira s konkretnimi primeri. Odločite se za srečno partnerstvo, kot si ga zaslužite, in prekinite začarani krog nesrečnih zvez in ponavljajočih se ovir!> PIA MARINCELJ

Lepota let

Manifest proti starizmu

Ashton Applewhite

prevod: Vera Čertalič

Eno, 2017, m. v., 267 str., 24 €

Menda se v družboslovju pojem »starizem« uporablja že več kot štirideset let in odraža stereotype in različne predsodke o starejših ljudeh. Ker je splošno znano, da se populacija stara oz. se delež starejših prebivalcev veča, je logično, da tudi raziskovalci temu posvečajo vedno več pozornosti. Pojmovanje, da je izobraževanje za mlade, zaposlitev za ljudi srednjih let in brezdelje za stare, je seveda zelo zastarelo, a ga žal še vedno nismo izkoreninili. Applewhitova, pisateljica, blogerka in aktivistka, se zato v tem manifestu pogumno loti razbijanja več mitov o starosti, tako tistega, da starost in umska nesposobnost stopata z roko v roki, kot tistega, da sta bolezen in starost eno in isto, pa da so ljudje v nekem obdobju pač prestari za seks ali zabavo in da stari ljudje ne zmorejo uspešno upravljati delovnih nalog. Knjiga, ki strese ne glede na to, v katerih letih se bralec nahaja, saj se lahko staramo zelo različno; umsko, telesno in družbeno, velja pa si zapomniti tudi, da prav nikoli nismo prestari za uresničevanje svojih sanj. > RENATE RUGELJ

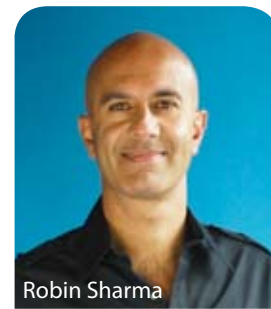
Odkrij svojo usodo

Sedem stopenj samoprebujenja z menihom, ki je prodal svojega ferrarija

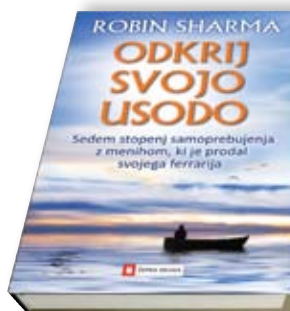
Robin Sharma

prevod: Urška Willewaldt

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 224 str., 10,90 €

Robin Sharma

V novi seriji zgodb o menihu, ki je prodal ferrarija, se Robin Sharma, avtor mednarodnih uspešnic o iskanju poti do bolj izpolnjenega življenja znova zateče k svoji že preverjeni formuli: bralcu se približa z nasveti za uspešno samouresničitev v obliki zgodbe obupanega posameznika, tokrat Dara Sandersona. Priznani lastnik hotelske verige ima na prvi pogled vse, kar si želi, v resnici pa je že dolgo v sebi prazen in reven. Ko ga kot stre-

la z neba zadene ženino sporočilo, da je njunega odtujenega zakona nepreklicno konec, se mu sesuje svet in rešitev vidi samo še v samomoru. A v zadnjem hipu se zgodi čudež: na lepem ga prešine misel, da je vredno živeti, in ko se že naslednji dan po spletu dogodkov znajde na predavanju Juliana Mantla, modreca, ki ga s svojimi razsvetljenimi sedmimi stopnjami nasvetov strezni in povsem pretrese njegov vrednostni sistem, obrne nov list v knjigi življenja ... Priročnik za vse, ki se vedno znova radi potaplajo v modrosti slovitega »meniha, ki je prodal ferrarija« in potrebujejo nekaj učinkovitih idej za izboljšanje svojega življenja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

DELO S TEBOJ ME UBIJA
Katherine Crowley in Kathi Elster
Končno knjiga, s pomočjo katere boste prepoznali in rešili težavne odnose na delovnem mestu in se rešili iz njihovih pasti.

KDO JE TU NOR?
Albert Bernstein
Priročnik nujnih preživetvenih tehnik v najbolj brezobzirnem okolju sodobnega časa: korporativni džungli.

Skrivnosti milijonarjevega uma
T. Harv Eker
Kar že vemo, pa v resnici ne držimo, je naša največja ovira pri uspehu.

Intucija
Adrian P. Kezele
Šesti čut, občutek, da enostavno nekaj »vemo« - vse to ni predmet resnega proučevanja, še manj pa zanesljivo in praktično sredstvo za odločanje. Če je takšno tudi vaše stališče, upamo, da ga boste vsaj malce spremenili, potem ko boste prebrali to knjigo.

Preporočeno poletno branje za krepitev duše

ZALOŽBA CHIARA
Obiščite spletno knjigarno z izborom odličnih knjig
www.zalozba-chiara.si
E: prodaja@zalozba-chiara.si
T: 01/ 534 12 52

Kjer so dobre knjige doma!

Ne pozabi na veselje

Phil Bosmans

prevod: Milena Turnšek, Darinka Slanovec
Celjska Mohorjeva družba,
2017, m. v., 150 str., 12,90 €

Modernega Frančiška, kot so poimenovali Phila Bosmansa, v našem prostoru dobro poznamo, prav tako njegove knjige. Po njegovih mislih, meditativno in poetično pobarvanih, z globokim čutom za življenje, radi posegamo, saj nas dvigujejo in sporočajo, da je življenje dobro in lepo kljub bolečini, ki jo izkušamo v tuzemskem bivanju, če le znamo pogledati nanj z ljubečimi očmi in notranjo radostjo. Lahko rečemo kar, da je bil Bosmans nekakšen začetnik čuječnosti, zavedanja trenutka, spodbujal je ljudi k dobremu, prijateljstvu, pomoči. Nič nenavadnega ni, da je bil ta duhovnik tudi ustanovitelj gibanja, ki ni pripadalo nobeni veroizpovedi, kajti veselje, sočutje, dobrota, sobivanje z naravo, ljubezen, prijateljstvo – temeljne vrednote življenja – ne potrebujejo drugega kot to, da se jih živi in udejanja sleherni trenutek. > SABINA BURKELJCA

Živeti s ciljem

Kako sestaviti uspešen življenjski načrt?

Michael Hyatt, Daniel Harkavy

prevod: Niki Neubauer
Družina, 2017, m. v., 126 str., 19,90 €

Avtorja knjige sta življenjska svetovalec, ki sta usmerjala tisoče poslovnih voditeljev do najvišje ravni delovne uspešnosti, dobičkonosnosti in življenjske izpolnitve. Življenjski načrt je kratek pisni dokument, ki ga ustvarimo sami zase; navaja pa med drugim tudi dejanja, ki so potrebna, da nas spravijo od tam, kjer smo, do tja, kjer želimo biti. V knjigi nam avtorja skozi svojo zgodbo in zgodbe drugih ljudi orisujeta, kaj pomeni živeti s ciljem, ki ga je treba celo življenje dopolnjevati in korigirati, predvsem pa živeti tako, da si svojo pot osmisli. Knjiga *Živeti s ciljem* vas bo usposobila za sprejemanje boljših odločitev na vseh področjih življenja, pri čemer je najbolj bistveno, da ste za začetek pripravljeni na pozitivne spremembe. > SABINA BURKELJCA

ne uspešnosti, dobičkonosnosti in življenjske izpolnitve. Življenjski načrt je kratek pisni dokument, ki ga ustvarimo sami zase; navaja pa med drugim tudi dejanja, ki so potrebna, da nas spravijo od tam, kjer smo, do tja, kjer želimo biti. V knjigi nam avtorja skozi svojo zgodbo in zgodbe drugih ljudi orisujeta, kaj pomeni živeti s ciljem, ki ga je treba celo življenje dopolnjevati in korigirati, predvsem pa živeti tako, da si svojo pot osmisli. Knjiga *Živeti s ciljem* vas bo usposobila za sprejemanje boljših odločitev na vseh področjih življenja, pri čemer je najbolj bistveno, da ste za začetek pripravljeni na pozitivne spremembe. > SABINA BURKELJCA

Pot na rob praznine

Moje življenje z depresijo in anoreksijo

Caroline Valentiny

prevod: Irena Modrijan
Družina, 2017, m. v., 144 str., 19,90 €

Mladostnica, ki pri komaj osemnajstih letih stopi v svet depresije, anoreksije, samopoškodovanja, bulimije, obsesivno kompulzivnih motenj, nenehnih napadov panike, tesnobe ter deljenega dožemanja sveta, se je spustila globoko v temino. Dnevniški zapisi, ki segajo čez več kot desetletje, so resnična zgodba strašne bitke, v kateri se je onemogla in povsem izpraznjena Caroline na različne načine poskušala rešiti te strašne ječe. Njena pretresljiva pripoved je prepletena z maminimi zapisi, družina ji kljub najboljšim namenom ni mogla pomagati, in njen boj s temnimi demoni v grlu večkrat naredi cmok in prikljče tudi solze, duša pa trpi skupaj s prvoosebno pripovedovalko. Ko končno najde kraj in ljudi, ki razumejo njeno stisko, se tudi v njej rodi novo upanje in svetloba najde pot do njenega srca. Avtorica je danes učiteljica angleščine, diplomirala pa je tudi iz psihologije. > BETI HLEBEC

Močno me objemi

Sedem pogovorov za vseživljenjsko ljubezen

Sue Hunter-Jones

prevod: Katarina Čuk
Primus, zbirka Ljubiti za vedno,
2017, m. v., 287 str., 24 €

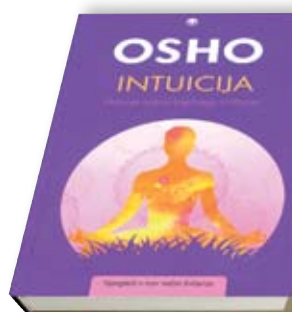
Tako kot velja, da je ni močnejše in večlastnejše sile od ljubezni, velja tudi to, da so ljubeči odnosi med partnerji področje, na katerem se brusimo in kalimo vse življenje. Kdor namreč želi odnos prežeti z vseživljenjsko ljubeznijo, se mora s partnerjem povezati, stopiti z njim v pristen stik ter ga slišati in videti v vsakem trenutku. Da, prav imate, to nam ne uspeva vedno, čemur pritrjuje tudi avtorica tega priročnika, ugledna ameriška predavateljica, zakonska in družinska terapevtka in ena vodilnih avtoritet na področju klinične psihologije. Johnsonova slovi kot utemeljiteljica »v čustva usmerjene partnerske terapije«, s katero je, kot zagotavljajo tudi slovenski zakonski in družinski psihoterapevti, ki delajo po njenih načelih, moč doseči izvrstne rezultate. Pot do njih, kot bralec spozna prek zgodb številnih avtoričinih klientov ter tudi iz njenih lastnih življenjskih izkušenj, ni vedno lahka in gladka, a če imamo pri sebi orodja, ki jih spoznamo v tem zares dragocenem priročniku, obogatenem s številnimi predlogi za osebne vaje, bomo hitro spoznali, da so najlepše stvari pravzaprav zelo preproste. Tako, kot je preprost objem, ki pa ima neverjetno zdravilno moč! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Intuicija; Ustvarjalnost

Vpogledi v nov način življenja

Osho

prevod: Jernej Zoran
Primus, zbirka Primula,
2017, m. v., 169/181 str., 19,90 €/knjigo

V svetu podivjanega ritma vsakdanjika se zdi, kot da smo izgubili sebe, s tem pa tudi intuicijo. Ali pa menimo, da so z njo obdarjeni le srečni posamezniki. Pa v resnici še zdaleč ni tako, zatrjuje slovit modrec Osho in nas v knjigi, posvečeni pomenu intuicije, razsvetljuje o tem, da se ta neverjetna moč skriva prav v vseh od nas. Intuicijo vzbudimo in jo razvijemo v tišini, ker domuje le v stisku z nami, takrat, ko si dovolimo prisluhniti in se ustaviti, pa čeprav samo za hip. In vredno je, saj nam lahko olajša marsikatero odločitev in nas pospremi na pot vsesplošnega blagostanja. Kako? Opustite logiko in se ji ob branju preprosto – prepustite.

In prav takrat, ko se življenju v celoti prepustimo, ko ne razmišljamo o vseh mogočih zavojih in zastojih, ki nas lahko doletijo na naši poti, se na lepem pojavi tudi ustvarjalnost. Vsa prefinjena, sveža in blagodejna, zaradi katere življenje – pa najsi počnemo še tako na videz običajne stvari – v vseh svojih odtenkih dobi pravo ceno.

Knjigi, ki odpirata srce in božata dušo ter prinašata obilo (svežih) spoznanj! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Lunine mene

Sylvia Winnewisser
prevod: Mateja Malnar Štembal
Učila International, 2017, t. v., 207 str., 9,90 €

Interpretacija sanj za srečno življenje

Renate C. Zellinger
prevod: Andrea Potočnik
Učila International, 2017, t. v., 207 str., 9,90 €

Se vam kakšen dan zdi, da vam gre prav vse narobe? Bolj ste raztreseni, na cesti je več prometnih nesreč, v službi so številni razdražljivi, za nameček pa se po napornem dnevu ne morete niti dobro naspati? V takšnih trenutkih lahko vse skupaj zvalite na luno in njeno delovanje! Če menite, da so vse to le prazne marnje, boste prav v tej knjižici, ki prinaša celovit pregled delovanja in vpliva luninih men, spoznali, da ima luna večjo moč, kot si predstavljate. Ozvočite se z njenim ciklom, pa bo na vseh življenjskih področjih – od fizičnega in psihičnega počutja do poslov, medsebojnih odnosov, hišnih opravil in podobnega – teklo vse skupaj uspešneje. In tudi spali ter sanjali boste potem čisto drugače ...

Kajti sanje, kot nazorno predstavi še ena zanimiva knjižica založbe Učila, imajo velik pomen. In ne glede na to, da včasih mislimo ravno nasprotno, v resnici vsako noč sanjamo. Včasih se sanj sicer ne moremo spomniti, a takrat, ko se jih, je dobro njihovi vsebini nameniti več pozornosti. Sanje namreč ogromno povedo o nas, naši podzavesti, pa tudi o željah in naših miselnih predstavah. Prisluhnimo jim torej in jih razčlenimo, da bo naše življenje lepše in bolj – sanjsko! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Čuječnost za zaskrbljene

Premagajte vsakdanji stres in tesnobo
Padraig O'Morain
prevod: Tanja Rojc
Vita, 2017, t. v., 189 str., 25 €

Pisatelj in psihoterapevt, ki metodo čuječnost prakticira in poučuje več kot četrto stoletje, je na to temo napisal že tri priročnike, pred nami pa je prvi, ki ga lahko beremo tudi v slovenščini. V njem nam svetuje, kako premagati vsakdanji stres in tesnobo. Poleg teoretičnih osnov prepoznavanja teh res pogostih težav so predstavljene tudi praktični nasveti in znanstvene raziskave o učinkih čuječnosti. Knjigo lahko beremo v celoti ali pa vanjo pokukamo le po delčkih, saj je v vsakem poglavju natresenih veliko nasvetov, namigov in konkretnih vaj, od umirjenega dihanja, odganjanja namišljenih skrbi do upočasnevanja vsakdanjih opravil, soočanja z negativnimi mislimi in skrbi za telesno zdravje. Na koncu je zbranih še dvanajst najpogostejših skrbi, od strahu pred javnim nastopanjem do nezmožnosti usklajevanja dela in družinskega življenja, sitnih najstnikov, zakonskih težav, občutkov krivde in drugo, podani pa so tudi konkretni predlogi čuječnosti zanje. Čuječnost vam torej lahko pomaga videti vaše skrbi z drugega zornega kota, predvsem pa vam pomaga, da se v njih ne izgubite, in morda lahko z nasveti O'Moraina svoje skrbi obrnete celo sebi v prid. > RENATE RUGELJ

... čuječnost vam pomaga videti vaše skrbi z drugega zornega kota ...

Spomini mojstra

Geoffrey in Linda Hoppe
prevod: Tjaša Pavček
Nova, 2017, m. v., 208 str., 27,60 €

Mojster Saint-Germain je eden najpomembnejših nosilcev svetlobe za spremembo našega sveta, ki naj bi se v dolgi zgodovini Zemlje pojavil že v mnogih utelešenjih. Geoffrey in Linda Hoppe, ki ju v slovenskem prostoru

poznamo po duhovnih knjigah *Mojstri nove energije*, *Živite svojo božanskost* in *Igra zavesti*, nam tokrat skozi kanalizacijo Mojstra izročata knjigo modrosti, zbirko kratkih zgodb, lekcij, ki jih je Adamus skušal podati svojim učencem. Mistična knjiga nam razodeva, da sta učenec in Mojster v vsakem izmed nas. Mojster je pravzaprav naš notranji glas, ki mu kot učenci, obupani iskalci, polni dvomov, v hrupnem okolju premalokrat prisluhnemo. Modrosti iz knjige prinašajo svetlobo, potrebno za dvig naše zavesti na višjo raven, hkrati pa knjigo lahko beremo kot priročnik za samopomoč. In glavno sporočilo? Povsem preprosto, a vseeno mnogim tuje, zavedanje trenutka: »Jaz sem.« Verjamem, da bo knjiga našla pot do vseh, ki jo v tem trenutku potrebujete. > PIA MARINCELJ

Poletno branje

Brezplačna dostava nad 25 eur!
Uporabite kodo »POSTNINA25«.

od 1,90 eur do 9,99

Do 30. 9. 2017.

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

WWW.GALARNA.SI

S klikom do dobre knjige!

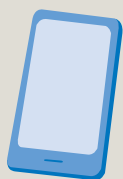
www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

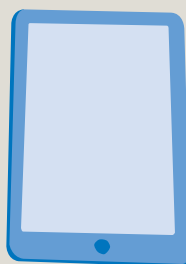
Kako težka je lahko knjiga, da je primerna za poletno branje?

Kot telefon?
(129 gramov)

Kot bralnik?
(289 gramov)

Kot tablica?
(437 gramov)

Kot duša?
(21 gramov)

biblos

Teže knjige ne merimo v gramih.

www.biblos.si

Brskanje po knjižni ponudbi in branje bosta odslej še preprostejša z novo Biblos aplikacijo.

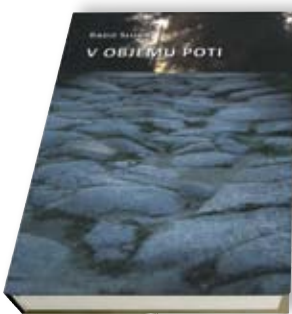
Biblos je prva slovenska e-knjižnica in e-knjigarna. Izposoja e-knjig je brezplačna za vse člane slovenskih splošnih knjižnic in nekaterih drugih, za nakup pa je potrebna samo registracija. Branje e-knjig je mogoče na osebem računalniku, tablici, pametnem telefonu in bralniku (na vseh napravah, ki omogočajo vpis s tehnologijo Adobe ID).

Popotovanja v soju zvezd

Alex Capus; prevod: Mojca Kranjc

Cankarjeva založba, 2017, t. v., 224 str., 24,94 €, JAK

Do današnjih dni literarni zgodovinarji in biografi niso poenoteni glede vprašanja, ali ima otok v *Otoku zakladov* Roberta Louisa Stevensona realno ozadje oziroma realen zgled. Nekateri stavijo na Otoke Turks severno od Haitija, drugim se zdi, da v Louisovih opisih pokrajine prepoznajo kar kalifornijsko obalo, spet tretji pa navijajo za to, da je bil pisatelj model za otok kar neposredna okolica njegovega rojstnega mesta Edinburga. Alex Capus (1961), švicarski nemško pišoči pisatelj, ki zna na eni strani zapeljati s fatalno ljubezensko zgodbo *Léon in Louise* – ki je bila leta 2011 nominirana za ugledno nemško knjižno priznanje, prav dobro pa se je odrezala tudi v slovenskem prevodu – ali pa presuniti z mojstrsko izpisanimi literarnimi portreti v romanu *Švindler, špijonka in človek z bombo*, za katerega je bila njegova prevajalka Mojca Kranjc nagrajena s Sovretovo nagrado, nas v svojem literarnozgodovinskem potopisu *Popotovanja v soju zvezd* popelje bliže k odgovoru na to vprašanje, saj preuči dostopne vire, obiše ključne lokacije in s svojo prepoznavno jezikovno izpiljenostjo ustvari napeto ter vznemirljivo zgodbo o večnem iskanju takšnih in drugačnih zakladov. > SAMO RUGELJ

V objemu poti

Rado Sluga

Mladika, 2017, m. v., 147 str., 15 €

Rado Sluga, Koprčan, ki se ima za Brkinca, v svojem knjižnem prvencu *V objemu poti*, nekakšni mešanici avtobiografskih utrinkov in popotnih opazanj, pred nami razstavi svoje (popotniško) življenje. Večino knjige nas

vodi dvotirno, saj pred nami niza svoje potovalne prigode, od bližnjega vzhoda do Južne Amerike, vmes pa natresa poudarke svojega odraščanja in mladostnega življenja. Zadnji del je posvečen samo pohodniškemu potepanju, dvema romanjema do Santiaga, med katerima se Sluga kaže kot pronicljivi opazovalec dogajanja tako okoli sebe kot tudi v sebi. Umirjena knjiga s pripovedjo, ki sporoča, da je življenje vseskozi tudi takšno ali drugačno potovanje. > SAMO RUGELJ

Camino De Santiago

Ivan Kapetanović

V. B. Z., 2017, t. v., 336 str., 19,90 €

Kapetanović je že nekajkrat romal proti Santiagu, za tokratni projekt pa si je Camino omislil v malce drugačni, precej izvirni pohodni obliki. Do »konca sveta«, torej Finisterra, morske obale vzhodno od Santiaga de Compostele, se je odpravil prav od doma, iz hrvaške Lećevice, od koder je pot do Camina ter potem do konca romanja opravil v dveh etapah, ki sta skupaj nanese 83 dni in skoraj tri tisoč kilometrov. Pričujoča knjiga je reportaža s tega pohoda (Kapetanović je s prijateljem pohod na več mestih opravil tako, da je bil po nekaj dni stacioniran na neki lokaciji, potem pa se je od tam vozil na posamezne etape) in je izjemno bogato opremljena tudi s fotografskim gradivom (tega je prispeval njegov prijatelj, znani alpinist Stipe Božić). Rezultat je reprezentativna monografija, iz katere le sem ter tja zasije tudi spoznanje, da tak dolgotrajni pohod s seboj prinese tudi mnogo neprijetnosti in težav, ki jih lahko premaga le vzdržljiva in neustrahna oseba. > SAMO RUGELJ

Ob vratih, široko odprtih v vroče poletje, se pri Bralnem društvu Slovenije zaziramo v preteklost in prihodnost.

Od septembra do septembra ... z Bralnim društvom Slovenije

Na prireditvi v knjigarni Konzorcij smo se lani v novo šolsko leto zavihтели na gugalnici z **Milanom Deklevo** in **Ano Barič Moder**. Nihali smo med izvirnimi in prevodnimi besedili, osrednja tema pogovora pa je bil lanski slavjenec **Roald Dahl**. Iskriava gosta sta z nami delila svoje prevajalske in bralne izkušnje, še zlasti pa zavest o tem, kako močno orodje so prave besede na pravem mestu – in kako imenitno se je z njimi tudi poigrati.

***

Mednarodni dan pismenosti 2016 smo preživel v Gorjanskem, kjer nas je gostila Nadja Mislej Božič iz naše primorske podružnice BDS v sodelovanju z Društvom Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras, Vaško skupnostjo Gorjansko in Zavodom dr. Karla Štreklja Gorjansko. Prebirali smo pokrajino in zapise, ki jih v njej puščajo ljudje, prisluhnili smo sočnim pripovedim, strokovnim razlagam in se dodobra naučili sonca in domačih kulinaričnih dobrot. Odločitev, da se vsako drugo leto srečamo tudi zunaj Ljubljane, se je pokazala za pravilno. Po obisku Šentruperta leta 2014 in po lanskem kraškem doživetju vemo, da se bomo tudi 8. septembra 2018 podali na obisk v podružnico. Boste z nami?

***

Omeniti moramo tudi **Knjigovanje 2017**. Društvo slovenskih pisateljev je v sodelovanju z »bralno deteljico«, Bralnim društvom Slovenije, Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS ter IBBY-jem Slovenija letos že tretjič pozvalo malčke v vrtcih in šolarje širom Slovenije in v zamejstvu, da izdelajo ročno lutko ali marioneto svojega najljubšega slovenskega knjižnega junaka. Pod skrbnim očesom mentorjev in mentoric so oživel Dječek, Marsovčki in Zvezdica Zaspanka, Brdavs in Ceferin, Mojca Pokrajculja in Mici iz 2.a, Bogdanka in Muca Copatarica, prismukala sta se Perkmandeljč in Maček Muri. Z vsemi in še z drugimi se boste lahko srečali na jesenskem knjižnem sejmu – vabljeni!

***

Poletje bo živahno: Madrid bo julija gostil **XX. evropsko konferenco o pismenosti** in tja odhajajo tudi slovenski strokovnjaki. Konferenca bo potekala v španščini in angleščini, teme bodo raznolike, kot je danes pisana spreminjajoča se družba. V eni zmed sekcij bo svoje načrte predstavil ELINET – vodstvo lani zaključenega evropskega projekta namreč želi vzpostavljeno mednarodno sodelovanje ohraniti živo tudi v prihodnje. V programu konference še posebej izpostavljamo okroglo mizo, posvečeno povezovanju in sodelovanju na globalni ravni, s sodelujočimi strokovnjaki iz UNESCO in zveze FELA, ter podelitev nagrade Mednarodne zveze za pismenost (ILA): letos jo bo prejelo Bralno društvo Hrvaške za programe branja, namenjene zapornikom in njihovim otrokom. Hrvaškim kolegom iskreno čestitamo!

***

In kaj prinaša jesen? **Mednarodni dan pismenosti 2017** bo Bralno društvo Slovenije obeležilo s posvetom. Letošnja tema je nedvomno zanimiva: **E-gradiva kot bližnjica do uspeha?** Že vprašaj na koncu naslova nakazuje, da bodo strokovnjaki temo pretresali z več zornih kotov in kritično. O raziskavah na področju branja tiskanih in elektronskih virov, o tem, kaj kažejo bralne in založniške statistike, pa o psiholoških perspektivah in o praktičnih izkušnjah pri učenju in poučevanju z e-gradivi bodo med drugimi spregovorili Miran Hladnik, Miha Kovač, Fani Nolimal, Sonja Pečjak in Urška Perenič. Poiščite program in prijavnico na <http://www.bralno-drustvo.si/> in se nam pridružite!

Bralno osvežujoče poletje vam želi Bralno društvo Slovenije!

Mladinski pisatelji, založniki, uredniki, ki svojim mladim bralcem zaupajo in jih jemljejo resno, pripravljajo zanje tudi zahtevnejše eksistencialne in problemske teme, ki ne prinašajo le zabave, humorja ali srečnih koncev. Z njimi brez sprenevedanja opozarjajo na zaskrbljujoče stanje sodobnega sveta, v katerem ni vse tako, kot se kaže na prvi pogled, in razkrivajo resnico, ki je skrita pod površjem. Dobronamerni odrasli, ki jim je mar za mlade ljudi, zato ne bodo oklevali z razkrinkavanjem videza, ki ga sodobna družba tako časti in obranja. Takšna literarna in poučna dela zahtevajo poglobljeno kritično branje in izmenjavno mnenj, zato bo radodarneje odmerjen počitniški čas morda pravi, da se lotite branja.

RESNICA NAVIDEZNEGA

RUBRIKO PRIPRAVLJA:
mestna knjižnica ljubljana

BEZLAJ, Jiři: Evangelij za pitbule. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2016. (Nova slovenska knjiga)

Evangelij za pitbule je boleče odkritosrčen mladinski roman, čeprav se je avtor (upokojeni profesor umetnostne vzgoje na bežigrjski gimnaziji) oznaki »mladinski« iz previdnosti raje odpovedal: »/.../ če bi to knjigo skušal predstaviti kot mladinski roman, bi me razjarjene matere verjetno linčale« (Delo, 6. 8. 2016).

Izzivalen je že sam naslov, ki povezuje na prvi pogled dva težko združljiva pojma. Beseda evangelij izhaja iz grške besede euangelion, kar dobesedno pomeni dobro oznanilo (Etimološki slovar), v SSKJ tudi Kristusov nauk oziroma krščansko vero. V tej neobičajni povezavi z »nevarnimi« psi pa lahko besedo evangelij razumemo kot sopomenko za osnovna, vodilna načela (SSKJ). Vsekakor bralec ob naslovu upravičeno pričakuje, da bo avtor postavil v ospredje krščansko ali vsaj »osnovno človeško etiko«.

Vendar ni tako. Delo postavi v ospredje skupek na videz razdrobljenih in nepovezanih prvoosebni pripovedi, ki jih težavna srednješolka Koka izpoveduje tik pred zrelostnim izpitom svojemu odraslemu poslušalcu in s tem kot v psihoterapevtski obravnavi tudi sami sebi. Na prvi pogled je romaneskna struktura nametana na kup ali kakor pravi Koka: »Toliko je tega in na videz ni prave logike ali rdeče niti, ali kako se že reče temu« (str. 4), a pozorno branje razkrije, da je vsaka od zgodb premišljeno in učinkovito vključena v celoto in da ima v njej svoje natančno določeno mesto.

V katero smer bo avtor zapeljal pripoved, se razkriva počasi in postopoma, z nekaj presenetljivimi preobrat. Tisto, kar se na začetku zdi bistveno, se kasneje izkaže za obrobno in obratno. Kokine pripovedi odmerjeno ostrijo pogled na njeno kontroveržno osebnost pa tudi na svet, v katerem živi (sošolce, starše, širšo družbeno skupnost in njene institucije, šolo, kulturo, zdravstvo, Cerkev, politiko, gospodarstvo ...). Avtor bralcu pri tem ne olajšuje branja in se ne trudi, da bi ga obvaroval pred številnimi ekscesnimi prizori iz življenja najstnikov pa tudi odraslih (nasilje med vrstniki, razuzdana spolnost, drogiranje, spolne zlorabe, problematični odnosi v družini, samomor, gospodarska kriza ...), in ob tem ravnodušno povozu morebitne bralčeve pomisleke glede vzgojnosti. Celo več.

Že takoj na začetku ga doobra zombardira s kvantaškim širokoustenjem cinične srednješolke, ki se teatralno pripravlja na svoj, kot se kmalu izkaže, neuspeli samomor. Čeprav se Koka zaveda svojega burkaštva, pa se tudi v resnici znajde v posebnem psihičnem razpoloženju gnusa nad sabo: »Jebemti, punca, kaj sploh delaš na svetu z vsem tem smrdljivim gnojem v podzavesti!« (str. 46), ki močno načne samopodobo »najboljše zajebantke daleč naokrog«. Prav zaradi Kokinih lucidnih uvidov na način: »Veš, lažje se mi je zafrkavati, kot pa opisovati, kako sem se takrat počutila« (str. 8) bralec do konca romana željno pričakuje odrešujoči preobrat Kokinih nihilističnih stališč, a se to ne zgodi. Prav nasprotno. Avtor bralca v sklepnem delu romana brutalno potunka v streznitev s Kokinimi lastnimi besedami: »In jaz? Ah, ne sprašuj! Isto sranje kot vedno. Po nava-di krastača, skoraj nikoli metulj.« (str. 111)

Iz povedanega razberemo, da Koka ni monoliten literarni lik. S svojo gostobesednostjo, polno vulgarizmov, pikrih pripomb, zbadljivk, prezira in cinizma, vzdržuje navidezno integriteto, ki ji dviguje ugled med

vrstniki: »Dobro, Koka, ti imaš največji gobec na Balkanu po drugi svetovni vojni ...« (str. 69) Z zgodbami, izmišljijami in lažmi Koka širi svoj posmehljivi pogled na svet, kot da gre za stand up komedijo, svojo skrito podobo (nemoč, sram, dvom, žalost, jezo, zavist in bolečino) pa potiska v ozadje: »Spet nakladam o čisto drugih stvareh, kot bi morala.« (str. 24) Tisto, kar kljub njeni trdno zgrajeni neprebojnosti ostaja nedotaknjeno, je jezik literature, poezija: »Ko sem jo brala, se je vse rušilo v meni, odpirali so se takšni temni prepadi, za kakršne si ne bi nikdar predstavljala, da jih nosim v sebi.« (str. 84)

Avtor svoj romaneskni prvenec v celoti gradi na konceptu dvojnosti: videzu in resničnosti. Prvo izhodišče se kaže v kričeči očitnosti, drugo kot prikrita resnica navideznega. Poslušalcu (in bralcu) ostaja slednje prikrito do ključnega preobrata, smrti Kokinega očeta, zaradi katere se vse, kar je bilo povedano prej, prikaže v novi luči in spremeni pozicije literarnih likov iz vidnih v obrobne in obratno.

Z navideznim in resničnim se v svojih pripovedih sooča tudi Koka. Ne samo kot raziskovalka svoje duševne pokrajine, polne presenetljivih nasprotij, tudi ob najbližjih, ki se ji počasi razkrivajo v vsej svoji kompleksnosti (verna in sočutna prijateljica Maca, anarhistični sošolec Jan, zapita profesorica kemije, njen zgubarski oče ...). Vsi in vsakdo ima svojo skrito plat in vse je v resnici drugače, kot se kaže na prvi pogled.

Zato lahko upravičeno posumimo, da Kokina zgodba v romanu pravzaprav ni najpomembnejša.

Avtor jo namreč spretno vkomponira v širše družbeno dogajanje, v pripoved o sodobni slovenski družbi. Razkriva, kako pomen videza, materialna preobledenost in moralna podhranjenost (hlastanje po uspehu, tekmovalnost, konformizem, dvoličnost) prodirajo v vse pore njenega življenja. Tisti, ki se znotraj prevladujoče moralne drže še odločajo na podlagi človečnosti in vesti, denimo Kokin oče, pa postajajo odvečni in nevidni.

Koka se trudi ponotranjiti prevladujoče družbene vrednote in jih sprejeti za svoje, prav kakor njena mama, ambiciozna in uspešna menedžerka »Grebem se kot pitbul, prav kakor pitbul ...« (str. 75), a ji to ne uspe v celoti. Čeprav ostaja do konca hladna in prezirljiva do svojega nepomembnega očeta, razume, da je prav njegova moralna drža skrita resnica, ki bi jo lahko preobrazila. Ali s Kokinimi besedami: »Ja, klinec, prav zato sem ga prezirala, ker sem mu tako presneto podobna.« (str. 74.) A glede tega ne ukrene ničesar.

Na videz torej nič novega, razen tega, da nam pisatelj na koncu izmakne še protagonistko in ji nameni stransko vlogo.

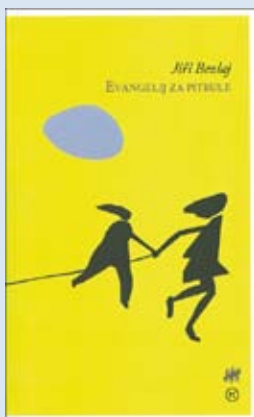
Tisto, kar ostaja kot simbol tega izginotja, je popolna družbena izprazenost, kjer so metulji redki. Tako pisatelju (in z njim bralcu) ne preostane nič drugega kakor upanje (ali skrita »molitev«) za mlade, da se bodo znali odločiti drugače.

Opozarjam na še nekaj knjig iz preteklega založniškega leta, ki tako kakor *Evangelij za pitbule*, razkrivajo dvojnost resnice in videza v mladinski literaturi, tako poučni kot leposlovnji.

SVETINA, Peter: Molitvice s stopnic. Ilustrirala Ana Zavadlav. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2016. (Knjižnica Čebelica; 448).

BROOKS, Kevin: Dnevnik iz bunkerja. Prevedla Meta Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2016. (Zbirka Bisernice).

VAROUFAKIS, Yanis: Ta svet je lahko boljši: kako sem hčeri razložil gospodarstvo. Prevedla Jelena Isak Kres. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2016. (Zbirka Najst).

Knjiga, s katero se ubraniš škratov in razrešiš skrivnost škratje pisave

Slikanica *O pastirjih in škratih s Krvavca* je napeta pripoved o dveh pastirčkah, ki prvič sama paseta svojo čredo na Krvavcu. Ni jima lahko, saj ju poskušajo s planine na vse načine pregnati zoprni pastirski škratje. Kaj le škratje skrivajo na gori, da so tako neusmiljeni do pastirjev? Bosta pastirčka zmogla dovolj poguma in se postavila po robu škratji nadlogi? Zgodba o pristnem pastirskem življenju in divji naravi gora.

Slikanica, ki je zaživela v gozdovih in pašnikih Krvavca

Ste že slišali, da na Krvavcu rogovilijo pastirski škratje? Nad planino so poslali škratji urok in od tedaj je na gori vse narobe! Nova **pravljíčno-doživljajska pot** vas popelje skozi gozdove in prostrane pašnike Krvavca ter vas nahrani z diš jemačimi razgledi. A kako šele razburka vašo domišljijo! Podajte se na lov za biseri ajdovskih deklic, obišcite Škratov vrt, izkusite življenje v Pastirski bajti in prisluhnite Gori zvokov! Kdor dobro opazuje in začuti naravne lepote Krvavca, ta bo na poti z lahkoto razrešil čarobni izrek, ki prežene škratji urok in pomaga pastirjem. Na koncu pa vas čaka prava pastirska nagrada!

Pot pastirskih škratov na Krvavcu je pravljíčno doživetje za vso družino!

Od 9. julija na Krvavcu!

Pot pastirskih škratov na Krvavcu

škratelje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Spletna punca na svoji poti

Zoe Sugg

prevod: Ida Sternad

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 304 str., 10,90 €

Po najstniških uspešnicah *Spletna punca* in *Spletna punca na turneji* je tu tretji roman Zoe Sugg, na internetu zaradi njenega kanala YouTube ter bloga o lepoti in stilu bolj znane pod imenom Zoella. Prikupna mladenka nas s svojim razigrano mladostnim stilom pisanja znova potegne v vznemirljivo življenje sedemnajstletne blogerke Penny, ki je po viharnih ljubezenskih, prijateljskih, družinskih in medijskih zapletih ter neuspešni evropski turneji z novim šolskim letom pripravljena na nove začetke. Priložnost se ima izkazati kot dobra prijateljica, ko stoji ob strani svojemu prijatelju Elliotu, ki se spopada z družinskimi težavami, ter novi znanki Posey, ki premaguje strah pred nastopanjem v javnosti. V njeno življenje se vplete tudi privlačni Callum, s katerim ju družijo ljubezen do fotografije, vendar Penny še ni prebolela Noaha ... Ali je on pozabil nanjo? > PIA MARINCELJ

Ostanki poletja

Tamara Bach

prevod: Alenka Novak

Družina, 2017, m. v., 110 str., 16,90 €

Pusto in osamljeno poletje po nenavadnem spletu naključij združi sedemnajstletno Louiso in trinajstletno Jano, katerima to leto okoliščine niso naklonile razkošnega dopusta na raj-

skih plažah ali potepanja po tujih mestih. Louisa se poleg poletnega dela v pekarni, raznašanja časopisov in skrbi za babičino psičko pripravlja na vozniški izpit, Jana pa osamljeno tava naokoli, v senici tragedije svojega brata, ki v bolnišnici leži v komi. Usmiljeni poletni veter pa tudi v domače mesto prinese nekoliko počitniške magije, ki težavam odvzame težo in vsakemu ponudi možnost brezskrbnega čarobnega doživetja, trenutkov, ko je dovoljeno pozabiti na vse, pretrgati vezi z vsakdanom in postati kar koli. Ko si lahko privoščiš biti še malo otrok, četudi odraslost že trka na vrata. Rahločutni prozni dragulj je utrinek iz življenj dveh deklet, tok njunih misli. Avtorica je za svoj prvenec *Punca z Marsa* prejela veliko odobravajočih kritik in nemško nagrado za najboljši literarni prvenec. > PIA MARINCELJ

Absolutno resnični dnevnik Indijanca s polovičnim delovnim časom

Sherman Alexie; ilustracije: Ellen Forney; prevod: Andrej E. Skubic

Mladinska knjiga, zbirka Odisej, 2017, t. v., 255 str., 27,96 €

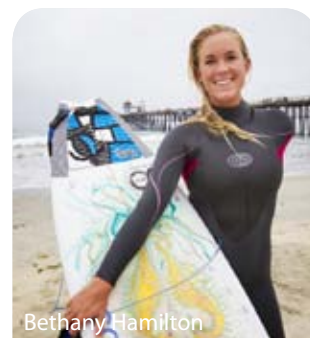
Štirinajstletniki imajo pogosto že dovolj težav sami s sabo, s svojim odrasčajočim telesom, prvimi zaljubljenostmi in vsem kar spada v to obdobje, če pa živijo v revnem, od boga zapuščenem indijanskem rezervatu, skupaj s še bolj revno in na pol zapito družino, talentirano, a nesamozavestno sestro, neustrašno babico in podivjanim prijateljem, so lahko ta leta prava nočna mora. A Junior, Arnold Spirit, pripovedovalec zgodbe, se nekega dne odločno upre ustaljeni usodi vegetiranja v rezki (kot rezervatu rečejo mulci) in se vpiše v »belsko« srednjo šolo v bližnjem mestecu. Tam seveda vladajo popolnoma drugačne razmere, otroci ne hodijo lačni v šolo, njihovi straši ne popivajo in se ne

Deskarka z dušo

Bethany Hamilton

prevod: Klementina Logar

Družina, 2017, m. v., 181 str., 16,90 €

Nekega zgodnjega jutra, ko je trinajstletna Bethany Hamilton v mirnem havajskem zalivu s prijatelji pljuskala na svoji deski in čakala primerne valove za srfanje, so orjaške

čeljusti štirinapolmetrskega tigrastega morskega psa v nekaj sekundah odgriznile njeno levo roko in velik del deske. Izgubila je več kot polovico svoje krvi in samo hitrim reakcijam svojih najbližjih prijateljev se lahko zahvali, da ni tistega jutra izkravela. Kako lahko obetavna najstnica preživi napad morskega psa, ki ji je poleg odgriznjene levece poskušal odnesti tudi tako zaželeno deskarsko kariero? Pred nami je iskrena pripoved mlade borke, ki se je že kmalu po operaciji odločila, da ji morski pes ne bo zlomil duha in bo nadaljevala svojo začrtano pot. Danes sodi med najboljše profesionalne deskarke na svetu, njena zgodba pa je navdih za premagovanje tudi najtežjih ovir, kadar te vodi srce. Po knjigi je bil posnet tudi istoimenski film. > RENATE RUGELJ

Samo ljubezen

Sverre Henmo

prevod: Darko Čuden

Zala, 2017, t. v., 102 str., 21,99 €

Na prvi (in tudi drugi) pogled čisto običajni dnevi norveškega najstnika Jonathana so prepleteni z vsakdanjimi šolskimi težavami, bratskimi pretepi, jezo učiteljev, bolj ali manj posrečeni glasbenimi podvigi in nerodnimi ljubezenskimi poskusi. »Kaj pomeni, da s kom hodiš? Kako je to? Zakaj se temu sploh tako reče? Saj ne hodiš z nekom, če prej nekaj časa nisi hodil z njim ...« in podobni nesmisli se usujejo mlademu junaku iz ust, ko simpatična sošolka pri njem preverja govorice, ki krožijo po razredu. Zgodbe priljubljene norveškega pisatelja (1968), ki zna precej natančno pogledati v najstniške glave, so bile prevedene v več jezikov in zanje je prejel tudi nekaj pomembnih nagrad. > RENATE RUGELJ

pretepajo, nosijo lepa oblačila, trenirajo košarko in uporabljajo nove učbenike. Junior sicer skoraj izgubi najboljšega prijatelja in njegovo pleme mu ob neki košarkarski tekmi, ko si nasproti stojita njegova nova in stara šola, dobesedno obrne hrbet, a najde tudi nove prijatelje in veselje do knjig in znanja v njih. Večino časa se sicer počuti razdvojenega, v rezki kot izobčenec in v šoli kot tujec, a vseeno kmalu ugotovi, da svet sploh ni razdeljen na plemena. Ne deli se na črno in belo, na Indijance in belce, ampak samo na ljudi, ki so kreteni, in na ljudi, ki to niso. Ameriški avtor indijanskih korenin je zgodbo pobral kar iz svojega otroštva in zanj prejel številne nagrade, prepričana pa sem, da bo »sedla« tudi mnogim slovenskim bralcem. > RENATE RUGELJ

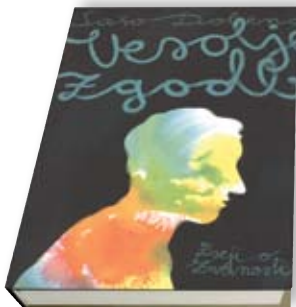

Vesolje zgodb; Eseji o znanosti

Sašo Dolenc

Kvarkadabra, 2017, m. v., 316 str., 19,99

Od genov do zvezd, zadnja knjiga najbolj izpostavljenega popularizatorja znanstvene misli pri nas Saša Dolenca, je letos prišla v roke približno tisoč zlatim bralkam in bralcem, šolarjem torej, ki so vseh devet let osvajali bralno značko. V novi knjigi *Vesolje zgodb*, ki jo izdaja avtorjeva matična založba Kvarkadabra, sicer ne dobimo zgodb o vesolju, pač pa navidezno razpršene eseje, zgodbe in anekdote, ki jih avtor zasnuje na podlagi najnovejših poljudnoznanstvenih knjig, člankov in osebnih izkušenj. Vedno nove zgodbe že več kot desetletje nastajajo kot odziv na aktualne družbene in znanstvene orehe, ki jih je treba streti ali pa jih je znanost nedavno osvobodila njihove trde lupine. Razdelki ponujajo nadvse sveže teme: Družba (Lažne novice, Algoritem, ki napove sodbo sodišča), Ljudje (Kemik, ki je nahranil človeštvo in iznašel kemično orožje), Možgani (Kako deluje placebo, Biologija etike, Genetika zločinskega uma), Človeštvo (Rojstvo temačnega interneta), Telesa (Odkritje nove človeške vrste, Kdo je lastnik celic in genov našega telesa?) in Atomi (Kakšen bi bil svet brez fosilnih goriv). Sodobna znanost, ki jo lahko razumemo. > ŽIGA VALETIČ

Skrivni dnevnik za fante

ilustracije: D. Diaz, O. Delabarre; prevod: Špela Žakelj

Učila International, 2017, t. v., 144 str., 9,99 €

Življenje je polno razburljivih dogodivščin in novih priložnosti, ki jih je treba izkoristiti! Tako nekako razmišlja Tim Žedal, osrednji lik tega dnevnika za fante, ki s svojimi namigi in nasveti mladega bralca takoj navduši in osvoji. Bralec bo v njem našel obilo zabavnih testov, ob pomoči katerih bo lahko ugotovil, ali je po duši raziskovalec, športnik, pustolovec, vohun, svetovljan ali še kaj drugega, nato pa mu, da bo svoje osebne lastnosti še bolj izpilil in izkoristil, Tim natrosi številne nasvete o obnašanju, zdravem življenju, organiziranosti dela ter še in še. Zabavno, obenem pa tudi poučno branje (predvsem) za fante prvega in drugega triletja osnovne šole, ki želijo nekatere svoje skrivnosti deliti le s svojim dnevnikom. In ta je zares nekaj posebnega! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Otroška enciklopedija

o dinosavrih in predzgodovinskih živalih

prevod: Vojko Šinigoj

Grlica, 2017, t. v., 256 str., 27,95 €

Bogata in privlačna enciklopedija mlade radovedneže popelje daleč v razburljivo preteklost, ko so naš planet še naseljevali dinosavri in druge nadvse nenavadne živali. V knjigi je z več kot 1000 barvnimi ilustracijami, opisi, dejstvi in zanimivostmi predstavljenih 350 najbolj osupljivih živali iz pradavnine: od rib, dvoživk, zgodnjih plazilcev, dinosavrov, sinapsidov in prvih sesalcev vse do človeka. Enciklopedijo je uredil dr. Douglas Palmer, pisatelj in akademik, ki poučuje na univerzi Cambridge in je avtor več knjig s področja znanosti, zlasti geologije in prazgodovine. > PIA MARINCELJ

Poletno branje – tudi za najstnike

Tamara Bach

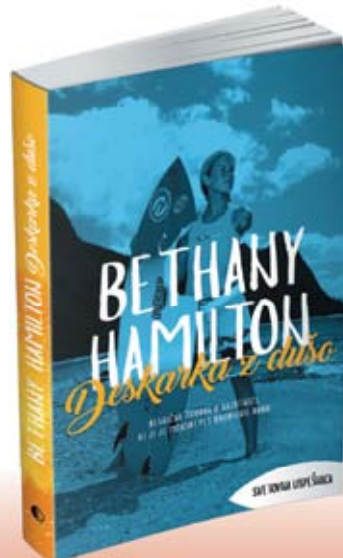
Ostanki poletja

Skupaj se smejita, odideta na izlet in lažje pozabita na skrbi in starše, ki se ne pogovarjajo več, ki so prezaposleni z davčnimi napovedmi, pokojninskimi zavarovanji in preventivnimi pregledi. Poletje ima tisoč in ena vrata. In ta vrata so na prepihu, ker je vroče. Ker poleti si lahko vse, kar hočeš.

Bethany Hamilton

Deskarka z dušo

Resnična zgodba o najstnici, ki ji je morski pes odgriznil roko

Deskarki Bethany Hamilton je leta 2003, ko je imela 13 let, morski pes odgriznil levo roko. Izgubila je kar 60 odstotkov krvi in skoraj umrla.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Kitov vrt

Toon Tellegen

ilustracije: Annemarie van Haeringen
prevod: Katjuša Ručigaj
Miš, 2017,
t. v., 55 str., 25,95 €

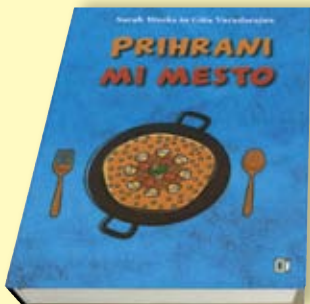
Sredi prostranega oceana živi kit, velik in svoboden, ima vse, kar si želi, le majhen vrt mu manjka, da bi bil zares srečen. Kit z vrtom? Seveda, na hrbtu bi ga nosil, takega s klopco za obiske, vrtno lopo, cvetočim grmovjem, sončnicami, hortenzijami in z grmičjem. Na sredi pa bi bila njegova fontana. Zato piše kobilici, ki zbere vse potrebščine in do srede oceana z ladjico pritovori goro vrtnarskih pripomočkov ter začne ustvarjati krasen vrt, na katerem uživajo vse živali, no, skoraj vse. Osupljivo slikanico z vedrimi ilustracijami odlikujejo preprosti in humorni stavki ter ganljiv zaključek. > **BETI HLEBEC**

Prihrani mi mesto

Sarah Weeks,

Gita Varadarajan

prevod: Tamara Kranjec
Skrivnost, 2017,
t. v., 200 str., 23,90 €

Če danes na svoji šoli veljaš za velikega frajerja med sošolci, si priljubljen pri učiteljih in te imajo vsi nesporno za bistrega učenca, to še ne pomeni, da boš enak status lahko ohranil tudi na novi šoli, je kruto spoznanje dvanajstletnega Ravija, ki se je s svojo družino iz Indije preselil v majhno ameriško mesto. Na tamkajšnji šoli veljajo drugačna pravila in zaradi čudnega naglasa in drugačnih pravil obnašanja Ravija pošljejo k učiteljici za dopolnilni pouk. Dopolnilni pouk? Tega obiskuje vendar samo Joe, visokorasli, vase zaprti fant, ki ima težave s koncentracijo, moti ga hrup in velja za razrednega tepčka. Ravi je razočaran in potr, a kmalu spozna, da se razrednemu nasilnežu lahko upreta le skupaj. Prvi teden v novi šoli se tako kljub slabemu začetku kar lepo konča. > **BETI HLEBEC**

To je žoga

Beck & Matt Stanton

prevod: Gaja Kos
Miš, 2017, t. v., 35 str., 21,95 €

Starši imajo po navadi prav – vendar ne tokrat. To ni povsem običajna slikanica, saj se starši (kot bralci) ves čas motijo, seveda v strašansko veselje otrok, ki jih ves čas popravljajo. Pri tem pa se med njimi povsem spontano plete dialog ter ohranja otrokova pozornost (otrok je aktivni poslušalec). Izvirno zasnovana zgodba s preprostimi ilustracijami, namenjena predšolskim otrokom, zelo nevsiljivo in hkrati zabavno spodbuja učenje likov, živali in drugih podob, barv ter čustvenih razpoloženj, s prepoznavanjem napak pa drami otrokovo domišljijo in krepki kritično mišljenje. Na prvi pogled zelo preprosta ideja, ki pa (preverjeno) še kako deluje. > **KRISTINA SLUGA**

Skrivni gozd

Jure Jakob

ilustracije: Anja Jerčič Jakob
Miš, 2017, t. v., 33 str., 24,95 €

Odlična slikanica, v kateri sta ustvarjalne moči združila pesnik Jure Jakob in njegova žena, akademska slikarka Anja Jerčič Jakob, je pravi navdih za mlade bralce. Popelje jih tja, kamor vodi zavita cesta, in to nič manj kot v skrivni gozd, kjer živijo nadvse zanimive živali – gozdne, pa takšne, ki tja zahajajo le na obisk, in seveda pravljичne; ne nazadnje smo v skrivnem gozdu. Kaj torej počneta zajec Dane in velik važič maček Oton, je močerad res najbolj skrivna žival in mravlja hitra kot motorist, pav čisto zares pije kakav in ali v gozdu res prebivata kraljica kača in lažnivi gozdni škrtat? Vse to (in še več) izveste, ko prestopite prag skrivnega gozda. > **KRISTINA SLUGA**

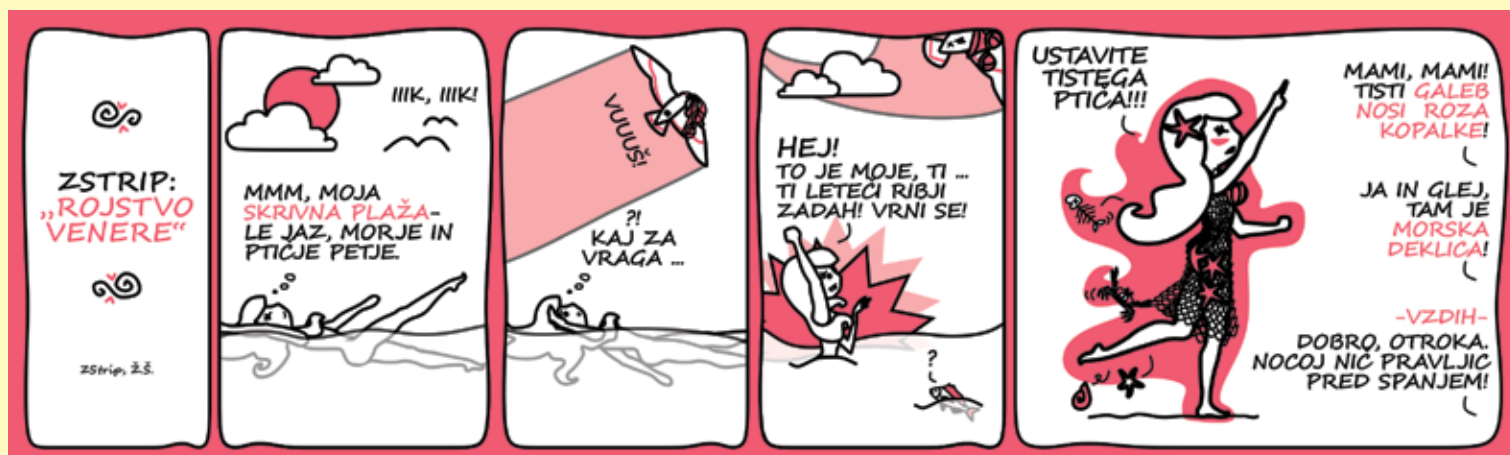
Zvezdogelca

Nataša Vertelj

Pivec, 2017, t. v., 28 str., 17,90 €

Lira je posebna deklica, ki ob večerih, ko se prosojne zavese na njenem oknu zasvetlikajo v zlatem odsevu zvezdic, pogleduje skozi okno in si želi družbe nekoga, ki bi se z njo pogovarjal o stvareh, ki jo zanimajo. Želi si, da bi lahko z neba utrgala eno samcato drobno zvezdo, ki bi ji osvetljevala sobo in klepetala z njo, ko ponoči ne more zaspati. Liri se uresniči jo sanje, ko majceni zvezdi Zvezdogelci komet nastavi nogo, zvezdica se spotakne in pade prav na Lirino okensko polico. Končno se Lira lahko z nekom pogovarja o skrivnostih vesolja, zvezdica pa jo odpelje tudi na pravo potovanje po Mlečni cesti! Čudovita slikanica za male sanjače, mislece in navdušence nad vesoljem. > **PIA MARINCELJ**

O pastirjih in škratih s Krvavca

Uroš Grilc

ilustracije: Gorazd Vahen

Škratelj, zbirka Škratolovščine, 2017, t. v., 28 str., 12,95 €

Uroš Grilc se je iz nekdanjega ministra za kulturo v tandemu z ilustratorjem Gorazdom Vahnem hitro prelevil v plovovitega ustvarjalca (in založnika) škratjih zgodb za otroke, ki so vezane na slovenske kraje in tradicijo. V njegovem prvcu *Mali plac* so škratje povzročali razdejanje na Ljubljanskem barju, tokrat brezsrarnni razgrajči zavzamejo čaroben planinski svet Krvavca. Mali hudobneži se poigrajo z Lučko in Ažbetom, ki prav tega dne prvič sama za tri mesece žene živino v gore. Pastirska bajta, v kateri naj bi ta čas bivala, ju pričaka razdejana in že naslednje jutro se živina čudno obnaša, povrhu vsega pa čez čas skrivnostno izgine krava Cika. Ko mlada pastirca spoznata, kdo jima jo je zagodel, planino zajame strašna nevihta – kadar škratje zaslišijo svoje ime, privrejo na planino z vseh koncev in uganjajo najhujše hudobije. Še dobro, da obstaja predmet, s katerim jih je moč ugnati! Nekaj, kar bi moral imeti vsak pastir vedno pri roki ...

Slikanica, ki oživlja slovenske legende in krepi nacionalni ponos ter nas vrača v čas Kekca in Pastircev, je opremljena z zemljevidom in škratjo abecedo ter je kot nalašč za burjenje otroške domišljije in odlična spremljevalka ob izletu v gore, še najbolje po *Poteh pastirskih škratov na Krvavcu*, kjer bodo od 9. julija naprej odprli pravljlična doživetja za vso družino. > **PIA MARINCELJ**

Prikazni ne potrkaajo na vrata

Eulàlia Canal

ilustracije: Rocio Bonilla; prevod: Veronika Rot

Celjska Mohorjeva družba, 2017, t. v., 39 str., 19,50 €

Se ti je že kdaj zgodilo, da si našel popolnega prijatelja in z njim postal nerazdružljiv, nato pa se je želel v vajino družbo vključiti še nekdo tretji? Si ga povabil zraven ali si iz ljubosumja želel obdržati prijatelja le zase? S takšno situacijo se

soočita najboljša prijatelja medved in svizec, ko nekega dne medved k igri povabi še gosaka. Svizcu ni prav nič do tega, da bi svojo zabavo z medvedom delil še s kom, zato se skuša gosaka znebiti z zvijačo, njegova zgodba o prikaznih pa na koncu doseže ravno nasproten učinek. Čas, preživet z najboljšim prijateljem, je res nekaj posebnega, a včasih je v večji družbi lahko še bolj zabavno. > **PIA MARINCELJ**

Ura je na morje šla

glasba: Tomaž Habe; besedilo: Ivan Sivec; ilustracije: Zvonko Čoh

Mladinska knjiga, 2017, t. v., 27 str. + CD, 24,94 €

Za slikanico z razigranimi (*Ko zažvižgam si*), poučnimi (*Jabolko na dan*) pa tudi aktualnimi pesmicami (*Tudi jaz bom Peter* o Petru Prevcu) je besedila napisal pisatelj Ivan Sivec, uglasbil jih je skladatelj Tomaž Habe in s hudomušnimi ilustracijami opremil Zvonko Čoh – ustvarjalne moči so torej združili moške, ki jih naši otroci že dobro poznajo. Za nameček sta knjižici priložena še zgoščenka z vokalno-instrumentalnimi izvedbami pesmic, ki jih izvaja Otroški pevski zbor osnovne šole Franca Lešnika - Vuka iz Slivnice pri Mariboru, in partiturni zapis za glas in klavir. > **KRISTINA SLUGA**

Skrivnostni gozd

Polona Kunaver Ličen; ilustracije: Anja Kranjc

Narava, 2017, t. v., 49 str., 14,90 €

Tri radovedne prijatelje nenavaden zvok z jase na robu gozda zvabi globoko v mrak visokih dreves. »Ke ke ke skip skip skip ki ke uakouako ke ke,« se oglašča skrivnostno bitje. Le kdo bi lahko to bil? Na poti skozi gozd se prijatelji sreču-

jejo s številnimi prijaznimi živalmi ter občudujejo lepoto narave in tako premagujejo strah pred velikim gozdom. Tudi vas zanima, katera je nenavadna žival, ki jo iščejo Venó, Ruta in Oskar? Ilustracije Anje Kranjc v kombinirani tehniki (kolaž, voščenke, tempera ...) slikanico pomembno obogatijo in nas vodijo skozi čarobni svet, kjer je vsak prizor zaznamovan z določeno barvno shemo. > **PIA MARINCELJ**

Slovenski knjižni sejem

Države v fokusu:

22.–26. 11. 2017

cankarjev dom

Gospodarska zbornica Slovenije

Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev

Mestna knjižnica Kranj je nedavno praznovala svojo sedemdesetletnico. Ob tej priložnosti smo z Bredo Karun, sedanjo direktorico z dolgoletnim knjižničarskim stažem, opravili krajši pogovor o razvoju in posebnostih delovanja te knjižnice.

»Z množico akcij mladim vzbujamo veselje do branja, razumevanja in razmisleka o prebranem!«

Bukla: Lahko na kratko opišete svojo delovno kariero in njene poudarke?

Karun: Moja poklicna pot je že več kot 35 let povezana s splošnimi knjižnicami in ni ravno tipična. Pri svojem dolgoletnem knjižničarskem delu sem delala zelo različne stvari – začela sem kot knjižničarka informatorka, nabavljala in obdelovala sem knjige, nadaljevala z vpeljevanjem za tisti čas malo manj običajnih storitev, kot je borza dela. V času predsedovanja Sekciji za splošne knjižnice smo z ekipo pripeljali v knjižnice prvi elektronski vir IUS INFO in izpeljali morda najboljše vse slovensko promocijo splošnih knjižnic do zdaj, iz katere je zrasel vsakoletni dan splošnih knjižnic. Zasnovovala sem portal lokalne kulturne dediščine KAMRA, se povezala z Europeano, evropskim portalom kulturne dediščine in tam delovala v več komisijah in delovnih skupinah. Leta 2009 sem prevzela vodenje izjemno zanimivega programa Public Libraries Innovation Programme, ki je z donacijo fundacije Billa in Melinde Gates financiral projekte v splošnih knjižnicah držav v razvoju. Zapravila sem redno službo, ustanovila zasebni zavod Jara in se posvetila delu v mednarodnem okolju, obenem pa ostala ves čas v stiku s slovenskimi splošnimi knjižnicami prek Združenja splošnih knjižnic. Za različne ciljne skupine slovenskih knjižničarjev sem pripravila več projektov mobilnosti v knjižnice različnih evropskih držav in krona tovrstnih projektov je bil zadnji s pomenljivim naslovom Knjižničarji v svetu – čez planke nad zaplankanost. Svojo poklicno pot končujem kot direktorica Mestne knjižnice Kranj.

Bukla: Kako se je od začetka osemdesetih let, ko ste začeli delati, spreminil poklic knjižničarja?

Karun: Tako kot so se spreminjale knjižnice, se je spreminjal poklic knjižničarja. Rada citiram pisatelja Neila Gaimana, velikega zagovornika knjižnic, ki pravi, da je bil nekoč knjižničar tisti, ki je iskal bilko v puščavi, zdaj pa išče točno določeno drevo v pragozdu. Pri iskanju tega drevesa (informacije) si mora znati pomagati z različnimi orodji, med katerimi knjige niso več najpomembnejše. Neverjetna dostopnost in množina informacij dajeta vtis, da je zelo preprosto najti tisto pravo, ki se bo pokazala med prvimi desetimi zadetki na Googlu. Pa ni tako, poiskati verodostojne in relevantne informacije je zahtevna večšina, ki jo morajo danes obvladati knjižničarji. Sodobna splošna knjižnica je tudi prostor druženja in preživljanja prostega časa, kulture v najširšem pomenu, učenja, socialnega vključevanja in most med različnimi kulturami in generacijami. Knjižnice uvajajo storitve, ki zahtevajo nova znanja, ki močno presegajo ozko področje knjižničarstva.

Bukla: Mestna knjižnica Kranj, ki jo vodite, je nedavno praznovala sedemdeset let. Kakšna je zgodovina knjižničarske dejavnosti v Kranju?

Karun: Knjižničarstvo v Kranju je precej starejše od 70 let. Prva knjižnica je bila ustanovljena že leta 1863 kot del Narodne čitalnice. Ta se je leta 1907 osamosvojila in se od takrat dalje imenovala Ljudska knjižnica. Po vojni, leta 1947, pa je po nekajletnem mirovanju ponovno zaživela Ljudska knjižnica s fondom 18.000 knjig in zagotovljenim nadaljnjim financiranjem. Ključna prelomnica v dolgem življenju kranjskega knjižničarstva pa je leto 2011, ko so se v prenovljeni stavbi bivše veleblagovnice Globus združili prej razpršeni oddelki študijske, splošne in pionirske knjižnice. Nova knjižnica Globus je bila načrtovana v skladu s tedanjimi svetovnimi trendi, vpeljane so bile najnaprednejše tehnologije. Ker nova stavba daje prostor in možnosti tudi drugačne uporabe knjižnice, se je povečalo število dogodkov in prireditev, razstav, dejavnosti za otroke, izobraževanj na področju bralne in informacijske pismenosti. Prav zaradi vseh novih dejavnosti in privlačnega prostora je danes knjižnica ustanova, ki jo poznajo in cenijo prebivalci Kranja in sosednjih občin, kjer delujejo krajevne knjižnice.

Bukla: Katere so posebnosti delovanja vaše knjižnice?

Karun: V knjižnici z množico akcij vzbujamo veselje do branja, razumevanja in razmisleka o prebranem. Redno deluje 18 bralnih skupin, ki se srečujejo tudi zunaj knjižnice in so namenjene odraslim, starejšim, slepim in slabovidnim, gluhih in naglušnih ter osebam z motnjami branja. Za projekt Modro brati in kramljati je leta 2015 Mednarodna zveza za pismenost knjižnici podelila

nagrado za inovativno promocijo branja v Evropi. Pri tem nam v veliki meri pomagajo prostovoljci, za katere organiziramo sistematično usposabljanje, preden začnejo delati samostojno. Poleg bralnih skupin poteka še vrsta aktivnosti za spodbujanje branja – družinsko branje, namenjeno druženju in uživanju ob branju dobrih knjig v krogu družine, pravljicne ure in knjižne uganke, bralna priporočila za odrasle in otroke.

Knjižnica je že leta 2012 vpeljala vrsto brezplačnih izobraževanj v podporo informacijski pismenosti, ki se jih še zdaj letno udeleži več kot 5000 ljudi. Tečajniki na njih spoznavajo osnove uporabe računalnika, vedno večji pa je poudarek na napredni rabi tehnologije. V knjižnici letno organiziramo več kot 900 prireditev in dogodkov za odrasle in otroke. Samo v knjižnici Globus beležimo povprečno 1600 obiskovalcev dnevno. Uporabnikom smo prišli naproti z brezplačno možnostjo izposoje in vračanja knjig v kateri koli enoti knjižnice. Knjižnica je pred trinajstimi leti postala ena od desetih slovenskih osrednjih območnih knjižnic, zadolžena za razvoj knjižničnih storitev na Gorenjskem.

Bukla: Kaj se je dogajalo z vašo knjižnico, financiranjem, članstvom in izposojami v tem času? Kakšni so ti trendi v obdobju po letu 2008?

Karun: Resnična prelomnica je leto 2011, ko se je knjižnica preselila v nove prostore. Število članov je po odprtju Knjižnice Globus poraslo skoraj za 30 odstotkov in je danes višje od slovenskega povprečja. Zanimivo je, da izposoja ostaja stabilna za razliko od večine drugih knjižnic v Sloveniji in tujini. Financiranje je bilo do leta 2014 razmeroma stabilno, od takrat dalje pa se vsako leto zmanjšuje, še posebej v letih 2017 in 2018. To pomeni krčenje dejavnosti za uporabnike in manjši nakup gradiva.

Bukla: Večkrat se problematizira nabavno politiko posameznih knjižnic. Kakšen je vaš pogled na to?

Karun: Knjižnice so javne ustanove, namenjene ljudem z različnimi okusi, ki imajo vso pravico zahtevati gradivo, ki ga želijo, pa naj bodo to zahtevni naslovi ali žanrska literatura. Lahko pa knjižnice naredimo veliko s promocijo kakovostnega branja.

Bukla: Obseg založništva je v zadnjih osmih letih padel za nekaj manj kot polovico. Več založb je zaprlo svoja vrata. Ste to čutili tudi v knjižnicah?

Karun: Knjižnice smo zaradi zniževanja sredstev za nakup knjig prisiljene v zelo selektiven izbor. Pogrešamo produkcijo nekaj večjih založb, ki so izdajale kakovostne knjige, težko pa presodimo, ali so zato morda druge založbe preveze izdajale tovrstnih knjig. Se pa pojavljajo tudi nove, ki jim uspe s dobrim programom poslovno preživeti.

Bukla: Kakšen pa je vaš pogled na pojav in možnost izposoje e-knjige? Katere tipe knjig najbolj izposojate?

Karun: E-knjige so dobrodošel alternativni medij za branje, ne bodo pa nadomestile tiskanih knjig. Ovira je med drugim majhna produkcija e-knjig v slovenščini, vendar je to značilnost tudi knjižnega trga. Žal podatkov o tistih, ki si izposojajo e-knjige, nimamo, lahko pa pregledamo najbolj brane e-knjige. Prevladujejo kriminalke, tudi slovensko *Jezero*, sta pa med najbolj brani tudi *Čas nesmrtnosti* in *Cavazza*.

Breda Karun

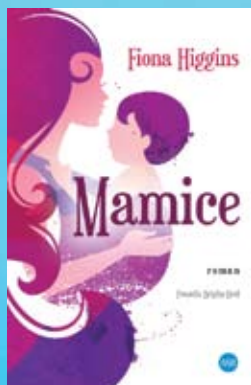
DOBRA KNJIGA, ZA DOBER DOPUST!

Naročite svojo na www.zalozbamis.com.
Poština brezplačna!

Romani za vsakogar

Črna skala belo mesto
čustveno močan triler
o novih začetkih

Mamice
provokativno o raznovrstnih
vidikih materinstva

Običaji dežele
skrivnosti newyorške
aristokracije

Zločin v Stari Fužini
napeto med športniki na
bohinjskem triatlonu

Poletni smeh za mlade

Nevarnost preži povsod
malo besedila in
veliko smeha

**Zgodovina Slovenije
v stripu**
šaljivo v preteklost

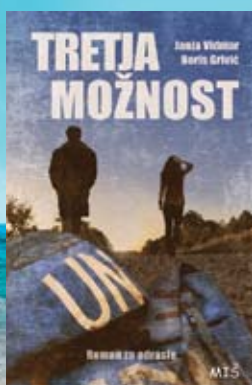

**Poletje pod lastovičjim
zvonikom**
zakaj je obmoknil?

Bojevniki
vznemirljive pustolovščine v
bronasti dobi

Na pot z e-knjigo

Tretja možnost
razvpit odvetnik in begunka na
mednarodnem parketu

Umor v Šmihelski vasi
humorna kriminalka v tipičnem
slovenskem okolju

Piarovka
hudomušna-zgodba privlačne
županove piarovke

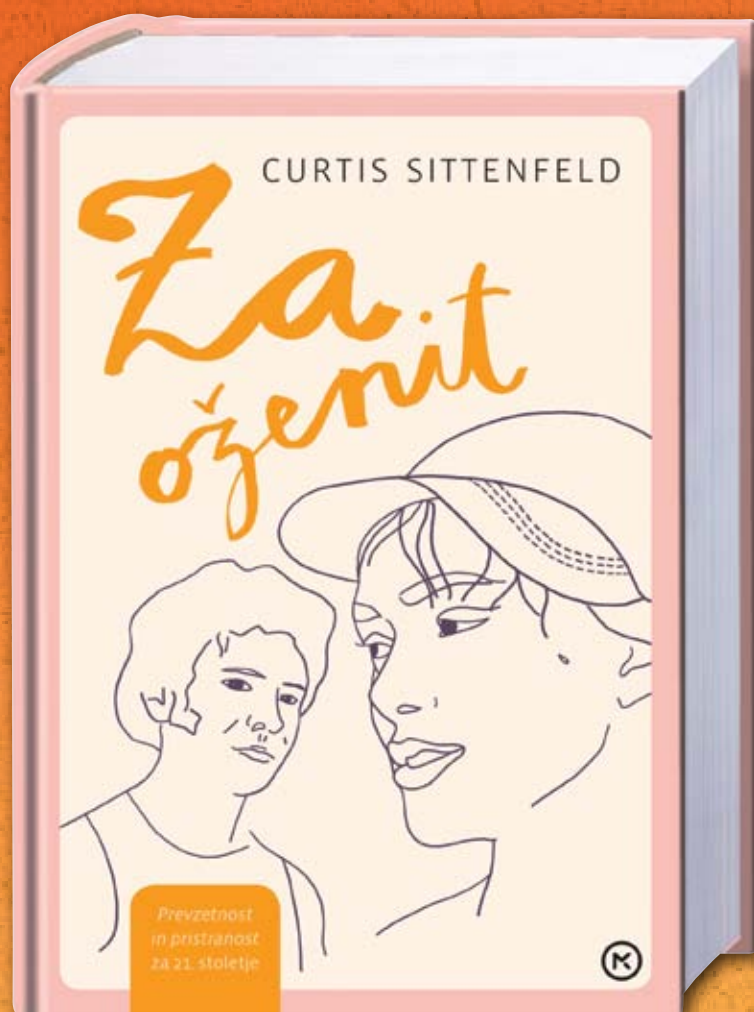

Izgubljeni gozd
tudi božji izbranci so
krvavi pod kožo

Miš d.o.o.
www.miszalozba.com
tel: 01 7214 540

Miš

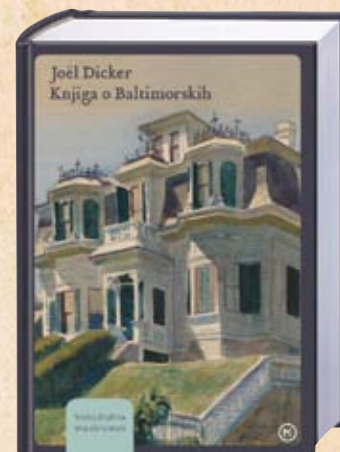
ZABAVNO, ZALJUBLJENO, SKRIVNOSTNO, SKRATKA ZA PREBRAT!

Tudi v sodobni različici romana *Prevzetnost in pristranost* si ga. Bennet prizadeva omožiti svoje hčere, vsaj najstarejši, nežno Jane, učiteljico joge, in nemirno Liz, novinarko in ljubico poročenega moškega. Priložnost se ponudi, ko v mesto prideta očarljivi dr. Bingley in naduti nevrokirurg Darcy.

Verjameš v ljubezen pred prvim pogledom? Zgodba o ljubezni v digitalni dobi.

Karizmatični Baltimorski so bili srečni in bogati - do tragedije. Napeta družinska saga, ki se bere kot kriminalka.

Najhitreje do knjig:

- 📖 v knjigarnah
- 🌐 www.emka.si
- 📞 080 12 05

Svetovne uspešnice: berljive, dubovite, ganljive, zabavne, iskriive.

